

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Εθνικόν και Καποδιστριακόν
Πανεπιστήμιον Αθηνών
— ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΟ 1837 —

Π.Μ.Σ. ΠΟΙΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ: ΠΟΙΝΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ & ΠΟΙΝΙΚΗ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑ

ΜΑΘΗΜΑ: ΠΟΙΝΙΚΗ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑ & ΕΣΔΑ

ΘΕΜΑ:

**“ Η Έκδοση κατά τον ΚΠΔ και την Ευρωπαϊκή
Σύμβαση Έκδοσης σε συνδυασμό με την ΕΣΔΑ ”**

(1^ο Τμήμα - Θεμελιώδεις Αρχές Έκδοσης και Διαδικασία κατά ΕΣΕ και ΚΠΔ)

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ: ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΔΗΜΑΚΗΣ

ΑΡΙΣΤΟΜΕΝΗΣ ΤΖΑΝΝΕΤΗΣ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΛΟΓΕΡΑΚΗΣ

A.M.: 7340162301006

ΑΘΗΝΑ, 2024

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

A. Ο θεσμός της έκδοσης σε αντιπαραβολή με συγγενείς θεσμούς.....	4
1. Έκδοση	4
2. Απέλαση	5
3. Παράδοση	6
B. Πηγές του Δικαίου της Έκδοσης.....	7
1. Μεταξύ των κρατών μελών της Ε.Ε.....	7
2. Μεταξύ κρατών-μελών του Συμβουλίου της Ευρώπης + ορισμένων λοιπών συμβαλλομένων κρατών	7
3. Μεταξύ Λοιπών Κρατών	8
C. Θεμελιώδεις Αρχές του Θεσμού της Έκδοσης.....	9
1. Αρχή της Διπλής Εγκληματικότητας - Αρχή του Διττού Αξιοποίνου	10
i. Κριτήριο Εξεύρεσης του πότε συντρέχει η προϋπόθεση του διπλού αξιοποίνου	11
a. Το σύστημα της Απαρίθμησης Εγκλημάτων (<i>Enumeration</i> <i>System</i>)	11
b. Το σύστημα της Οριοθετήσεως της Ποινής (<i>Elimination</i> <i>System</i>)	11
c. Το Μεικτό Σύστημα	11
ii. Στάδια ελέγχου της Αρχής της Διπλής Εγκληματικότητας	13
a. Πρώτο στάδιο in abstracto ελέγχου	13
b. Δεύτερο στάδιο in concreto ελέγχου	14
iii. Κάμψη -Υπέρβαση του απολύτου χαρακτήρα της Αρχής	15
2. Αρχή της Απαγόρευσης Εκδόσεως για Πολιτικά Αδικήματα	17
i. Έννοια πολιτικού εγκλήματος	18
a. Αντικειμενική θεωρία:	18
b. Στενή Αντικειμενική θεωρία:	18
c. Υποκειμενική Θεωρία	19
d. Στενή Υποκειμενική Θεωρία	20
e. Μικτή / Αντικειμενικο - υποκειμενική θεωρία	20
ii. Δικαιολογητική Βάση απαγόρευσης	20
a. Πολιτικό επιχείρημα	20
b. Ηθικό Επιχείρημα	21
c. Ανθρωπιστικό επιχείρημα	21
iii. Αρχή <i>aut dedere aut punire / judicare</i>	21
iv. Διεθνής τάση	22
3. Αρχή της Απαγόρευσης Εκδόσεως Ημεδαπών	23
i. Διττή δικαιολογητική βάση της αρχής	24
ii. Κρίσιμος χρόνος κρίσης της ιθαγένειας	25
4. Αρχή <i>Ne Bis In Idem</i>	27
5. Αρχή της Ειδικότητας	31
i. Περιεχόμενο αρχής	31
ii. Δικαιολογητική βάση	32
iii. Χαρακτήρας αρχής - Διττή λειτουργία	33
iv. Εκφάνσεις περιορισμών απορρεόντων από την αρχή της ειδικότητας	33

<i>a. Αδυναμία δίωξης ή καταδίκης για πράξεις προγενέστερες του χρόνου εκδόσεως του ή διαφορετικές από εκείνες για τις οποίες αιτήθηκε την έκδοσή του</i>	33
<i>b. Αδυναμία επιβολής μέτρων δικονομικού καταναγκασμού ή οιαδήποτε στερητικού της ελευθερίας μέτρου</i>	35
<i>c. Αδυναμία επανέκδοσης</i>	35
<i>v. Εξαιρέσεις από την Αρχή της Ειδικότητας</i>	35
<i>a. Παρουσία του εκζητουμένου προσώπου στο κράτος το οποίο επιθυμεί τη δίωξη-καταδίκη του μη οφειλόμενη σε προγενέστερη παράδοσή του σε αυτό στο πλαίσιο ικανοποίησης αιτήματος έκδοσης.</i>	36
<i>b. Μεταγενέστερη χορήγηση συγκατάθεσης αρχικώς εκδόσαντος κράτους.</i>	36
<i>c. Υπέρβαση προθεσμίας χάριτος ή επάνοδος οικειοθελώς στην επικράτεια αυτού.</i>	37
<i>d. Συναινέση του εκδιδομένου</i>	38
<i>vi. Συνέπειες Παραβίασης της Αρχής της Ειδικότητας</i>	39
D. Σύντομη Περιγραφή της Διαδικασίας Έκδοσης στο Ελληνικό Δίκαιο	41
1. Πότε επιτρέπεται η έκδοση	41
2. Χαρακτηριστικά Διαδικασίας Έκδοσης -Εισαγωγικά	45
3. Στάδια Έκδοσης Αλλοδαπού από τις Ελληνικές Αρχές	46
<i>i. Εισαγωγικά</i>	46
<i>ii. Δύο Στάδια Έκδοσης</i>	46
<i>a. Διαδικασία Υποβολής Αιτήματος</i>	47
<i>b. Πρώτο Στάδιο Εκδόσεως: Δικαστικό</i>	49
<i>c. Δεύτερο Στάδιο Εκδόσεως: Διοικητικό/Πολιτικό</i>	56
E. Επίλογος	60
Βιβλιογραφία-Αρθρογραφία	61

A. Ο θεσμός της έκδοσης σε αντιπαραβολή με συγγενείς θεσμούς

1. Έκδοση

Ο θεσμός της έκδοσης, συνιστά μία μορφή διεθνούς συνεργασίας. Πλείονα κράτη, ακολουθώντας τις διαδικασίες που προβλέπονται σε διεθνή κείμενα, πολυμερείς-διμερείς συμβάσεις καθώς και στο εσωτερικό τους δίκαιο, συνεργάζονται, προκειμένου μέσα από την ολοκλήρωση της διαδικασίας της εκδόσεως να επιτευχθεί ο απώτερος στόχος τους, ο οποίος δεν είναι άλλος από την καταπολέμηση του εγκλήματος.

Η διαδικασία της εκδόσεως ενεργοποιείται σε περιπτώσεις προσώπων-εκζητούμενων, τα οποία μέσω μία μορφής συμπεριφοράς τους, φέρεται ή έχουν πράγματι διαταράξει την ειρήνευση μίας εννόμου τάξεως, της εννόμου τάξεως του εκζητούντος κράτους και σε συνέχεια της συμπεριφοράς τους αυτής, είτε όσο ακόμη τελούσαν υπό το status quo του κατηγορουμένου, είτε έχοντας ήδη καταδικαστεί από τα δικαιοδοτικά όργανα της συγκεκριμένης εννόμου τάξεως, απεχώρησαν από την εδαφική επικράτεια του κράτους αυτού, εκφεύγοντας κατ'αυτόν τον τρόπο της ποινικής του δικαιοδοσίας. Καθίσταται έτσι αδύνατο για το κράτος αυτό, τόσο να διώξει και να εισάγει σε δίκη το πρόσωπο αυτό για τη συμπεριφορά του, όσο και να εκτελέσει την ήδη επιβληθείσα σε αυτό ποινή.

Στο στάδιο αυτό, υφιστάμενος ο θεσμός της έκδοσης, μέσω του οποίου, το εκζητούν κράτος, ακολουθώντας τη διαδικασία που θα αναλυθεί με άξονα την ελληνική έννομη τάξη κατωτέρω, απευθύνει σε ένα έτερο κράτος, στο οποίο έχει καταφύγει ο εκζητούμενος, αίτημα, προκειμένου το κράτος αυτό να συνδράμει, εκδίδοντας το πρόσωπο αυτό στο εκζητούν κράτος.

Η έκδοση αυτού από το ένα στο άλλο κράτος γίνεται για δύο σκοπούς, οι οποίοι αποτελούν και βάση για την παραδεκτή υποβολή του αιτήματος έκδοσης. Είτε για την εισαγωγή του προσώπου αυτού σε δίκη, για συμπεριφορά την οποία φέρεται να έχει τελέσει και για την οποία είναι υπόλογος ενώπιον των δικαιοδοτικών αρχών, είτε για την έκτιση της ήδη επιβληθείσης ποινής, στην περίπτωση δηλαδή που αυτός διέφυγε εκτός της επικρατείας μετά την καταδίκη, όντας υπόλογος ενώπιον των σωφρονιστικών αρχών του εκζητούντος κράτους.

Η διαδικασία της έκδοσης όπως θα καταφανεί εν συνεχεία είναι σύνθετη. Περιλαμβάνει τμήματα στα οποία συμμετέχουν τα δικαιοδοτικά-δικαστικά όργανα του παρ' ου η αίτηση έκδοσης κράτους, αλλά και τμήματα στα οποία οι αποφάσεις λαμβάνονται από την διοικητική ηγεσία του κράτους στον τομέα της δικαιοσύνης, τον Υπουργό Δικαιοσύνης. Η συνθετότητα της διαδικασίας, καθώς και η συμμετοχή πέραν των δικαστικών και διοικητικών οργάνων, φανερώνει ότι κατά την εξέταση

και ικανοποίηση ενός αιτήματος έκδοσης, το ενδιαφέρον του παρ' ου η αίτηση έκδοσης κράτους δεν εξαντλείται στην ικανοποίηση της Αρχής της Νομιμότητας, αλλά με βεβαιότητα εξετάζεται η ικανοποίηση του αιτήματος από την όψη της Σκοπιμότητας.

Εξ' αυτού του λόγου, κατέστη από την αρχή της λειτουργίας του θεσμού αυτού αναγκαία η θέσπιση όχι μόνο αυστηρής διαδικασίας ως προς την υποβολή, εξέταση και ικανοποίηση-απόρριψη του αιτήματος, αλλά και η καθιέρωση μίας σειράς από θεμελιώδεις αρχές, οι οποίες πρέπει να τηρούνται, εις τρόπον ώστε να διαφυλάσσεται τόσο η κυριαρχία του παρ' ου η έκδοση κράτους, όσο και τα θεμελιώδη δικαιώματα του εκζητουμένου, τα οποία, προϊόντος τους χρόνου αποκτούν όλο και περισσότερο κεντρικό ρόλο, ενόψει του προς εξέταση θεσμού.

Τα ως άνω θα εξετασθούν στη συνέχεια της παρούσης. Προηγουμένως, ωστόσο, καθίσταται αναγκαία η συνοπτική αντιπαραβολή του θεσμού της εκδόσεως με δύο συγγενείς τη όψει θεσμούς, αυτών της απέλασης και αυτών της παράδοσης.

2. Απέλαση

Ο θεσμός της απέλασης εν αντιθέσει με αυτών της έκδοσης δεν συνιστά μορφή διμερούς συνεργασίας μεταξύ πλειόνων κρατών, βασιζόμενη σε διμερείς ή πολυμερείς συμβάσεις.

Αντιθέτως, συνιστά ένα μονομερούς χαρακτήρα μέτρο. Το κράτος που απελαύνει πρόσωπο δεν συνεργάζεται με κάποιο άλλο κράτος, δεν επιλαμβάνεται κατόπιν αιτήματος, ως εκ τούτου, η απέλαση δεν συνιστά ικανοποίηση αιτήματος, και τέλος η διενέργεια αυτής, δεν γίνεται με γνώμονα την αποκατάσταση της πληγείσης εννόμου τάξεως ενός άλλου κράτους, αλλά το ίδιο το κράτος, το οποίο διενεργεί την απέλαση, επιδιώκει την απομάκρυνση του αλλοδαπού, για λόγους προστασίας της δικής του εννόμου τάξεως.

Η απέλαση ενός προσώπου θεμελιώνει στο πρόσωπό του υποχρέωση πρόσκαιρης ή ισόβιας εγκατάλειψης της χώρας από αυτό, συνιστώντας στην ελληνική έννομη τάξη μέτρο με διττή φύση. Η απέλαση αφενός συνιστά διαχρονικώς διοικητικό μέτρο, επιβαλλόμενο από τις διοικητικές αρχές για λόγους δημοσίου ή κοινωνικού συμφέροντος. Ως διοικητικό μέτρο, δεν προϋποθέτει την τέλεση αξιοποίνου πράξεως για την επιβολή του, αλλά αρκεί επί παραδείγματι η έλλειψη άδειας διαμονής στη χώρα, μία διοικητική παράβαση, προκειμένου να επιβληθεί από την αρμόδια διοικητική αρχή. Η απέλαση αφετέρου, συνιστούσε και συνιστά μετά τις τροποποιήσεις του ν.5090/2024, και ποινικό μέτρο και συγκεκριμένα, μέτρο ασφαλείας, κατά το άρθρ. 69 του ν.ΠΚ (ν.5090/2024) και άρθρ.74 π.ΠΚ (πριν τον ν.4619/2019, ο οποίος το κατήργησε εντελώς ως ποινικό μέτρο). Ως ποινικό μέτρο

ασφαλείας, συνιστά μέτρο επιβαλλόμενο κατόπιν ποινικής καταδίκης προσώπου. Δεν είναι υποχρεωτική για τα δικαιοδοτικά όργανα η επιβολή αυτού, αλλά αντιθέτως εναπόκειται στην διακριτική τους ευχέρεια, υπό τις προϋποθέσεις που τάσσει ο νόμος, εφόσον κρίνουν ότι το είδος του εγκλήματος, η βαρύτητα αυτού καθώς και η επικινδυνότητα του δράστη, το επιβάλλουν ως μέτρο ασφαλείας, προς διαφύλαξη της ακεραιότητας της εννόμου τάξεως.

Τόσο ο εκζητούμενος-εκδοθείς, όσο και ο απελαυνόμενος διατρέχουν κοινό κίνδυνο ως προς τα θεμελιώδη δικαιώματά τους, τόσο ο μεν κατά την ικανοποίηση αιτήματος έκδοσης, όσο και ο δε κατά την εκτέλεση της πράξης απέλασης του. Ως εκ τούτου, και στις δύο διαδικασίες είναι κρίσιμη η διαφύλαξη των δικαιωμάτων τους, εγγυητής των οποίων καθίσταται το κράτος παρ' ου υποβάλλεται το αίτημα έκδοσης και αυτό το οποίο απελαύνει το πρόσωπο αντιστοίχως.

3. Παράδοση

Τέλος, η έκδοση αντιδιαστέλλεται με τον θεσμό την παράδοσης σε Διεθνές Ποινικό Δικαστήριο, ο οποίος θεσμός, συνιστά μία μορφή διεθνούς συνεργασίας, στο μέτρο που το πρόσωπο μεταφέρεται από τις αρμόδιες αρχές ενός κράτους, σε έναν άλλο φορέα εξουσίας, κατόπιν αιτήσεως αυτού, προκειμένου να υπαχθεί υπό την δικαιοδοσία του δεύτερου.

Ωστόσο, εν αντιθέσει με την έκδοση, εν προκειμένω ο φορέας εξουσίας ο οποίος αιτείται την παράδοση του προσώπου σε αυτόν δεν είναι ένα έτερο κράτος, αλλά ένας διεθνής οργανισμός, το Διεθνές Ποινικό Δικαστήριο. Η παράδοση σε αυτό γίνεται δυνάμει του Καταστατικού του Διεθνούς Ποινικού Δικαστηρίου, στο οποίο έχουν προσχωρήσει τα παρ' ων η αίτηση παράδοσης κράτη, και όχι βάσει κάποιας διμερούς ή πολυμερούς συμβάσεως.

Ενόψει τούτων, η σχέση που σχηματίζεται στην περίπτωση της παράδοσης στο Διεθνές Ποινικό Δικαστήριο είναι κάθετη, μεταξύ του κράτους παρ' ου η αίτηση παράδοσης και του ανώτερου υπερεθνικού δικαιοδοτικού οργάνου. Εκ τούτου προκύπτει η υποχρεωτικότητα της παράδοσης σε αυτό, εφόσον πληρούνται οι όροι που τάσσει το καταστατικό του Διεθνούς Ποινικού Δικαστηρίου, χωρίς την ύπαρξη δυνατότητας άρνησης παράδοσης από τα κράτη, παρ' ων υποβάλλεται το αίτημα παράδοσης, ακόμη και επί συνδρομής λόγων, οι οποίοι θα εδύναντο να θεμελιώσουν λόγο απαγόρευσης έκδοσης κατά τα οριζόμενα σε διμερείς-πολυμερείς συμβάσεις καθώς και στον ελληνικό ΚΠΔ.

Αντιθέτως, η σχέση που σχηματίζεται στην περίπτωση της έκδοσης, είναι οριζόντια, μεταξύ πλειόνων ισοδύναμων κρατών, τα οποία έχουν κατ' αρχήν διακριτική ευχέρεια ως προς τη σύναψη διμερών-πολυμερών συμβάσεων εκδόσεως

με άλλα κράτη, οι οποίες βέβαια εφόσον συναφθούν, θεμελιώνουν υποχρέωση έκδοσης, εφόσον πληρούνται οι όροι των σχετικών συμβάσεων, καθώς και εφόσον δεν συντρέχει κάποιος νόμιμος λόγος άρνησης.

B. Πηγές του Δικαίου της Έκδοσης

Πριν τη εξέταση των επιμέρους ζητημάτων τα οποία χρήζουν επεξεργασίας αναφορικά με το δίκαιο της έκδοσης, κρίσιμος καθίσταται, ο σε προκαταρκτικό επίπεδο προσανατολισμός ως προς το εφαρμοστέο σε κάθε περίπτωση που ανακύπτει περίπτωση έκδοσης, σύστημα κανόνων.

1. Μεταξύ των κρατών μελών της E.E.

Στο πλαίσιο συνεργασίας μεταξύ των 27 πλέον κρατών μελών της E.E. με την πάροδο του χρόνου συνήφθη πληθώρα συμβάσεων, οι οποίες υιοθετούσαν κανόνες ελαστικότερους ως προς τη διαδικασία έκδοσης μεταξύ τους, στο πλαίσιο της αμοιβαίας συνεργασίας και εμπιστοσύνης, βασικών αρχών λειτουργίας της ένωσης.

Έτσι είχαν συναφθεί Συμβάσεις, με στόχο την απλούστευση της διαδικασίας εκδόσεως μεταξύ των κρατών μελών, χωρίς αυτές να θέτουν εκποδών τις ήδη υφιστάμενες διμερείς-πολυμερείς συμβάσεις μεταξύ των κρατών, αλλά διευκόλυναν και επιτάχυναν τις ακολουθητέες διαδικασίες.

Όλων αυτών των Συμβάσεων το περιεχόμενο, παρέλκει η εξέτασή του, στο μέτρο που η ενσωμάτωση της Απόφασης Πλαίσιο 2002/584/ΔΕΥ της 13^{ης} Ιουνίου 2002, για το Ευρωπαϊκό Ένταλμα Σύλληψης οδήγησε στην κατάργηση όλων των προηγούμενων συμβάσεων, μεταξύ των κρατών μελών.

Η Απόφαση Πλαίσιο αυτή ενσωματώθηκε στην ελληνική έννομη τάξη με τον ν.3251/2004, στο άρθρο 38 του οποίου προβλέπεται ότι οι διατάξεις του νομοθετήματος αυτού αντικαθιστούν προηγούμενες συμφωνίες όπως η ΕΣΕ και οι λοιπές προαναφερθείσες, στο μέτρο εφαρμογής του μεταξύ των κρατών-μελών της ΕΕ. Ωστόσο κατά το ίδιο άρθρο δεν αποκλείεται η σύναψη περαιτέρω συμβάσεων μεταξύ των κρατών-μελών για έτι περαιτέρω διευκόλυνση και ενίσχυση της αποτελεσματικότητας της διαδικασίας της μεταξύ τους έκδοσης.

2. Μεταξύ κρατών-μελών του Συμβουλίου της Ευρώπης + ορισμένων λοιπών συμβαλλομένων κρατών

Σε επίπεδο Συμβουλίου της Ευρώπης στις 13.12.1957 υπεγράφη στο Παρίσι η Ευρωπαϊκή Σύμβαση Έκδοσης, μία πολυμερής σύμβαση ρυθμίζουσα τη διαδικασία

έκδοσης μεταξύ κρατών, τα οποία έχουν συμβληθεί σε αυτή και την έχουν ενσωματώσει στο εσωτερικό τους δίκαιο.

Πέραν των 46 μελών του Συμβουλίου της Ευρώπης, έχουν υπογράψει και κυρώσει τη ΕΣΕ και άλλα τρία κράτη, μη μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης, το Ισραήλ, η Δημοκρατία της Κορέας και η Χιλή.

Η ΕΣΕ κυρώθηκε στην Ελλάδα με τον ν.4165/1961, και κατά το άρθρ. 28 §1 αυτής, εκ της θεσπίσεως της και έπειτα καταργούνται όλες οι προγενέστερες συμβάσεις της Ελλάδος με λοιπά συμβαλλόμενα στην νεοθεσπισθείσα ΕΣΕ κράτη. Ωστόσο η §2 του ίδιου άρθρου δίνει τη δυνατότητα μεταγενέστερης σύναψης διμερούς-πολυμερούς συμβάσεως μεταξύ κρατών, μελών στην ΕΣΕ, εφόσον η νεώτερη αυτή σύμβαση στοχεύει στη διευκόλυνση της εφαρμογής των αρχών της ΕΣΕ.

Όπως προαναφέρθηκε, ο νεώτερος νόμος, ο οποίος ενσωμάτωσε την Απόφαση Πλαίσιο για το Ευρωπαϊκό Ένταλμα Σύλληψης κατήργησε την ΕΣΕ, στο μέτρο που αυτή καλείτο σε εφαρμογή σε διαδικασία εκδόσεως μεταξύ κρατών μελών της ΕΕ.

Ως εκ τούτου, καθίσταται αναγκαία η αποσαφήνιση ότι η ΕΣΕ εξακολουθεί να ισχύει και εφαρμόζεται σε διαδικασίες εκδόσεως μεταξύ κρατών, μελών συμβαλλομένων σε αυτή, τα οποία ταυτοχρόνως ΔΕΝ συνιστούν αμφότερα κράτη μέλη της ΕΕ, διότι εν τωιαύτη περιπτώσει εφαρμογής τυγχάνει η νομοθεσία περί Ευρωπαϊκού Εντάλματος Σύλληψης.

Επί παραδείγματι μεταξύ Ελλάδος - Τουρκίας τυγχάνει εφαρμογής η ΕΣΕ, αφού η Τουρκία δε συνιστά κράτος-μέλος της ΕΕ, συνιστά ωστόσο μέλος του Συμβουλίου της Ευρώπης και ως εκ τούτου, κατά τα προλεχθέντα, κράτος συμβαλλόμενο στην ΕΣΕ. Αντιθέτως, μεταξύ Ελλάδος και Γερμανίας εφαρμόζονται οι διατάξεις του Ευρωπαϊκού Εντάλματος Σύλληψης, στο μέτρο που αμφότερα τα κράτη ανήκουν στην ΕΕ.

3. Μεταξύ Λοιπών Κρατών

Τέλος, όταν τίθεται ζήτημα έκδοσης μεταξύ κρατών εκ των οποίων τουλάχιστον το ένα δεν συνιστά ούτε κράτος μέλος της ΕΕ, ούτε μέλος του Συμβουλίου της Ευρώπης (συμβαλλόμενο στην ΕΣΕ) ή εξ αυτών των τριών κρατών εκτός Συμβουλίου της Ευρώπης που συμβάλλονται στην ΕΣΕ, τότε αρχικώς εξετάζεται το κατά πόσο συντρέχει περίπτωση συναφθείσης διμερούς-πολυμερούς συμβάσεως του παρ' ου η αίτηση έκδοσης κράτους με το εκζητούν. Η Ελλάδα έχει συνάψει πληθώρα σχετικών συμβάσεων κυρίως διμερών όπως επί παραδείγματι με

την Αίγυπτο, τη Συρία, τη Μολδαβία κ.α., οι οποίες ρυθμίσεις τυγχάνουν εφαρμογής στην περίπτωση αυτή.

Ελλείπει συμβάσεως διμερούς-πολυμερούς, εφαρμοστέες τυγχάνουν οι σχετικές διατάξεις του ΚΠΔ (άρθρ.436-457), οι οποίες ρυθμίζουν τη διαδικασία έκδοσης εν γένει, υπό τον όρο τήρησης της αρχής της αμοιβαιότητας σύμφωνα με τη ρητή επιταγή πλέον του άρθρ.436 ΚΠΔ. Όταν αιτείται κράτος την έκδοση εκζητούμενου από το ελληνικό κράτος σε αυτό άνευ εφαρμογής οιασδήποτε διμερούς-πολυμερούς συμβάσεως, πρώτα εξετάζεται ο όρος της αμοιβαιότητας, ήτοι το κατά πόσον το εκζητούν κράτος, στην αντίθετη περίπτωση, στην οποία αυτό θα ήτο παρ' ου η αίτηση κράτος, θα εξέδιδε τον εκζητούμενο. Εφόσον πληρούνται όρος αυτός δύναται να ακολουθηθεί περαιτέρω η διαδικασία που προβλέπει ο ΚΠΔ.

Κρίσιμο είναι καταληκτικώς να αναφερθεί, ότι ανεξαρτήτως τυχόν εφαρμογής διμερούς-πολυμερούς συμβάσεως σε περίπτωση αιτήματος προς έκδοση, οι διατάξεις του ΚΠΔ, στις περισσότερες των περιπτώσεων καλούνται σε εφαρμογή, στο μέτρο που οι διμερείς-πολυμερείς συμφωνίες όπως και οι νόμοι ενσωμάτωσης τους δεν εμπεριέχουν αναλυτική περιγραφή της διαδικασίας που ακολουθείται στο εσωτερικό του κράτους. Τη διαδικασία αυτή ρυθμίζει για την Ελλάδα ο ΚΠΔ, ο οποίος και τυγχάνει εφαρμογής ρυθμίζοντας αφενός διαδικαστικά εσωτερικά, αφετέρου τυχόν αρρυθμιστά ζητήματα, στο μέτρο ωστόσο πάντοτε, που αυτός δεν αντιβαίνει στις ρυθμίσεις των επιμέρους συμβάσεων. Σε τέτοια περίπτωση, ο ΚΠΔ υποχωρεί εις εφαρμογήν αυτών.

C. Θεμελιώδεις Αρχές του Θεσμού της Έκδοσης

Όπως καταδείχθηκε ανωτέρω, ο θεσμός της έκδοσης, συνιστώντας μία μορφή έντονης κρατικής παρέμβασης επί του εκζητούμενου προσώπου, η οποία μάλιστα σημειώνεται εν συνεργασία περισσοτέρων κρατών, γεννά την ανάγκη για θέσμιση ορισμένων Αρχών, οι οποίες θα δρουν προστατευτικά για τα θεμελιώδη δικαιώματα του προσώπου αυτού. Η ανάγκη αυτή οδήγησε στην καθιέρωση σειράς αρχών, οι οποίες αποτελούν πυξίδα κατά τη διαδικασία ικανοποίησης αιτήματος έκδοσης απευθυνόμενου προς το ελληνικό κράτος. Η τήρησή τους, αποτελεί προϋπόθεση, προκειμένου να εκδοθεί πρόσωπο από τις ελληνικές αρχές προς το υποβάλλουν το αίτημα έκδοσης - εκζητούν κράτος, θεμελιώνοντας έτσι περιοριστικούς φραγμούς στην έκδοση εκζητούμενων, στην περίπτωση μη πλήρωσης των προϋποθέσεων που τάσσουν οι εν λόγω αρχές.

Συνοπτικώς, οι αρχές αυτές, οι οποίες θα αναλυθούν εν συνεχεία, άλλες πληρέστερα και άλλες λιγότερο, στο μέτρο της μη επικάλυψης θεματικών, οι οποίες καλύπτονται από λοιπές εργασίες, είναι οι ακόλουθες:

1. Η Αρχή της Διπλής Εγκληματικότητας - Αρχή του Διττού Αξιοποίνου
2. Η Αρχή της Μη Εκδόσεως για Πολιτικά Εγκλήματα
3. Η Αρχή της Απαγορεύσεως Εκδόσεως Ημεδαπών
4. Η Αρχή Ne Bis In Idem
5. Η Αρχή της Ειδικότητας

Οι αρχές αυτές θα αναλυθούν στη συνέχεια.

1. Αρχή της Διπλής Εγκληματικότητας - Αρχή του Διττού Αξιοποίνου

Μία από τις βασικότερες αρχές του δικαίου της έκδοσης συνιστά η αρχή της διπλής εγκληματικότητας-διττού αξιοποίνου. Η σπουδαιότητα της φανερώνεται εκ του γεγονότος ότι στο σύνολο σχεδόν των εσωτερικών νομοθεσιών κρατών, καθώς και διμερών-πολυμερών συμβάσεων, προβλέπεται η αρχή αυτή, ως προϋπόθεση, προκειμένου να ευδοκιμήσει ένα αίτημα έκδοσης. Έχει διατυπωθεί η θέση¹, ότι η αρχή αυτή συνιστά διεθνή εθιμικό κανόνα, δεδομένης της εφαρμογής της στη διεθνή πρακτική ακόμη και σε περιπτώσεις μη συμβατικής υποχρέωσης μεταξύ των μερών, θέση η οποία ωστόσο δεν έχει γίνει δεκτή από το Ανώτατο Δικαστήριο των ΗΠΑ².

Η τήρηση της αρχής αυτής εγγυάται την προστασία τόσο των θεμελιωδών δικαιωμάτων του εκζητουμένου, όσο και την κυριαρχία του παρ' ου η έκδοση κράτους και την διατήρηση από αυτό, του status quo ενός κράτους δικαίου.

Τα μεν δικαιώματα του εκζητουμένου στο μέτρο που αυτός έχει καταφύγει σε κράτος όπου η πράξη για την οποία εκζητείται δεν κρίνεται ως αξιόποινη, συνεπώς τυχόν δίωξη και σύλληψή του από τις αρχές του παρ' ου η αίτηση έκδοσης κράτους θα συνιστούσε παραβίαση των θεμελιωδών κανόνων, όπως η αρχή nullum crimen nulla poena sine lege καθώς και η απαγόρευση αυθαιρέτων διώξεων κατά το άρθρ.5 §3 Συντάγματος. Η δε κυριαρχία του κράτους παρ' ου η αίτηση έκδοσης, στο μέτρο που θα συνιστούσε νομικώς αστήρικτη και λογικώς αντιφατική ενέργεια από μέρους του, η έγκριση αιτήματος έκδοσης και συνακολούθως η έκδοση προσώπου, το οποίο κατηγορείται ή έχει ήδη καταδικαστεί σε έτερο κράτος για πράξεις οι οποίες δεν είναι αξιόποινες κατά το δίκαιο αυτού. Η έκδοση αυτή, όχι μόνο θα συνιστούσε υποβάθμιση της εξουσίας του παρ' ου η αίτηση έκδοσης κράτους ως προς την κρίση

¹ Μανωλοπούλου-Βαρβιτσιώτη “ Οι Διεθνείς Συμφωνίες Εκδόσεως Εγκλημάτων από τις οποίες δεσμεύεται η Ελλάδα”, σ. 96, “

² Υπόθ. Factor v. Laubenheimer, 290 U.S. 276 (1933)

συμπεριφορών ως ποινικώς αξιόποινων, αλλά θα έθιγε και την θεώρηση αυτού ως κράτος δικαίου, στο μέτρο που η έκδοση αυτή, συνιστώσα αυθαίρετη δίωξη προσώπου, και συντείνουσα σε συνέχιση αυτής στο αλλοδαπό κράτος, θα παραβίαζε το δικαίωμα στην προστασία της προσωπικής ελευθερίας από αυθαίρετες διώξεις (άρθρ.5 §3 Συντάγματος). Η αρχή αυτή λαμβάνει το ακόλουθο περιεχόμενο:

Προκειμένου να καταστεί δυνατή η έκδοση προσώπου, με σκοπό τη δίωξη αυτού ή την εκτέλεση-έκτιση ήδη επιβληθείσας ποινής, πρέπει η σχετική πράξη (ή πλείονες), για την οποία ζητείται η έκδοση του, να συνιστά ποινικό αδίκημα τόσο κατά τη νομοθεσία του αιτούντος-εκζητούντος κράτους, όσο και κατά τη νομοθεσία του παρ' ου η αίτηση έκδοσης κράτους.

ι. Κριτήριο Εξεύρεσης του πότε συντρέχει η προϋπόθεση του διπλού αξιοποιίνου

Το πότε συντρέχει η προϋπόθεση αυτή, συνιστά ζήτημα άμεσα συναρτώμενο με τον τρόπο με τον οποίο προβλέπονται στο εκάστοτε εφαρμοστέο δίκαιο οι πράξεις ως προς τις οποίες επιτρέπεται η έκδοση.

Τρία συστήματα υφίστανται, ως προς τον προσδιορισμό των σχετικών αδικημάτων :

α. Το σύστημα της Απαρίθμησης Εγκλημάτων (Enumeration System), κατά το οποίο, το εκάστοτε εφαρμοζόμενο για την έκδοση προσώπου νομοθέτημα (πολυμερής-διμερής σύμβαση, εσωτερική νομοθεσία κράτους), εμπεριέχει λίστα, εντός της οποίας γίνεται ρητή αναφορά των εγκλημάτων για τα οποία κατά τη συμφωνία των συμβαλλομένων μερών επιτρέπεται η έκδοση.

β. Το σύστημα της Οριοθέτησεως της Ποινής (Elimination System), κατά το οποίο, κριτήριο για το εάν επιτρέπεται η έκδοση ή όχι συνιστά το ύψος της απειλούμενης στο νόμο ποινής που απειλείται ή έχει ήδη επιβληθεί για ορισμένο αδίκημα, ανεξαρτήτως του αδικήματος αυτού.

γ. Το Μεικτό Σύστημα, κατά το οποίο, το προς εφαρμογή νομοθέτημα προβλέπει λίστα αδικημάτων για τα οποία επιτρέπεται η έκδοση προσώπου, υφισταμένης ωστόσο πρόσθετης προϋπόθεσης, αυτής της πλήρωσης ενός κατώτατου ποσοτικού ορίου ως προς το ύψος της επαπειλούμενης ή ήδη επιβληθείσας ποινής.

Στις περιπτώσεις νομοθετημάτων, τα οποία ακολουθούν ως σύστημα το πρώτο ή το τρίτο, η τήρηση της αρχής του διπτού αξιοποιίνου καθίσταται τουλάχιστον

σε *in abstracto* επίπεδο, όπως αυτό θα αναλυθεί εν συνεχεία, οιονεί αυτονόητη, στο μέτρο που τα αδικήματα για τα οποία επιτρέπεται η έκδοση αναφέρονται ρητώς, στη διμερή-πολυμερή συμφωνία, η οποία τελεί ήδη εν ισχύ. Συνεπώς ήδη εκ των προτέρων κατά τη σύναψη της διμερούς ή πολυμερούς συμφωνίας εκδόσεως, τα κράτη έχουν βρεθεί σε κατάσταση *consensus* ως προς τα αδικήματα για τα οποία θα επιτρέπουν την έκδοση.

Αντιθέτως στην περίπτωση του συστήματος Οριοθετήσεως της Ποινής δεν συντρέχει τέτοια περίπτωση, αφού το σύστημα αυτό θέτει μόνο το ποσοτικό όριο του ύψους της απειληθείσης ή ήδη επιβληθείσης ποινής ως κριτήριο, καθισταμένης αναγκαίας της εξεύρεσης σε κάθε ξεχωριστή περίπτωση του επιτρεπτού ή μη έκδοσης για το συγκεκριμένο αδίκημα.

Ωστόσο, περιορισμοί οι οποίοι ανακύπτουν από το πρώτο και τρίτο σύστημα, έχουν οδηγήσει στην επικράτηση στην πλειονότητα των κατ' ιδίαν εννόμων τάξεων, καθώς και των διμερών-πολυμερών συμβάσεων, του συστήματος της οριοθετήσεως της ποινής.

Οι περιορισμοί του συστήματος της απαρίθμησης και του μικτού συστήματος σχετίζονται με τη δυσχέρεια η οποία συντρέχει ως προς την επιλογή και ακριβή καθορισμό των εγκλημάτων για τα οποία επιτρέπεται η έκδοση, ενόψει του ότι υφίστανται διαφορετικές νομικές παραδόσεις μεταξύ των κρατών καθώς και ανόμοια δικαιοδοτικά συστήματα³.

Οι διαφορές αυτές, αλλά και και ενδεχόμενες αβλεψίες-παραλείψεις είναι ικανές να οδηγήσουν σε νομοθετικά κενά, αφήνοντας έτσι ακάλυπτες περιπτώσεις αδικημάτων τα οποία είτε δεν προβλέφθηκαν εξ' αρχής στις περί εκδόσεως διατάξεις, είτε θεσπίστηκαν στις εσωτερικές έννομες τάξεις των συμβαλλομένων κρατών σε μεταγενέστερο χρόνο της συνάψεως των σχετικών διμερών-πολυμερών συμβάσεων. Πέραν τούτου, τα συστήματα τα οποία προϋποθέτουν τον ακριβή καθορισμό των αδικημάτων για τα οποία επιτρέπεται η έκδοση πάσχουν και στο μέτρο που καθίσταται δυσχερής η επικαιροποίηση των σχετικών καταλόγων, στην περίπτωση που τροποποιηθεί μία διάταξη στο εσωτερικό δίκαιο ενός εκ των συμβαλλομένων σε μία διμερή ή πολυμερή σύμβαση κρατών, αφού τότε απαιτείται και η τροποποίηση και των σχετικών περί εκδόσεως διατάξεων, κάτι σχετικά δυσχερές ως προς την επίτευξή του, αφού δεν είναι ευχερής η εξασφάλιση της συμφωνίας των πλειόνων κρατών, για την επιτυχή τροποποίηση και της περί εκδόσεως διατάξεως.

Τα μειονεκτήματα των συστημάτων αυτών, καθίστανται πλεονέκτημα του συστήματος οριοθετήσεως της ποινής, το οποίο απαλλάσσει τον νομοθέτη από την

³ Δ. Χρυσικός - "Η Έκδοση ως θεσμός του Ποινικού Δικαίου", σελ. 37 επ.

ανάγκη ρητής και επιμελούς αναφοράς των αδικημάτων για τα οποία επιτρέπεται η έκδοση, καθιστά δυνατή την κάλυψη και των μετά από τροποποίηση αδικημάτων καθώς και αδικημάτων θεσπισθέντων μετά την θέσπιση του συγκεκριμένου περι εκδόσεως νομοθετήματος. Τέλος, αποφεύγονται με το σύστημα αυτό επουσιώδεις λεπτομέρειες κατά την περιγραφή των εγκλημάτων για τα οποία επιτρέπεται η έκδοση, αποφευχθέντων κατ' αυτόν τον τρόπο, σχετικών νομοθετικών κενών.

ii. Στάδια ελέγχου της Αρχής της Διπλής Εγκληματικότητας

Αφότου διαγνωσθεί ποιο από τα προαναφερθέντα συστήματα καθορισμού των επιτρεπτών προς έκδοση αδικημάτων ακολουθείται από το εκάστοτε εφαρμοστέο νομοθετικό/συμβατικό καθεστώς, διερευνάται σε δύο στάδια κατά πόσο πληρούται ή όχι, η αρχή του διττού αξιοποιίνου. Τα στάδια που ακολουθούνται είναι τα ακόλουθα δύο:

1^ο Στάδιο: In Abstracto έλεγχος

2^ο Στάδιο: In Concreto έλεγχος

a. Αναφορικά με το **πρώτο στάδιο**, του **in abstracto** ελέγχου, εξετάζεται αφηρημένα, σε γενικό επίπεδο, αν αμφοτέρως οι έννομες τάξεις, τόσο του εκζητούντος όσο και του παρ' ου η αίτηση έκδοσης κράτους, αξιολογούν την υπό κρίση πράξη ως αξιόποινη και τιμωρητή. Ο έλεγχος αυτός δεν περιορίζεται στην διαπίστωση της πρόβλεψης στις εσωτερικές τους νομοθεσίες, ως αδικημάτων, πράξεων, οι οποίες αξιολογούνται και λαμβάνουν από τον νομοθέτη του εκάστοτε κράτους τον ίδιο τίτλο (π.χ. απάτη, εκβίαση, κλοπή κ.α.)

Κατ' αρχήν ο νομικός χαρακτηρισμός ο οποίος λαμβάνει μίας μορφής αξιόποινη συμπεριφορά από το εκάστοτε κράτος είναι αδιάφορη, και δεν επηρεάζει την πλήρωση ή μη της αρχής του διττού αξιοποιίνου. Είναι δυνατό ο χαρακτηρισμός να είναι ο ίδιος αλλά η αρχή του διττού αξιοποιίνου να μην ικανοποιείται και τανάπαλιν.

Βασική προϋπόθεση για την πλήρωση της αρχής είναι η ύπαρξη αντιστοιχίας των στοιχείων της ειδικής υπόστασης των αδικημάτων, όπως αυτά προβλέπονται από το δίκαιο των πλειόνων κρατών. Ειδεμή, θα εξέλειπε ο δικαιολογητικός σκοπός ύπαρξης της αρχής αυτής, στο μέτρο που δεν θα είχε κανένα απολύτως νόημα ο έλεγχος της πρόβλεψης ως αξιοποιίνων συμπεριφορών, οι οποίες διαφέρουν ουσιωδώς κατά τα βασικά τους στοιχεία.

Μάλιστα, η νομολογία του ΑΠ⁴ έχει εξειδικεύσει το κριτήριο αυτό, απαιτώντας την ταυτότητα των όρων των αδικημάτων κατά τους ουσιώδους όρους τους, όπως αυτά περιγράφονται από τον νόμο, ενώ νεώτερη νομολογία του ΑΠ⁵ υποστηρίζει ότι “*αρκεί η παράθεση των κατά περίπτωση εφαρμοζομένων αλλοδαπών διατάξεων ώστε να διαπιστωθεί η αντιστοιχία με τις σχετικές διατάξεις του ελληνικού δικαίου*”.

Αδιάφορη κρίνεται επίσης η μορφή συμμετοχής υπό την οποία φαίνεται να έχει τελεσθεί η αξιόποινη πράξη μεταξύ των περισσότερων εννόμων τάξεων, επί παραδείγματι κατά το ελληνικό δίκαιο θεωρούμενη ως συναυτουργία στο έγκλημα ενώ κατά το αλλοδαπό ως απλή συνέργεια. Ομοίως κρίνεται αδιάφορο και το στάδιο στο οποίο αυτή ευρίσκεται κατά τις αξιολογήσεις των διαφόρων εννόμων τάξεων, μολονότι το χρονικό σημείο έναρξης της απόπειρας καθώς και τελειώσεως του εγκλήματος είναι δυνατό να διαφέρει μεταξύ διαφόρων εννόμων τάξεων.

Έτσι, συνοψίζοντας, αναφέρουμε ότι, πρέπει να τιμωρείται και από τις δύο έννομες τάξεις, τόσο του εκζητούντος όσο και του παρ' ου η αίτηση έκδοσης κράτους, η ίδια συμπεριφορά, η οποία πρέπει να ομοιάζει μεταξύ των εννόμων τάξεων τουλάχιστον κατά τους ουσιώδεις όρους της. Είναι αδιάφορος ο νομικός χαρακτηρισμός ο οποίος δίδεται σε αυτή από την εκάστοτε έννομη τάξη, όπως επίσης και η μορφή συμμετοχής αλλά και το στάδιο στο οποίο αναγνωρίζεται μεταξύ των πλειόνων εννόμων τάξεων ότι ευρίσκεται αυτή.

b. Όσον αφορά στο **δεύτερο στάδιο** ελέγχου, αυτό ακολουθεί του *in abstracto* ελέγχου, και πρόκειται για έναν ***in concreto*** έλεγχο, του κατά πόσον στη συγκεκριμένη περίπτωση, παρά την γενική, αφηρημένη ύπαρξη διττού αξιολοίνου, τυχόν συντρέχει κάποιος λόγος, ο οποίος είτε αίρει το άδικο ή τον καταλογισμό, είτε εξαλείφει το αξιόποινο (επί παραδείγματι παραγραφή του αξιολοίνου ή της ποινής, έμπρακτη μετάνοια κ.α.), είτε εμποδίζει τη δίωξη (επί παραδείγματι η έλλειψη εγκλήσεως ή άδειας διώξεως), ή την εκτέλεση της ποινής.

Σχετικός λόγος εκ των ως άνω αρκεί να συντρέχει ως προς μία από τις εξεταζόμενες έννομες τάξεις. Οι έννομες τάξεις αυτές κατ' αρχήν είναι αυτές των δύο συνεργαζομένων κρατών, του εκζητούντος και του παρ' ου η αίτηση έκδοσης. Ο ελληνικός ΚΠΔ, στο άρθρ.438, θεσπίζοντας τους λόγους άρνησης έκδοσης προσώπου προβλέπει ότι ο έλεγχος δεν περιορίζεται στην έννομη τάξη του εκζητούντος κράτους και του παρ' ου η αίτηση, αλλά επεκτείνεται και στην έννομη τάξη τυχόν τρίτου

⁴ ΑΠ 219/1968, ΠΧ 1968, σ.364, ΑΠ 222/1969, ΠΧ 1969, σ.409, ΑΠ 1041/1974, ΠΧ 1975, σ.306

⁵ Ε.Βασιλακάκης, “Το αλλοδαπό δίκαιο στην ποινική δίκη”, 1999, σ.297-298, ΑΠ 268/1980, ΠΧ 1980, σ.541, ΑΠ 1116/1997, ΠΧ 1998, σ.389

κράτους στο οποίο τελέσθηκε η αξιόποινος συμπεριφορά. Επί συνδρομής σχετικού λόγου σε οιοδήποτε εκ των τριών εννόμων τάξεων, δεν πληρούνται η προϋπόθεση του διττού αξιοποιίνου και θεμελιούται σχετικός λόγος απαγόρευσης εκδόσεως, όπως τέτοιον προβλέπουν τόσο διμερείς-πολυμερείς συμβάσεις, όσο και ο ελληνικός ΚΠΔ (αρθρ.438 περ.δ').

Ο σχετικός έλεγχος ως προς τη συνδρομή της αρχής του διττού αξιοποιίνου λαμβάνει χώρα μέσω ενός υποθετικού συλλογισμού. Εικάζεται, πως τα πραγματικά περιστατικά τα οποία συνιστούν την ειδική υπόσταση του αδικήματος έχουν τελεστεί στο πεδίο δικαιοδοσίας του παρ' ου η αίτηση έκδοσης κράτους. Έτσι υπάγονται αυτά στις οικείες διατάξεις αυτής της εννόμου τάξεως και εάν κατά το δίκαιο αυτό συντρέχει ένας από τους ως άνω αναφερθέντες λόγους, τότε δύναται αυτός να αποτελέσει νόμιμο λόγο άρνησης εκδόσεως, λόγω μη πληρώσεως της αρχής του διττού αξιοποιίνου.

iii. Κάμψη -Υπέρβαση του απολύτου χαρακτήρα της Αρχής

Αξίζει να σημειωθεί στο σημείο αυτό, ότι διαπιστώνεται στο πλαίσιο ενίσχυσης των διμερών-πολυμερών συμβάσεων μεταξύ κρατών προς διευκόλυνση της έκδοσης προσώπων μεταξύ τους, μία τάση κάμψης της αρχής του διττού αξιοποιίνου, στο πλαίσιο ενίσχυσης μία -υφιστάμενης;- εμπιστοσύνης μεταξύ των συμβαλλομένων κρατών.

Έτσι ήδη το 2^ο Πρόσθετο Πρωτόκολλο στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση Εκδόσεως του 1978, το οποίο σημειωτέον δεν έχει επικυρωθεί από την Ελλάδα μέχρι και σήμερα, με το αρθρ. 2 §1, παρείχε αναφορικά με τα φορολογικά αδικήματα τη δυνατότητα έκδοσης κατά παράβαση της αρχής αυτής, δηλαδή χωρίς την υποχρέωση πρόβλεψης ίδιου αδικήματος από το δίκαιο του παρ' ου η αίτηση έκδοσης κράτους, αρκούντος του να θεωρείται αδίκημα “της ίδιας φύσεως”, με τυχόν άλλο προβλεπόμενο, στο κράτος αυτό. Κατά τη συγκεκριμένη διάταξη:

“For offences in connection with taxes, duties, customs and exchange extradition shall take place between the Contracting Parties in accordance with the provisions of the Convention if the offence, under the law of the requested Party, corresponds to an offence of the same nature.”

Ενώ με το άρθρ. 2 §2 το ίδιο Πρόσθετο Πρωτόκολλο θεσπίζει υποχρέωση εκδόσεως για φορολογικά αδικήματα, ακόμη και στην περίπτωση που το παρ' ου η αίτηση έκδοσης κράτος δεν περιλαμβάνει φορολογικές επιβαρύνσεις αντίστοιχες με αυτές, για παράβαση των οποίων εκζητείται το πρόσωπο. Κατά τη διάταξη αυτή:

“Extradition may not be refused on the ground that the law of the requested Party does not impose the same kind of tax or duty or does not contain a tax, duty, custom or exchange regulation of the same kind as the law of the requesting Party.”

Παρόμοια ρύθμιση αναφορικά με τα φορολογικά αδικήματα εισήγαγε και η Σύμβαση Σενγκεν με το αρθρ. 63 αυτής.

Προς την κατεύθυνση αυτήν κινήθηκε αναφορικά με ορισμένα άλλα αδικήματα και η Σύμβαση για τη βελτίωση της εκδόσεως μεταξύ των κρατών - μελών της ΕΕ (κυρωθείσα με το ν.2718/1999), και ήδη καταργηθείσα από την νομοθεσία για το Ευρωπαϊκό Ένταλμα Σύλληψης, κατά τις διατάξεις της οποίας:

“Αρθρ.3 §1. Όταν το αδίκημα το οποίο θεμελιώνει την αίτηση έκδοσης χαρακτηρίζεται, από το δικαιο του Κράτους Μέλους που τη ζητεί, ως σύσταση ή συμμορία και τιμωρείται με στερητική της ελευθερίας ποινή ή με στερητικό της ελευθερίας μέτρο ασφαλείας, ανωτάτου ορίου δώδεκα τουλάχιστον μηνών, τότε δεν επιτρέπεται άρνηση εκδόσεως για το λόγο ότι, οι ίδιες αυτές πράξεις δεν στοιχειοθετούν αδίκημα σύμφωνα με το δικαιο του Κράτους Μέλους από το οποίο ζητείται η έκδοση, εφόσον {...}”

“Αρθρ.8 §1: Δεν επιτρέπεται άρνηση της έκδοσης για το λόγο ότι έχει επέλθει παραγραφή της ποινικής διώξεως ή της ποινής, βάσει της νομοθεσίας του Κράτους Μέλους από το οποίο ζητείται η έκδοση.

Τέλος, η μεγαλύτερη τρώση της αρχής του διττού αξιοποίνου, επήλθε με την ενσωμάτωση στην Ελλάδα με τον ν.3251/2004 της της Αποφάσεως Πλαίσιο 2002/584/ΔΕΥ της 13^{ης} Ιουνίου 2002, για το Ευρωπαϊκό Ένταλμα Σύλληψης, όπου στο πλαίσιο της αμοιβαίας αναγνώρισης των δικαστικών αποφάσεων κ.α. των κρατών-μελών, μεταξύ άλλων αρχών, υποχωρεί και η αρχή του Διττού Αξιοποίνου. Συνοπτικά, ενόψει του ότι αποτελεί αντικείμενο αυτοτελούς εισηγήσεως, θα παρατεθεί μία λίστα αδικημάτων, τα οποία κατά ρητή διάταξη, του νόμου για το Ευρωπαϊκό Ένταλμα Σύλληψης, κείνται εκτός ελέγχου τήρησης της αρχής:

“Αρθρ.10 §2 ΕΕΣ: Η εκτέλεση του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης επιτρέπεται, χωρίς έλεγχο του διττού αξιόποινου, για τις ακόλουθες αξιόποινες πράξεις, όπως αυτές ορίζονται από το δικαιο του κράτους έκδοσης του εντάλματος, εφόσον τιμωρούνται στο κράτος αυτό με στερητική της ελευθερίας ποινή ή στερητικό της ελευθερίας μέτρο ασφαλείας, το ανώτατο όριο των οποίων είναι τουλάχιστον τριών ετών:

- α) εγκληματική οργάνωση,*
- β) τρομοκρατικές πράξεις,*
- γ) εμπορία ανθρώπων και σωματεμπορία,*

- δ) προσβολές κατά της γενετήσιας ελευθερίας και εκ μετάλλευση της γενετήσιας ζωής ανηλίκων, πορνογραφία ανηλίκων,
- ε) παράνομη εμπορία και διακίνηση ναρκωτικών και ψυχοτρόπων ουσιών,
- στ) παράνομη εμπορία και διακίνηση όπλων, πυρομαχικών και εκρηκτικών,
- ζ) εγκλήματα διαφθοράς και δωροδοκίας,
- η) εγκλήματα σε βάρος των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων,
- θ) νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες,
- ι) εγκλήματα σχετικά με το νόμισμα, περιλαμβανομένου του ευρώ,
- ια) εγκλήματα σχετικά με ηλεκτρονικούς υπολογιστές,
- ιβ) εγκλήματα κατά του περιβάλλοντος, περιλαμβανομένου του παράνομου εμπορίου απειλούμενων ζωικών ειδών και του παράνομου εμπορίου απειλούμενων φυτικών ειδών και φυτικών ποικιλιών,
- ιγ) παροχή βοήθειας για παράνομη είσοδο και διαμονή στη χώρα,
- ιδ) ανθρωποκτονία με πρόθεση, βαριά σωματική βλάβη,
- ιε) παράνομο εμπόριο ανθρωπίνων οργάνων και ιστών,
- ιστ) απαγωγή, παράνομη κατακράτηση, αρπαγή και ομηρία,
- ιζ) ρατσισμός και ξενοφοβία,
- ιη) οργανωμένες ή ένοπλες ληστείες και κλοπές,
- ιθ) παράνομη εμπορία πολιτιστικών αγαθών, περιλαμβανομένων των αρχαιοτήτων και των έργων τέχνης,
- κ) απάτη,
- κα) εκβίαση,
- κβ) παράνομη απομίμηση και πειρατεία προϊόντων,
- κγ) πλαστογραφία δημοσίων εγγράφων και εμπορία πλαστών εγγράφων,
- κδ) πλαστογραφία μέσων πληρωμής,
- κε) λαθρεμπορία ορμονικών ουσιών και άλλων αυξητικών παραγόντων,
- κστ) λαθρεμπορία πυρηνικών και ραδιενεργών ουσιών,
- κζ) εμπορία κλεμμένων οχημάτων,
- κη) βιασμός,
- κθ) εμπρησμός με πρόθεση,
- λ) εγκλήματα που εμπίπτουν στην αρμοδιότητα του Διεθνούς Ποινικού Δικαστηρίου,
- λα) αεροπειρατεία και πειρατεία,
- λβ) δολιοφθορά.

2. Αρχή της Απαγόρευσης Εκδόσεως για Πολιτικά Αδικήματα

Μία περαιτέρω σημαντική αρχή του δικαίου της εκδόσεως είναι αυτή της απαγόρευσης εκδόσεως αλλοδαπού, διωκόμενου ή καταδικασθέντος για έγκλημα δυνάμενο να χαρακτηριστεί ως πολιτικό. Η συνδρομή περίπτωσης τέτοιας οδηγεί σε

θεμελίωση λόγου άρνησης εκδόσεως, τόσο σύμφωνα με διμερείς-πολυμερείς συμβάσεις εκδόσεως, όσο και σύμφωνα με τον ελληνικό ΚΠΔ.

ι. Έννοια πολιτικού εγκλήματος

Πριν την εξέταση της δικαιολογητικής βάσης αυτής της απαγόρευσης είναι κρίσιμη η αναφορά στο ποια εγκλήματα κείνται εντός της έννοιας του “πολιτικού”, ζήτημα το οποίο έχει απασχολήσει διαχρονικώς τη θεωρία και νομολογία σε εθνικό και διεθνές επίπεδο.

Επί του ζητήματος, έχουν διατυπωθεί διάφορες απόψεις από την θεωρία, ενώ και η νομολογία των ελληνικών δικαστηρίων έχει αποσπασματικά μεταβάλει τις ακολουθούμενες κατευθύνσεις της. Συνολτικώς θα εκτεθούν οι απόψεις αυτές.

α. Αντικειμενική θεωρία:

Σύμφωνα με την θεωρία αυτή, στην έννοια του πολιτικού εγκλήματος υπάγονται οι αξιόποινες πράξεις με κριτήριο τη φύση του προσβαλλομένου εννόμου αγαθού. Αν αυτό είναι πολιτικής φύσεως, αφορών δηλαδή την εσωτερική και εξωτερική ασφάλεια του κράτους⁶, τότε, ανεξαρτήτως των υποκειμενικών κινήτρων και σκοπών του δράστη, και της πολιτικής ή μη υφής τους, οι ενέργειες αυτού υπάγονται στην έννοια του πολιτικού εγκλήματος. Η θέση αυτή διακρίνεται για την ασφάλεια δικαίου την οποία παρέχει, αφού το έννομο αγαθό προς το οποίο στρέφεται μία συμπεριφορά ευρίσκεται συνήθως με σχετική ευχέρεια. Από την άλλη πλευρά, είναι εξαιρετικώς ευρεία, αφού με κριτήριο αυτήν υπάγονται στην έννοια του πολιτικού εγκλήματος συμπεριφορές, οι οποίες δεν είχαν απολύτως καμία κατεύθυνση κατά την βούληση του δράστη, ενάντια στην υπόσταση του κράτους, βάσει αποκλειστικώς των εξωτερικών τους χαρακτηριστικών.

Ωστόσο, αυτή είναι η θέση η οποία ακολουθείται κατά βάση από την ελληνική νομολογία επί του ζητήματος⁷.

β. Στενή Αντικειμενική θεωρία:

Προσπάθεια αντιμετώπισης της ευρύτητας της αμιγούς αντικειμενικής θεωρίας γίνεται με την στενή αντικειμενική θεωρία, κατά την οποία, δεν αρκεί η ως άνω φύση

⁶ Κατά τον **Μακρή**, κριτήριο της αντικειμενικής θεωρίας είναι το εάν τα εγκλήματα προσβάλλουν την υπόσταση του κράτους και την ασφάλειά του.

Κατά την **Μανωλοπούλου-Βαρβιτσιώτη**, ως πολιτικά θεωρούνται εκείνα τα αδικήματα τα οποία στρέφονται κατά της οργανώσεως ή της υπάρξεως του κράτους, της ακεραιότητας της χώρας και της οικονομικής ή στρατιωτικής θέσης του κράτους, κατά του πολιτικού καθεστώτος ή κατά της λειτουργίας των συνταγματικών εξουσιών.

⁷ Βλ. ΑΠ 761/1975, ΠΧ 1976, σ.150, ΑΠ 890/1976, ΠΧ1977, σ.317, ΑΠ 1741/1984 ΠΧ 1985, σ.552

του αδικήματος ως στρεφόμενου κατά της εσωτερικής και εξωτερικής ασφάλειας του κράτους, αλλά επιπροσθέτως απαιτείται η πραγματική διαμόρφωση συνθηκών που θέτουν εν κινδύνω το πολίτευμα ή την ύπαρξη της πολιτείας⁸.

c. Υποκειμενική Θεωρία

Στην αντίπερα όχθη των δύο προηγούμενων θεωριών κείται η υποκειμενική θεωρία, κριτήριο της οποίας αναφορικά με τη διάγνωση ενός πολιτικού εγκλήματος είναι αμιγώς η πολιτική υφή του κινήτρου και του σκοπού του δράστη. Καθοριστικό ρόλο διαδραματίζει κατ' αυτήν το βουλευτικό - ψυχολογικό στοιχείο. Κριτήριο της συνδρομής ή μη του σχετικού στοιχείου συνιστά το ευγενές των κινήτρων του πολιτικού εγκληματία εν σχέσει με των ταπεινών του κοινού εγκληματία. Όπως αναφέρει ο Χρυσικός⁹, για την εννοιολογική συγκρότηση του πολιτικού εγκλήματος πρέπει κατά τη θεωρία αυτή να ενυπάρχει στον εγκληματία και "νομικώς αξιόλογη πεποίθηση", η οποία ορίζεται ως η "εν τη συνειδήσει του δράστου στερεά και ακλόνητος αποδοχή κρίσεως περί της ορθότητας του σκοπού της ενεργείας"¹⁰.

Έτσι, ακόμη και αν το έγκλημα στρέφεται κατά του εννόμου αγαθού της κρατικής υπόστασης, αν το κίνητρο του δράστη είναι προσωπικό (επί παραδειγματι μεγαλομανία, επιθυμία προσωπικής προβολής, προσωπική έχθρα κλπ), δεν δύναται αυτό να υπαχθεί στην έννοια του πολιτικού.¹¹

Η θεωρία αυτή δεν έχει επικρατήσει νομολογιακά¹², λόγω της ανασφάλειας δικαίου, η οποία την διακρίνει, αφού δυνητικά θα εδύνατο παν έγκλημα να υπαχθεί στην έννοια του πολιτικού, εφόσον ήθελε διαπιστωθεί η σχετική πεποίθηση, ο οποίος θα αποτελούσε και βασικό ισχυρισμό των δραστών. Πέραν τούτου είναι εξαιρετικά δυσχερής η διαπίστωση με ασφάλεια των κινήτρων του δράστη.

⁸ Κατά την άποψη του Χρυσικού, αυτή είναι η κατά βάση ακολουθούμενη από την ελληνική νομολογία θέση, με περιστασιακή αξιοποίηση της Μεικτής θεωρίας. Ωστόσο, το μεγαλύτερο μέρος της θεωρίας, κρίνει ως ακολουθητέα την αμιγή αντικειμενική θεωρία.

⁹ Δ. Χρυσικός - "Η Έκδοση ως θεσμός του Ποινικού Δικαίου", σελ. 54 επ.

¹⁰ Αναφορικά με την εν λόγω πεποίθηση, ο Erik Wolf ("Verbrechen aus Überzeugung") αναφέρει ότι αυτή έχει βαρύνουσα σημασία, όχι όσον αφορά στη διαπίστωση αυτής καθ' εαυτής, αλλά στο γεγονός ότι αυτή απετέλεσε το κίνητρο της πράξεως.

¹¹ Α. Μακρής - "Η Έκδοση ως θεσμός του Διεθνούς Ποινικού Δικαίου", σ. 211

¹² Εξαίρεση συνιστά κατά τον Χρυσικό με αναφορά σε λοιπούς θεωρητικούς, η Νομολογία του ΑΠ την περίοδο 1920-1929, σε υποθέσεις εφαρμογής του διατάγματος περί αμνηστείας της 8ης Νοεμβρίου 1920, πιθανότατα για να δοθεί ευρύτερη έννοια στο πολιτικό έγκλημα και να υπαχθούν έτσι όσο το δυνατόν περισσότερα αδικήματα στο κανονιστικό πεδίο του εν λόγω διατάγματος.

Βλ. σχετικά και Α. Μακρή - Ως άνω, σ. 212

d. Στενή Υποκειμενική Θεωρία

Περιορισμό της αμιγούς υποκειμενικής θεωρίας συνιστά η στενή υποκειμενική, κατά την οποία εξετάζεται όχι μόνον κατά πόσο ο δράστης έχει πολιτικό σκοπό και κίνητρο καθώς και η πεποίθηση του περί της νομιμότητας της ενέργειάς του, αλλά πρέπει επιπροσθέτως αυτός να αποβλέπει με την ενέργειά του αυτή ευθέως και αμέσως στην ανατροπή ή αλλοίωση του πολιτεύματος¹³.

e. Μικτή / Αντικειμενικο - υποκειμενική θεωρία

Η τελευταία άποψη η οποία έχει υποστηριχθεί στη θεωρία και ακολουθηθεί περιστασιακώς από την ελληνική νομολογία αναφορικά με το πολιτικό έγκλημα, είναι η μικτή θεωρία, η οποία όπως μαρτυρά ο τίτλος της, αξιοποιεί συνδυασμό των κριτηρίων τόσο της αντικειμενικής, όσο και της υποκειμενικής θεωρίας, προκειμένου να εξεύρει ποια εγκλήματα υπάγονται στην έννοια αυτή.

Κατ'αυτήν απαιτείται, όχι μόνο η συμπεριφορά να στρέφεται κατά εννόμου αγαθού αφορώντος την εσωτερική και εξωτερική ασφάλεια του κράτους, αλλά επιπροσθέτως απαιτείται το κίνητρο και ο σκοπός του δράστη να κατευθύνονται κατά αυτής.

ii. Δικαιολογητική Βάση απαγόρευσης

Η δικαιολογητική βάση της απαγόρευσης αυτής εντοπίζεται σύμφωνα με τις απόψεις που έχουν διατυπωθεί στη θεωρία σε διαφορετικό σημείο, με κριτήριο τη σκοπιά εξ'επόμεως της οποίας αναζητάται αυτή.

a. Πολιτικό επιχείρημα

Κατά την άποψη, η οποία εξετάζει το ζήτημα από την πολιτική του χροιά, η απαγόρευση εκδόσεως για πολιτικά εγκλήματα οφείλεται στην επιθυμία και υποχρέωση των κρατών, όπως επιδειξουν μία πολιτική ουδετερότητα απέναντι σε ζητήματα τα οποία έχουν ανακύψει στο εσωτερικό άλλων κρατών. Τα πολιτικά εγκλήματα, συνιστούν τα κατ'εξοχήν εγκλήματα τα οποία ενδεικνύουν την εσωτερική αστάθεια του κράτους, η οποία προκαλεί τη σύγκρουση ομάδων με την καθεστηκία τάξη, με στόχο την ανατροπή της τελευταίας.

Το κράτος παρ'ου υποβάλλεται αίτημα προς έκδοση προσώπου, αποφασίζοντας υπέρ της εκδόσεως του, λαμβάνει εμμέσως θέση ως προς ένα εσωτερικό πολιτικό ζήτημα ενός αλλοδαπού κράτους (υπέρ της καθεστηκίας τάξεως), γεγονός το οποίο οδηγεί στην απώλεια της απαραίτητης ουδετερότητας. Αντιθέτως, η μη ικανοποίηση

¹³Δ. Χρυσικός - Η Έκδοση ως θεσμός του Ποινικού Δικαίου”, σελ. 55

του αιτήματος, επί τη βάση αντικειμενικών στοιχείων δεν ενέχει τη λήψη θέσης υπέρ ή κατά οιουδήποτε, αλλά κρίνεται η μόνη ουδέτερη στάση η οποία δύναται να ακολουθηθεί.

Πέραν τούτου, η δίωξη των προσώπων αυτών εντός της επικρατείας του συγκεκριμένου εκζητούντος κράτους, ενέχει τον κίνδυνο της εκδικητικότητας και της υπέρ του δέοντος τιμώρησης τους, ως αντίδραση της αμφισβητηθείσης ισχύος της επικρατούσης τάξεως. Οι ενέργειες των προσώπων αυτών, σαφώς και είναι αξιόποινες, ωστόσο, η νομική αξιολόγηση και τιμώρηση αυτών πρέπει να λαμβάνει χώρα σύμφωνα με τις προβλέψεις του νόμου, διαφυλασσομένων των θεμελιωδών δικαιωμάτων του εκζητούμενου, όπως αυτού του να τυγχάνει μία δίκαιης δίκης, και της επιβολής ποινής σύμφωνης με τις αρχές της αναλογικότητας.

Η τήρηση των ανωτέρω τίθεται εν αμφιβόλω στο εκζητούν κράτος, στην περίπτωση που διώκει το πρόσωπο για εγκλήματα που έχουν πολιτική υφή, εξ' αυτού του λόγου δεν εκδίδεται πρόσωπο διωκόμενο για πολιτικό έγκλημα σε αυτό, χωρίς όμως η μη έκδοση του, να οδηγεί στην ατιμωρησία του, αφού συμπληρωματικώς στο πεδίο αυτό δρα η αρχή "aut dedere aut punire ή judicare", το περιεχόμενο της οποίας θα εκτεθεί εν συνεχεία.

b. Ηθικό Επιχείρημα

Μία άλλη θέση ως προς τον λόγο απαγόρευσης έκδοσης για πολιτικά εγκλήματα αφορμάται από τον ηθικό χαρακτήρα τον οποίο έχουν τα εγκλήματα αυτά. Κατά την άποψη αυτή οι συμπεριφορές αυτές συνιστούν αντίσταση στην υφιστάμενη καταπίεση. Ως εκ τούτου, καθίστανται νόμιμες και επιτρεπτές.

c. Ανθρωπιστικό επιχείρημα

Τέλος, η θέση αυτή προτάσσει ως λόγο για την απαγόρευση έκδοσης στην περίπτωση πολιτικών αδικημάτων τον κίνδυνο ως προς την τήρηση των εγγυήσεων δίκαιης δίκης για τον εκζητούμενο, για τον οποίο κίνδυνο έχει ήδη γίνει λόγος ανωτέρω.

iii. Αρχή aut dedere aut punire / judicare

Η διαπίστωση με βάση τα ως άνω κριτήρια της συνδρομής πολιτικού εγκλήματος, και συνακολούθως η απαγόρευση έκδοσης προσώπου για αυτό δεν πρέπει να οδηγεί στην ατιμωρησία των δραστών των σχετικών εγκλημάτων.

Προς τον σκοπό αποφυγής της σχετικής ατιμωρησίας τείνει η ως άνω αρχή aut dedere aut punire / judicare, η οποία επιβάλλει στο παρ' ου η αίτηση έκδοσης κράτος, εφόσον κρίνει τη συνδρομή πολιτικού εγκλήματος και συνεπεία τούτου αρνηθεί την

έκδοση προσώπου, να υπαγάγει το πρόσωπο αυτό στην ποινική του δικαιοδοσία, παραπέμποντάς το στις αρμόδιες δικαστικές αρχές.

Έτσι κατά την αρχή αυτή, αποκτά δικαιοδοσία το παρ'ου η αίτηση έκδοσης κράτος, προς δίωξη και πιθανή καταδίκη προσώπου, η οποία θεμελιώνεται στην αρχή της αντιπροσωπεύσεως, η οποία δρα επικουρικώς έναντι των λοιπών αρχών θεμελιούντων αρμοδιότητα (αρχή εδαφικότητας, αρχή ενεργητικής-παθητικής προσωπικότητας, αρχή παγκοσμίου δικαιοσύνης), στην περίπτωση αδυναμίας έκδοσης.

Εξ'αυτού του λόγου, η θεμελίωση δικαιοδοσίας δι'αντιπροσωπεύσεως προϋποθέτει σχετική αίτηση του εκζητούντος κράτους (η αίτηση προς έκδοση), αφού πληγείσα έννομη τάξη από τη δράση του προσώπου αυτού είναι εκείνη του εκζητούντος κράτους και όχι εκείνη του παρ'ου η αίτηση, συνεπώς άνευ της αιτήσεως δεν θα εδύνατο το κράτος αυτό να θέσει το πρόσωπο που έχει βλάψει το άλλο κράτος υπό τη δικαιοδοσία του. Με την αίτησή του αυτή, το εκζητούν κράτος “μεταβιβάζει” την δικαιοδοσία του στο παρ'ου η αίτηση κράτος, το οποίο εφόσον κρίνει ότι απαγορεύεται η έκδοση λόγω του πολιτικού χαρακτήρα του εγκλήματος, οφείλει να υπαγάγει το πρόσωπο στις δικαστικές του αρχές, δικάζοντας και τιμωρώντας το, εφαρμόζοντας το δικό του δίκαιο.

iv. Διεθνής τάση

Διεθνώς επικρατεί μία τάση όπως παρατηρεί και ο Δ. Χρυσικός περιορισμού του εύρους των πολιτικών εγκλημάτων, προκειμένου να ευδοκιμεί σπανιότερα ο σχετικός λόγος απαγόρευσης/άρνησης έκδοσης. Αυτό διαπιστώνεται και σε σειρά διεθνών συμβάσεων, κυρίως προσανατολιζόμενων στην καταπολέμηση της τρομοκρατίας, οι οποίες ακόμη και ελλείπει διατάξεων που αποκλείουν τον χαρακτηρισμό εγκλημάτων ως πολιτικών, φαίνεται να επιδιώκουν την αποθάρρυνση των κρατών από την προσφυγή σε ενστάσεις περί πολιτικού χαρακτήρα των εγκλημάτων, προκειμένου να αρνηθούν την έκδοση¹⁴.

Παρατηρείται διαχρονικώς μία προσπάθεια “αποπολιτικοποίησης - depolitization” των εγκλημάτων. Ενδεικτικές περιπτώσεις της σημειούμενης αυτής τάσης είναι:

- η “βέλγικη ρήτρα - clause belge”, προβλεπόμενη στη βέλγικη νομοθεσία ήδη από το έτος 1856, η οποία εξαιρεί από την υπαγωγή στην έννοια του πολιτικού εγκλήματος εγκλημάτων κατά του προσώπου του αρχηγού ξένης κυβερνήσεως

¹⁴ Α.Γιόκαρης-Φ.Παζαρτζή, Εθνική και Διεθνής Ποινική Καταστολή των Διεθνών Εγκλημάτων, 2012, σ.91

ή μέλους της οικογένειάς του, εφόσον αυτή συνιστούσε “φόνος”, “αναίρεση” ή “φαρμακεία”.

Η αρχή αυτή υιοθετήθηκε στη συνέχεια τόσο σε ευρωπαϊκό επίπεδο όσο και στην Κεντρική και Νότιο Αμερική.

- αντίστοιχη πρόβλεψη υπάρχει και στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση Έκδοσης του 1957, στο αρθρ.3 §3, σύμφωνα με την οποία: *“απόπειρα κατά της ζωής αρχηγού ξένου κράτους ή μέλους της οικογένειάς του δεν θεωρείται πολιτική παράβαση κατά την εφαρμογή της σύμβασης {...}”*
- Η σύμβαση της 27.09.1996, κυρωθείσα με τον ν.2718/1999, και ήδη καταργηθείσα δυνάμει του νόμου που ενσωμάτωσε την Απόφαση-Πλασίο για το Ευρωπαϊκό Ένταλμα Σύλληψης, η οποία αφορούσε τις διαδικασίες εκδόσεως μεταξύ κρατών-μελών της ΕΕ, συμπληρώνοντας και απλοποιώντας τη διαδικασία της ΕΣΕ, προς την ίδια κατεύθυνση επεξέτεινε τις περιπτώσεις εξαίρεσης από την υπαγωγή στην έννοια του πολιτικού και συνακολούθως στην απαγόρευση έκδοσης εγκλημάτων σχετιζόμενων με την τρομοκρατία.
- Αναφορικά με τα διεθνή εγκλήματα, ήτοι τα προσβάλλοντα ύψιστες αξίες της διεθνούς κοινωνίας, όπως η γενοκτονία, η επίθεση, τα εγκλήματα πολέμου και τα εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας, αυτά δεν δύνανται να υπαχθούν στην έννοια του πολιτικού εγκλήματος. Προς αυτή την κατεύθυνση κινείται και το Πρώτο Πρόσθετο Πρωτόκολλο της 15.10.1975 στην ΕΣΕ. Βέβαια, βάσει των εισαγωγικώς λεχθέντων, ακόμη και αν θεωρούντο πολιτικά εγκλήματα, θα ήτο αδύνατη η άρνηση παράδοσης τους από το κράτος παρ' ου η αίτηση, στο Διεθνές Δικαστήριο.
- Τέλος, σε ευρωπαϊκό επίπεδο επικρατεί μία τάση αποπολιτικοποίησης των εγκλημάτων τα οποία σχετίζονται με την τρομοκρατία.

3. Αρχή της Απαγόρευσης Εκδόσεως Ημεδαπών

Μία επίσης σημαντική αρχή του δικαίου της εκδόσεως είναι αυτή της απαγόρευσης εκδόσεως σε αλλοδαπό κράτος ημεδαπών πολιτών, ήτοι, προσώπων τα οποία ευρίσκονται εντός της επικρατείας του κράτους, της ιθαγενείας τους, το οποίο συνιστά και το παρ' ου η αίτηση έκδοσης κράτος.

Ένα από τα ερειζόμενα ζητήματα αναφορικός με την αρχή αυτή και την απορρέουσα εξ αυτής απαγόρευση έκδοσης είναι το κατά πόσο αυτή απορρέει από κάποια συνταγματική διάταξη ή αν συνιστά συνταγματικό έθιμο.

Κατά την κρατούσα και πάγια επί πολλά έτη νομολογία του ΑΠ, η αρχή αυτή δεν έχει συνταγματικό έρεισμα¹⁵ ούτε συνιστά συνταγματικό έθιμο. Ενώ έχει υποστηριχθεί με θέρμη στην θεωρία¹⁶ η αντίθετη άποψη, η οποία στηρίζει την συνταγματική κατοχύρωση της απαγόρευσης στις διατάξεις του άρθρ. 5 §2 εδ.γ', που απαγορεύει τη δίωξη αλλοδαπού για δράση υπέρ της ελευθερίας και άρθρ.5 §4 Συντάγματος, το οποίο καθιερώνει την ελευθερία εισόδου, παραμονής και εξόδου κάθε Έλληνα στην χώρα.

Επίσης, η αρχή αυτή και η συνακόλουθη απαγόρευση έκδοσης κατά την κρατούσα άποψη δεν συνιστά διεθνές εθιμικό δίκαιο, ούτε αναγνωρίζεται επισήμως ως γενική αρχή του δημοσίου διεθνούς δικαίου. Ωστόσο προβλέπεται από τις περισσότερες έννομες τάξεις κρατών, όπως και από τις περισσότερες διμερείς-πολυμερείς συμβάσεις περί εκδόσεως. Ομοίως προβλέπεται τόσο από την Ευρωπαϊκή Σύμβαση Έκδοσης στο άρθρ. 6, όσο και από τον ελληνικό ΚΠΔ στο άρθρ. 438 περ.α', θεμελιώνοντας σχετικό λόγο άρνησης έκδοσης.

i. Διττή δικαιολογητική βάση της αρχής

Από τη μία πλευρά, η αρχή αυτή δρα *προστατευτικά για το ίδιο το παρ'ου η αίτηση έκδοσης κράτος*, και συγκεκριμένα, προς διαφύλαξη του κύρους του απέναντι στους υπηκόους - έχοντες την ιθαγένειά του, αλλά και της κυριαρχίας του, τόσο επί της επικρατείας του όσο και επί των προσώπων που φέρουν την ιθαγένειά του, και ευρίσκονται σε αυτό, έναντι τρίτων κρατών.

Από την άλλη πλευρά η αρχή αυτή δρα και *προς προστασία του εκζητουμένου προσώπου*, το οποίο φέρει την ιθαγένεια του παρ'ου η αίτηση έκδοσης κράτους. Ως προς το πρόσωπο αυτό, το κράτος ιθαγένειας έχει αφενός καθήκον πίστης, το οποίο γεννά υποχρέωση προστασίας του από εξωτερικούς κινδύνους, όπως τέτοιον συνιστά η δίωξη ή/και καταδίκη του από τις δικαστικές αρχές αλλοδαπού κράτους, η οποία θα στερούσε από το πρόσωπο αυτό, τον φυσικό του δικαστή, ο οποίος είναι ο δικαστής του κράτους της ιθαγένειας. Αφετέρου είναι υφιστάμενη μία δυσπιστία έναντι της αντικειμενικότητας του ποινικού δικαιοδοτικού συστήματος των αλλοδαπών κρατών, ιδιαίτερα σε περιπτώσεις κρίσης αλλοδαπών προσώπων. Εν

¹⁵ ΑΠ 591/2005, ΠοινΔικ 2005 σ.550, ΑΠ 2135/2005 ΠοινΔικ 2006 σ.165, ΑΠ 1773/2007, ΠΧ 2008 σ.556, ΑΠ 814/2011 ΤΝΠ ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ., Συμβ.ΑΠ 1832/2016, ΠΧ 2018, σ.132, Συμβ ΑΠ 280/2017, Ποιν.Δικ 2018, σ.334,

¹⁶ Π. Δαγτόγλου, Συνταγματικό Δίκαιο και Θεμελιώδη Δικαιώματα, δ' έκδοση, 2012, σελ.302 και 323

γένει η θέση αυτή εδράζεται σε μία επικρατούσα αντίληψη ότι παν δικαστήριο πλην αυτών του κράτους ιθαγενείας είναι κατά κανόνα ξένο προς την ψυχροσύνθεση του υποβαλλόμενου στην διαδικασία κρίσης ενώπιον των δικαιοδοτικών οργάνων αυτού, για διαφόρους λόγους όπως η άγνοια της γλώσσας στην οποία διεξάγεται η διαδικασία, η απουσία οικείων προσώπων κ.α.¹⁷

Εξ' αυτών των λόγων, η αρχή της απαγόρευσης εκδόσεως ημεδαπών προσώπων αποτρέπει την έκδοση τους, προς αποφυγή των ως άνω κινδύνων που απειλούν τόσο το κράτος παρ' ου η αίτηση έκδοσης όσο και τον εκζητούμενο, ο οποίος έχει καταφύγει στο κράτος της ιθαγενείας του, το οποίο συνιστά γι' αυτόν μία νησίδα σωτηρίας από την ενδεχόμενη αυθαιρεσία των αλλοδαπών δικαστικών αρχών.

Παρά ταύτα, αξίζει να αναφερθεί ότι η πορεία της αρχής αυτής βαίνει φθίνουσα τουλάχιστον σε Ευρωπαϊκό Επίπεδο, στο μέτρο που εντός της ΕΕ εφαρμόζεται στην διαδικασία της έκδοσης η νομοθεσία για το Ευρωπαϊκό Ένταλμα Σύλληψης, η οποία στο πλαίσιο της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης που ισχύει μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ κατ' ουσίαν καταργεί την ισχύ της αρχής αυτής μεταξύ των κρατών μελών ΕΕ, σε διαδικασίες έκδοσης που λαμβάνουν χώρα μεταξύ τους.

ii. Κρίσιμος χρόνος κρίσης της ιθαγένειας

Αναφορικά με τον χρόνο κατά τον οποίο κρίνεται η ιθαγένεια του εκάστοτε εκζητούμενου, και συνακολούθως το εάν είναι επιτρεπτή ή όχι η έκδοση του, η απάντηση στο ερώτημα αυτό διαφέρει αναλόγως της διμερούς-πολυμερούς συμβάσεως η οποία τυγχάνει στην έκαστη συγκεκριμένη περίπτωση εφαρμογής ή της σχετικής διάταξης του ΚΠΔ, η οποία θεμελιώνει σχετικό λόγο απαγόρευσης έκδοσης.

Όσον αφορά στον ΚΠΔ, η ίδια η διάταξη του άρθρου 438 περ.α' ΚΠΔ κάνει λόγο για δράστη ο οποίος κατά τον χρόνο τέλεσης της πράξης ήταν ημεδαπός. Έτσι κατά πάγια νομολογία του ΑΠ¹⁸, εφαρμόζοντας τη σχετική διάταξη, τίθεται ως ορόσημο ο χρόνος τέλεσης της πράξης. Ως εκ τούτου, τυχόν μεταγενέστερη του χρόνου τέλεσης απόκτηση της ελληνικής ιθαγένειας δεν εμποδίζει την έκδοση στις αλλοδαπές αρχές¹⁹.

Επί του ζητήματος αυτού ωστόσο, αξίζει να αναφερθούν τα εξής.

Πρώτον, έχει υποστηριχθεί στη θεωρία²⁰ η άποψη ότι η έκδοση προσώπου το οποίο μεταγενεστέρως απέκτησε την ελληνική ιθαγένεια αντίκειται στο άρθρ. 4 του Συντάγματος, το οποίο καθιερώνει την ισότητα των Ελλήνων πολιτών ανεξαρτήτως

¹⁷ Δ. Χρυσικός, Η Έκδοση ως Θεσμός του Ποινικού Δικαίου, σ.71, με εκεί περαιτέρω παραπομπές.

¹⁸ ΑΠ 1737/2016, ΝΟΜΟΣ

¹⁹ Συμβ.ΑΠ 230/1955

²⁰ Α.Κονταξής, Κώδικας Ποινικής Δικονομίας, ΙΙ, 1993, σ.1897, με περαιτέρω παραπομπή σε Βαβαρέτο

του χρόνου κτήσεως της ελληνικής ιθαγένειας, χαρακτηρίζοντας ως πολίτες όσους κέκτηνται τα υπό των νόμων του κράτους οριζόμενα προσόντα αλλά και στο άρθρ. 8 του Συντάγματος, το οποίο καθιερώνει δικαίωμα των Ελλήνων να δικαστούν από Έλληνες δικαστές, αποτελούντες τους φυσικούς τους δικαστές.

Πέραν τούτου έχει υποστηριχθεί με σχετική πρόταση Εισαγγελέως του ΑΠ²¹ η θέση ότι με δεδομένο ότι οι διατάξεις περί εκδόσεως καταλαμβάνουν αλλοδαπούς, αφ' ης στιγμής κατά τον χρόνο έκδοσης δεν υφίσταται αλλοδαπός, θα πρέπει να ισχύσει η σχετική αρχή που απαγορεύει την έκδοσή του προσώπου, ακόμη και αν αυτό απέκτησε σε μεταγενέστερο του χρόνου τέλεσης της πράξης την ελληνική ιθαγένεια. Θέση η οποία ωστόσο δεν έγινε αποδεκτή.

Τέλος και σπουδαιότερο, το ΣτΕ με την **2681/2005**²² απόφασή του έκρινε ότι η μεταγενέστερη απόκτηση της ελληνικής ιθαγένειας καθιστά την απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, με την οποία διατάσσεται η έκδοση του εκζητουμένου προσώπου, ακυρωτέα, ως παραβιάζουσα τον προβλεπόμενο στο άρθρ. 438 περ.α' ΚΠΔ, κανόνα. Η απόφαση αυτή είναι κρίσιμη, καθώς αποκρυσταλώνει τη διαφορά της αντιμετώπισης ως προς το ζήτημα αυτό, αναλόγως της όψεως εκ της οποίας εξετάζεται το ζήτημα, αυτή του ποινικού ή του διοικητικού δικαίου.

Αναφορικά με το ζήτημα του χρόνου κτήσεως της ιθαγένειας σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Συμβάσεως Εκδόσεως, το άρθρ. 6 αυτής προβλέπει σχετικό λόγο άρνησης έκδοσης ημεδαπών εκζητουμένων, με τις εξής ωστόσο διαφοροποιήσεις.

Κατ' αρχάς το ως άνω άρθρο της ΕΣΕ εισάγει όχι έναν λόγο απαγόρευσης έκδοσης από τα παρ' ου η αίτηση έκδοσης κράτη, των προσώπων που φέρουν την ιθαγένειά τους, αλλά αντιθέτως παρέχει σε αυτά σχετική διακριτική ευχέρεια ως προς το να δράσουν σχετικά, αρνούμενα την έκδοση του προσώπου στο εκζητούν κράτος.

Πέραν τούτης της διαφοροποίησης, κρισιμότερη κρίνεται αυτή η οποία καθιερώνεται με το άρθρ.6 §1 γ' της ΕΣΕ. Το άρθρο αυτό θέτει τον κρίσιμο χρόνο, για την κρίση περί ιθαγένειας του προσώπου το οποίο εκζητείται. Κατά το άρθρο αυτό, το ζήτημα εξετάζεται κατά τον χρόνο λήψης απόφασης για την έκδοση του προσώπου, και όχι κατά τον χρόνο τέλεσης της πράξεως, όπως ορίζει ο ΚΠΔ. Ως εκ τούτου, στην περίπτωση εφαρμογής της ΕΣΕ, το πρόσωπο το οποίο αποκτά την ιθαγένεια του παρ' ου η αίτηση κράτους μετά τον χρόνο τέλεσης, μέχρι την εξέταση του αιτήματος προς έκδοση του κρίνεται ως έχων την ιθαγένειά του παρ' ου η αίτηση

²¹ Εισαγγ.Πρόταση επί του ως άνω βουλεύματος

²² ΣτΕ 2681/2005, ΝΟΜΟΣ

έκδοσης κράτους, συνεπώς δύναται να απορριφθεί το αίτημα του εκζητούντος κράτους εξ' αυτού του λόγου.

Κατά την άποψη του γράφοντος, η σχετική διάταξη της ΕΣΣΕ φανερώνει ότι η σχετική αρχή μη απαγόρευσης εκδόσεως ημεδαπών, μολονότι κατοχυρώνεται από πληθώρα διμερών-πολυμερών συμβάσεων έκδοσης καθώς και από τις εσωτερικές νομοθεσίες περί έκδοσης, κρατών, δεν συνιστά αρχή του δημοσίου διεθνούς δικαίου. Αν ίσχυε αυτό, δεν θα παρείχετο σχετική διακριτική ευχέρεια στα συμβαλλόμενα στην ΕΣΣΕ κράτη ως προς την κρίση του εάν θα εκδώσουν τον εκζητούμενο ή μη, αλλά θα καθίστατο γι' αυτά δέσμια η επιλογή της αρνήσεως εκδόσεως, ένεκα της σχετικής απαγόρευσης. Γεγονός το οποίο δεν συντρέχει.

4. Αρχή Ne Bis In Idem

Μία περαιτέρω αρχή του δικαίου της έκδοσης, η οποία συνιστά πρωτίστως θεμελιώδη αρχή του ποινικού δικαίου εν γένει, εκτεινομένης της ισχύος της και στον θεσμό της έκδοσης, συνιστά η αρχή ne bis in idem, η απαγόρευση του “δix δικάζειν”, η οποία απαγορεύει την υποβολή προσώπου σε ποινική διαδικασία για δεύτερη φορά, καθώς και την κρίση και ενδεχόμενη δεύτερη καταδίκη αυτού για την ίδια αξιόποινη πράξη.

Στο μέτρο που το αίτημα έκδοσης υποβάλλεται από το εκζητούν κράτος στο παρ' ου η αίτηση, προκειμένου να εκδοθεί από το δεύτερο στο πρώτο πρόσωπο για την έκτιση ήδη επιβληθείσας ποινής ή την υποβολή του σε δίκη, είναι κρίσιμη, η εξέταση υπό την μορφή προκρίματος, του κατά όσο έχει προηγηθεί αμετάκλητη δικαστική απόφαση αθωωτική ή καταδικαστική, αναφορικά με την πράξη για την οποία εκζητείται καθώς και το εάν εκκρεμεί ή έχει παύσει η δίωξή του.

Εν προκειμένω η εν λόγω αρχή, συνιστά αρνητική διαδικαστική προϋπόθεση. Προκειμένου να ευδοκιμήσει και να ικανοποιηθεί ένα αίτημα έκδοσης, πρέπει να μην συντρέχει αυτή.

Στον ελληνικό ΚΠΔ δεν γίνεται ρητή πρόβλεψη της αρχής του ne bis in idem, ως λόγου παράγοντος υποχρέωση άρνησης εκδόσεως. Ωστόσο, το άρθρ. 438 περ.δ' ΚΠΔ, κάνοντας λόγο για ύπαρξη “νομίμου λόγου ο οποίος εμποδίζει την δίωξη”, σαφώς εμπεριέχει μεταξύ των λόγων αυτών, την περίπτωση συνδρομής δεδικασμένου για τη συγκεκριμένη αξιόποινη πράξη.

Η Ευρωπαϊκή Σύμβαση Εκδόσεως από την άλλη πλευρά προβλέπει στο άρθρ.9 αυτής ρητώς την υποχρέωση του παρ' ου η αίτηση κράτους να μην δεκτεί την αίτηση

εκδόσεως όταν το εκζητούμενο πρόσωπο έχει ήδη δικαστεί οριστικώς²³, από τις αρμόδιες αρχές του, για την πράξη για την οποία ζητείται η έκδοση. Η ίδια διάταξη παρέχει ωστόσο διακριτική ευχέρεια στο κράτος αυτό όπως εκδώσει το πρόσωπο για πράξεις, για τις οποίες οι αρχές του έχουν αποφασίσει την μη ενάσκηση ποινικής δίωξης ή την διακοπή της ήδη ασκηθείσης.

Σκοπός θέσπισης της συγκεκριμένης διατάξεως η οποία είτε υποχρεώνει σε άρνηση είτε χορηγεί ευχέρεια άρνησης εκδόσεως στο παρ' ου η αίτηση έκδοσης κράτος είναι αφενός ο σεβασμός απέναντι στο σύστημα απονομής δικαιοσύνης του κράτους αυτού, ον εθνικώς κυρίαρχο, ο οποίος σεβασμός θα διακυβευόταν αν υποχρεούτο αυτό σε έκδοση, καθώς εμμέσως, πλην σαφώς θα αμφισβητείτο η ικανότητα του ως προς την εκδίκαση της συγκεκριμένης αξιολογούμενης πράξεως, όπως επίσης και η ίδια η ισχύς της δικαιοδοτικής κρίσης των οργάνων αυτού. Πέραν τούτου, και ο εκζητούμενος ελλείπει της προβλέψεως αυτής θα διέτρεχε κίνδυνο, στο μέτρο που θα υποβαλλόταν δεύτερη φορά σε δίκη για αξιόποινες πράξεις για τις οποίες έχει ήδη κριθεί και αθωωθεί ή καταδικαστεί.

Η συγκεκριμένη διάταξη της ΕΣΕ, κάνει αναφορά σε απαγόρευση έκδοσης, επί εκδικάσεως του προσώπου από τις αρμόδιες αρχές του κράτους παρ' ου υποβάλλεται το αίτημα έκδοσης. Όταν επί παραδείγματι ελληνικό ποινικό δικαστήριο έχει δικάσει και καταδικάσει πρόσωπο για ένα αδίκημα, για το οποίο ένα άλλο κράτος, μέλος της ΕΣΕ, αιτείται την έκδοσή του σε εκείνο, προς υποβολή αυτού ενώπιον των δικαιοδοτικών οργάνων του, τότε οι ελληνικές αρχές υποχρεούνται να μην εκδώσουν τον εκζητούμενο.

Το ζήτημα το οποίο ετέθη κατά την εφαρμογή της αρχής, τόσο εν όψει του ΚΠΔ όσο και εν όψει την Ευρωπαϊκής Συμβάσεως Έκδοσης είναι το ποιες αποφάσεις αναπτύσσουν αυτή την ισχύ δεδικασμένου, η οποία οδηγεί σε απαγόρευση έκδοσης προσώπου σε έτερο κράτος.

Όσον αφορά στις αρχές του ιδίου παρ' ου η αίτηση έκδοσης κράτους, το ζήτημα είναι σαφές και δεν αμφισβητείται. Όταν έχει προηγηθεί δικαιοδοτική κρίση αυτού, παράγουσα δεδικασμένο κατά τους δικονομικούς του κανόνες, τότε υποχρεούται αυτό να αρνηθεί την έκδοση του εκζητουμένου. Η απάντηση στο κατά πόσο

²³ Ως προς τον όρο “οριστική απόφαση”, η Επεξηγηματική Έκθεση της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Εκδόσεως αναφέρεται σε δικαιοδοτική κρίση, μη υποκείμενη πλέον για οποιαδήποτε αιτία σε ένδικα μέσα κατά το δικαιο της χώρας όπου εκδικάστηκε η αξιόποινη πράξη, και όχι σε οριστική σε πρώτο βαθμό απόφαση.

A. Μακρής “Η Έκδοση ως Θεσμός του Διεθνούς Ποινικού Δικαίου” σ.288, κάνει αναφορά σε “οριστικές αποφάσεις” αντιδιαστέλλοντας αυτές με τις “μη οριστικές”. Οι πρώτες είναι εκείνες με τις οποίες περατώνεται η δίκη, και ο δικαστής απεκδύεται από κάθε περαιτέρω δικαιοδοτική εξουσία.

Δεν γίνεται όμως από αυτόν ρητή αναφορά στο βαθμό δικονομικής ωριμότητας, τον οποίο οφείλει να έχει η δικαστική εκείνη απόφαση.

αντίστοιχη υποχρέωση περί μη έκδοσης γεννά και προηγηθείσα απόφαση, όχι των αρχών του παρ' ου η αίτηση κράτους, αλλά κάποιου τρίτου κράτους, το οποίο θεμελιώνοντας τη δικαιοδοσία του εκδίκασε την υπόθεση του εκζητουμένου, δεν είναι αντιστοίχως αυτονόητη.

Το άρθρο 9 της ΕΣΕ, φαίνεται γραμματικά πως δεν καλύπτει την περίπτωση αυτή, στο μέτρο που κάνει αναφορά στις “αρμόδιες αρχές του μέρους παρ' ου ζητείται η έκδοση”²⁴. Εις επίρρωσιν της θέσεως αυτής λειτουργεί και το δεύτερο πρόσθετο πρωτόκολλο της ΕΣΕ, το οποίο με το άρθρ.2 αυτού, επεκτείνει υπό αρκετές ωστόσο προϋποθέσεις, οι οποίες θα εκτεθούν κατά την εξέταση των λόγων άρνησης έκδοσης, την αρχή *ne bis in idem* και εξ αποφάσεων τρίτων κρατών.

Για την εξέταση του δεδικασμένου και συνακολούθως της γέννησης ή μη λόγου άρνησης εκδόσεως εξ' επόψεως του ελληνικού ΚΠΔ, προκριματικό ζήτημα καθίσταται το κατά πόσον, η απόφαση του αλλοδαπού δικαστηρίου (τρίτου εν σχέσει με το εκζητούν και το παρ' ου η αίτηση έκδοσης) παράγει δεδικασμένο και εντός της ελληνικής εννόμου τάξεως. Η απάντηση στο ερώτημα αυτό μετεβλήθη με την πάροδο του χρόνου, και αποτελεί αντικείμενο αυτοτελούς θεματικής.

Συνοπτικά, ωστόσο, αξίζει να αναφερθεί ότι πριν την θέση σε ισχύ στην ελληνική έννομη τάξη με τον ν.2462/1997 του Δ.Σ.Α.Π.Δ., η θεωρία και νομολογία κινείτο ομοθυμωσ προς την κατεύθυνση της μη παραγωγής δεδικασμένου από αλλοδαπές ποινικές αποφάσεις. Αφότου αποτέλεσε το Δ.Σ.Α.Π.Δ μέρος της ελληνικής εννόμου τάξεως, υπεστηρίχθη από μέρος της θεωρίας²⁵ και ακολουθήθηκε από τη Νομολογία η αντίθετη θέση, περί παραγωγής δεδικασμένου από αλλοδαπή απόφαση κράτους συμβαλλόμενου στο ως άνω Διεθνές Σύμφωνο²⁶, δυνάμει του αρθρ.14 §7 αυτού, σύμφωνα με το οποίο :

“ Κανείς δεν δικάζεται ούτε τιμωρείται για ένα αδίκημα για το οποίο έχει ήδη απαλλαγεί ή καταδικαστεί με οριστική απόφαση που εκδόθηκε σύμφωνα με το δίκαιο και την ποινική δικονομία κάθε χώρας.”

Έτσι κατά την θέση αυτή, η οποία βάσει του γράμματος του Δ.Σ.Α.Π.Δ, αλλά και θεωρούσα την αρχή *ne bis in idem*, ως διεθνούς, γενικώς παραδεγμένης αρχής του Δικαίου^{27 28 29}, προηγηθείσης αμετακλήτου αθωωτικής ή καταδικαστικής

²⁴ Μανωλοπούλου-Βαρβιτσιώτη “ Οι Διεθνείς Συμφωνίες Εκδόσεως Εγκλημάτων από τις οποίες δεσμεύεται η Ελλάδα”, σ. 213

²⁵ Συλίκος, ΠΧ 1996, σ.5 επ.

²⁶ Ενδεικτικά, ΑΠ 1426/1998 ΠΧ 1999, σ.897, ΑΠ 86/2001, Ποιν.Δικ. 2001, σ.700, Εφ.Θεσσαλ. 603/1998 ΠΧ 1999, σ.360

²⁷ Εφ.Αθ. 634-636/1998 και Εφ.Πειρ 27/1999 “ {...} Αληθώς η παραπάνω διάταξη αποβλέπει στην καθιέρωση μεταξύ των συμβαλλομένων κρατών της γενικής και παραδεχτείς από όλες τις πολιτισμένες πολιτείας αρχής κατά την οποία δεν μπορεί κάποιος από τους υπηκόους να δικάζεται δύο φορές για το

αποφάσεως κράτους, το οποίο συνιστά μέλος του Δ.Σ.Α.Π.Δ, εμποδίζεται νέα δίωξη του αυτού προσώπου για την ίδια πράξη από τις δικαιοδοτικές αρχές έτερου κράτους.

Η Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων των Ηνωμένων Εθνών, συνιστώσα το καθ' ύλην αρμοδιότερο όργανο ερμηνείας του Δ.Σ.Α.Π.Δ απέρριψε ωστόσο την ερμηνεία αυτή³⁰, θεωρώντας ότι το γράμμα του άρθρ.14 §7 δεν δίνει έρεισμα για την υποστήριξη παραγωγής δεδικασμένου πέραν των ορίων της εθνικής εννόμου τάξεως του κράτους, τα δικαιοδοτικά όργανα του οποίου εξέδωσαν μία απόφαση.

Ακόμη και σε Ευρωπαϊκό Επίπεδο, η Σύμβαση Σένγκεν, η οποία απετέλεσε μία από τις σημαντικότερες προσπάθειες καθιέρωσης της αρχής *ne bis in idem* σε Ευρωπαϊκό Επίπεδο, μεταξύ των συμβαλλομένων σε αυτή κρατών, η οποία συνιστά ήδη τμήμα του Ευρωπαϊκού Δικαίου, δεν καθιερώνει την αρχή άνευ προϋποθέσεων, παρέχοντας με το άρθρ.55 σχετικό δικαίωμα στα κράτη μέλη, όπως δηλώσουν τη μη δέσμευση τους από το παραχθέν δυνάμει του άρθρ.54 αυτής, δεδικασμένο αλλοδαπής αποφάσεως.

Τέλος, ο σχετικώς προσφάτως θεσμοθετηθείς ΧΘΔΕΕ, με το άρθρ. 50, προβλέπει ότι:

“Κανείς δεν διώκεται ούτε τιμωρείται ποινικά για αδίκημα για το οποίο έχει ήδη αθωωθεί ή καταδικασθεί εντός της Ένωσης με οριστική απόφαση ποινικού δικαστηρίου σύμφωνα με το νόμο”.

Αμφισβητείται ωστόσο η έκταση ισχύος του, στο μέτρο που έχει πολλάκις τεθεί νομολογιακώς το ζήτημα, σε ποιες περιπτώσεις κρίνεται ότι έχει τύχει εφαρμογής το Ενωσιακό Δίκαιο, δεδομένου ότι κατά το άρθρ.51 του ΧΘΔΕΕ:

ίδιο έγκλημα στο έδαφος άλλου συμβληθέντων κράτους πράγμα που και στην προστασία θεμελιωδών ανθρωπίνων δικαιωμάτων ανταποκρίνεται και συμβαδίζει με την κενή περί δικαίου συνείδηση των κατοίκων το συμβληθεισών χωρών αλλά και συμπορεύεται προς το γενικό πνεύμα του καταστατικού του ΟΗΕ αφού μάλιστα αν ο διεθνής νομοθέτης ήθελε το αντίθετο θα χρησιμοποιούσες την ως άνω διάταξη την διατύπωση της ίδιας του ή της χώρας του αυτής και όχι κάθε χώρας κάτι που θα ήταν όμως περισολλογία Δεδομένου ότι η ανωτέρω αρχή ήταν ήδη θεσπισμένη νομοθετικά σε όλες τις ηλίθιες πολιτείες ως γενική αρχή του δικαίου διεθνώς παραδεδεγμένη {...}”

²⁸Χ.Μυλωνόπουλος “Η αρχή *ne bis in idem* και το άρθρο 14 §7 του ΔΣΑΠΔ” ΠΛόγ 2001, σελ.1167 Θέση η οποία είναι απορριπτέα με δεδομένο ότι το γεγονός της αναγνώρισης του κανόνα αυτού από τα πολιτισμένα έθνη ουδόλως συνεπάγεται και αναγνώριση της ισχύος αλλοδαπών αποφάσεων.

²⁹ Ν.Λίβος Παρατηρήσεις στην Εφ Πειρ 286/1999, ΠΧ 1999, σ.363: “Η αξιολόγηση του κανόνα *ne bis in idem* ως γενικής δικαϊκής αρχής διεθνώς παραδεδεγμένης δεν έχει ως συνέπεια την αναγνώρισή του ως κανόνα του διεθνούς ποινικού δικαίου. Για να συνέβαινε κάτι τέτοιο, θα έπρεπε η σύγκλιση και η εναρμόνιση των ποινικών νομοθεσιών των κρατών να έχει φτάσει σε τόσο προχωρημένο στάδιο ώστε πράγματι να θεωρείται άδικη και επαχθείς μεταχείριση η εκ νέου δίωξη ενός ατόμου για την αυτή, ομοιόμορφα τιμωρούμενη σε διεθνές επίπεδο, αξιόποινη πράξη. Κάτι τέτοιο όμως πόρρω απέχει από την πραγματικότητα”

³⁰ Selected Decisions of the Human Rights Committee under the Optional Protocol, Vol.2 1990, σ.67-68, Article 14 par.7, {...} does not guarantee *ne bis in idem* with regard to the national jurisdictions of two or more States. The Committee observes that this provision prohibits double jeopardy, only regard to an offence adjudicated in a given State”

“Οι διατάξεις του παρόντος Χάρτη απευθύνονται στα θεσμικά και λοιπά όργανα και τους οργανισμούς της Ένωσης, τηρουμένης της αρχής της επικουρικότητας, καθώς και στα κράτη μέλη, μόνον όταν εφαρμόζουν το δίκαιο της Ένωσης.”

Συνελόντι ειπείν, και με δεδομένο ότι εκφεύγει της παρούσης η ανάλυση των περιπτώσεων στις οποίες αλλοδαπές αποφάσεις παράγουν για τα ελληνικά δικαιοδοτικά όργανα δεδικασμένο, λεκτέο είναι ότι η αρχή *ne bis in idem*, όπως εισαγωγικώς αναφέρθηκε συνιστά βασική αρχή πέραν του ποινικού δικαίου εν γένει και του δικαίου της έκδοσης συγκεκριμένως. Συνεπώς, προτού ικανοποιηθεί ένα αίτημα έκδοσης, εξεταστέο είναι το ζήτημα του κατά πόσο το εκζητούμενο πρόσωπο έχει υποβληθεί σε δικαστική βάσανο για την ίδια αξιόποινη πράξη, υπό προϋποθέσεις απαιτούμενες για την παραγωγή δεδικασμένου. Όταν το πρόσωπο έχει υποβληθεί στις δικαιοδοτικές διαδικασίες του παρ' ου η αίτηση κράτους, η απάντηση στο ερώτημα είναι σχετικώς ευχερής. Αντιθέτως, όταν προηγήθηκε δικαιοδοτική κρίση έτερου, τρίτου κράτους, το ζήτημα χρήζει περαιτέρω διερεύνησης, προκειμένου να εξευρεθεί το κατά πόσο έχει ή όχι παραχθεί δεδικασμένο, κωλύον την έκδοση. Τα κριτήρια της κρίσης αυτής εξετάθησαν συνοπτικώς ανωτέρω.

5. Αρχή της Ειδικότητας

i. Περιεχόμενο αρχής

Τέλος, ίσως η σπουδαιότερη αρχή του δικαίου της έκδοσης συνιστά η Αρχή της Ειδικότητας, η οποία συνιστά και εγγυητική αρχή της τήρησης των υπολοίπων προαναφερθεισών αρχών και κυρίως αυτής του διττού αξιοποιίνου καθώς και της μη δίωξης πολιτικών εγκλημάτων, αφού εν περιπτώσει παραβίασης της αρχής αυτής, ο κίνδυνος παραβίασης τους καθίσταται εναργής, αν δεν αποτελεί αυτός εκ των προτέρων απώτερο σκοπό του δρώντος κατά παράβαση της αρχής αυτής κράτους.

Σύμφωνα με την αρχή αυτή, το εκζητούν κράτος δεν δύναται να διώξει ή να καταδικάσει το εκδοθέν σε αυτό πρόσωπο για πράξεις προγενέστερες, άλλες από εκείνες για τις οποίες αιτήθηκε την έκδοση, και βάσει των οποίων κρίθηκε το αίτημα του, και ικανοποιήθηκε αυτό³¹.

³¹ Η απόφαση του Supreme Court των ΗΠΑ στην υπόθεση *United States v. Rauscher*, 119 U.S. 407, το έτος 1886, αναφέρεται στην αρχή αυτή καθιερώνοντας την στην έννομη τάξη των ΗΠΑ, όπου μέχρι τότε αρκούσε η καλή τη πίστει υποβολή αιτήματος έκδοσης, για την επέκταση της δίωξης και σε άλλες προγενέστερες πράξεις. Κατά την απόφαση: *“A person who has been brought, within the jurisdiction of the Court by virtue of proceedings under the extradition treaty, can only be tried for one of the offences described in the treaty, and for the offence with which, he is charged in the proceedings for his extradition, until a reasonable time and opportunity have been given him after his release or trial upon such charge, to return to the country from whom asylum he had been forcibly taken under those proceedings”*

Η αρχή αυτή προβλέπεται στο σύνολο σχεδόν των νομοθετημάτων και συμφωνιών περί έκδοσης. Στον ελληνικό ΚΠΔ συναντάται στο άρθρ.440, ενώ στην ΕΣΕ στα άρθρ. 14 & 15.

ii. Δικαιολογητική βάση

Ως προς τη δικαιολογητική βάση της αρχής αυτής, αυτή είναι διττή. Το κέντρο βάρους μεταξύ των δύο κατευθύνσεων της κλίνει προς την μία ή την άλλη κατεύθυνση, με κριτήριο την προσέγγιση, υπό την οποία εξετάζεται το δίκαιο της έκδοσης εν γένει. Εκείνης, η οποία ως επίκεντρο θέτει το εκζητούμενο πρόσωπο και τη διαφύλαξη των δικαιωμάτων του, ή εκείνης η οποία επικεντρώνεται στην διαφύλαξη της κυριαρχίας του παρ' ου η αίτηση έκδοσης κράτους, το οποίο οικειοθελώς παραχωρεί τμήμα αυτής, συναινώντας και εκδίδοντας το εκζητούμενο πρόσωπο.

Διαχρονικώς η τάση κατευθύνεται προς την προσέγγιση που ως επίκεντρο θέτει τα δικαιώματα του εκζητουμένου.

Αναφορικά με αυτή την προσέγγιση λοιπόν, η αρχή αυτή διασφαλίζει πρωτίστως ότι δεν θα διωχθεί το πρόσωπο αυτό για πράξη η οποία δεν δίδεται στο κράτος στο οποίο αυτό έχει καταφύγει (προστατευτική λειτουργία αρχής διττού αξιοποίνου), όπως επίσης ότι δεν θα διωχθεί για έγκλημα χαρακτηριζόμενο ως πολιτικό. Ο κίνδυνος αυτός θα ήτο ενεργός, ελλείψει της αρχής αυτής, αφού στην περίπτωση αυτή, θα εδύνατο το εκζητούν κράτος, με τον “Δούρειο Ίππο”, της υποβολής αιτήματος προς έκδοση για μία αξιόποινη πράξη για την οποία κατ' αρχήν επιτρέπεται η έκδοση, πληρουμένων όλων των προϋποθέσεων για την ικανοποίηση του σχετικού αιτήματος, να υποκρύπτει την επιδίωξη δίωξης και καταδίκης του προσώπου για άλλες πράξεις, για τις οποίες αν υπέβαλε αρχικώς το αίτημα, θα απορριπτόταν αυτό, μη πληρουμένων, των λοιπών προϋποθέσεων, όπως η αρχή του διττού αξιοποίνου, ή η αρχή της μη έκδοσης πολιτικών εγκλημάτων για την έκδοση αυτού.

Πέραν των δικαιωμάτων του εκζητουμένου, είναι γεγονός ότι η αρχή αυτή διαφυλάττει και την κυριαρχία του παρ' ου η αίτηση έκδοσης κράτους. Το κράτος αυτό, εγκρίνοντας την αίτηση έκδοσης και εκδίδοντας το εκζητούμενο πρόσωπο, παραχωρεί ένα τμήμα της κυριαρχίας του, αφού ενώ έχει υπό την εξουσία του ένα πρόσωπο, δείχνει εμπιστοσύνη σε ένα έτερο κράτος, και παραχωρεί σε αυτό την εξουσία αυτή, προκειμένου οι δικαιοδοτικές αρχές εκείνου να επιληφθούν της περιπτώσεως αυτής. Η υποβολή αιτήματος για έκδοση με περιεχόμενο την έκδοση για ένα συγκεκριμένο αδίκημα, υποκρυπτομένης της βουλήσεως υποβολής του προσώπου σε δίκη για άλλα αδικήματα, συνιστά κακόπιστη συμπεριφορά,

προσβάλλουσα την εμπιστοσύνη του παρ' ου η αίτηση έκδοσης κράτους, το οποίο, εκτιμώντας το αίτημα, ως έκφραση της κυριαρχίας του απεφάσισε την έκδοση του προσώπου, κατ' ουσίαν εξαπατούμενο από την παραπλανητική αίτηση του εκζητούντος κράτους.

iii. Χαρακτήρας αρχής - Διττή λειτουργία

Η αρχή της ειδικότητας έχει διττό χαρακτήρα αφού δρα τόσο σε επίπεδο ουσιαστικό για την κρίση και αποδοχή ή απόρριψη του αιτήματος έκδοσης, όσο και σε δικονομικό, αφού περιορίζει το εύρος της δικαιοδοσίας του εκζητούντος κράτους, μετά την αποδοχή του αιτήματος και έκδοση του εκζητουμένου προσώπου σε αυτό, στο μέτρο που δεν δύναται να επεκτείνει τη δίωξη σε πράξεις, οι οποίες κείνται εκτός αυτών για τις οποίες εκδόθηκε. Εξ' αυτού του λόγου, αρκετές συμφωνίες έκδοσης προβλέπουν τον συγκεκριμένο κανόνα, στο σχετικό άρθρο τους κάνουν λόγο όχι για αρχή της ειδικότητας, αλλά για “*όρια της ποινικής δίωξης*”, ενώ στη Γαλλία η αναφέρεται αυτή και ως “*αρχή του περιοριστικού αποτελέσματος*”³².

Ο χαρακτήρας της ως ουσιαστικής προϋπόθεσης για την ικανοποίηση του αιτήματος έκδοσης επιβάλλει στο εκζητούν κράτους την “ακρίβεια” της αιτήσεως του, προς έκδοση εκζητουμένου, στο μέτρο που από αυτήν θα κριθεί αν θα ικανοποιηθεί το αίτημα, και αποκλειστικά για εκείνες τις πράξεις θα λάβει χώρα η έκδοση, για καμία άλλη.

Ως δικονομικός περιορισμός από την άλλη, η αρχή αυτή έχει καταστεί γενικώς παραδεδεγμένος κανόνας του διεθνούς δικαίου³³. Ως τέτοια λοιπόν, εφαρμόζεται αυτή ακόμη και ελλείψει συμβατικής δεσμεύσεως ή εσωτερικής νομοθετικής ρυθμίσεως του συγκεκριμένου ζητήματος, δημιουργώντας δικονομικό κώλυμα κατ' επίκληση κανόνα διεθνούς δικαίου, τόσο ως προς τη διεξαγωγή ποινικής δίκης, όσο και ως προς την εκτέλεση τυχόν επιβληθείσης ποινής³⁴. Μάλιστα, η συνδρομή του κωλύματος και η τήρηση της αρχής αυτής εξετάζεται αυτεπαγγέλτως από το δικαστήριο.

iv. Εκφάνσεις περιορισμών απορρεόντων από την αρχή της ειδικότητας

a. Η αδυναμία του κράτους παραδόσεως να διώξει ή να καταδικάσει τον εκδοθέντα για πράξεις προγενέστερες του χρόνου εκδόσεως του ή διαφορετικές από εκείνες για τις οποίες αιτήθηκε την έκδοσή του (αρθρ.440 §1ΚΠΔ και 14 ΕΣΕ).

³² Α. Μακρής “Η Έκδοση ως Θεσμός του Διεθνούς Ποινικού Δικαίου” σ.301

³³ Χ.Μυλωνόπουλος “Η αρχή της ειδικότητας στην έκδοση”, ΠΧ 1993, α.119

³⁴ Δ. Χρυσικός, Η Έκδοση ως Θεσμός του Ποινικού Δικαίου, σ.87

Η απαγόρευση αυτή έχει ευρεία έννοια. Περιλαμβάνει τη δίωξη, την δίκη, την εκτέλεση ποινής ή μέτρου ασφαλείας αλλά και οιονδήποτε άλλο περιορισμό της προσωπικής ελευθερίας του προσώπου³⁵. Δεν εμποδίζει μάλιστα μόνο την κίνηση του διωκτικού μηχανισμού, αλλά δεν επιτρέπει και την λήψη υπ' όψιν των πράξεων αυτών καθ' οιονδήποτε τρόπο, όπως επί παραδείγματι κατά την επιμέτρηση της ποινής. Ωστόσο κρίσιμη είναι η §2 του άρθρ.14 της ΕΣΕ, η οποία εισάγει μία εξαίρεση από την απαρέγκλιτη τήρηση της αρχής της ειδικότητας, αφού παρέχει στο εκζητούν κράτος το δικαίωμα να προβεί σε ενέργειες οι οποίες είναι αναγκαίες κατά το δικονομικό του σύστημα προς αποφυγή της παραγραφής του αδικήματος, προκειμένου μελλοντικώς να καταστεί δυνατή η δίωξη του και για εκείνο το αδίκημα. Οι επιτρεπόμενες πράξεις δεν περιγράφονται στην ΕΣΕ. Κατά την Μανωλοπούλου-Βαρβιτσιώτη πρέπει να είναι αυτές σύμφωνες με το Ποινικό Δικονομικό Δίκαιο του εκζητούντος κράτους και δύνανται να έχουν δικαστικό, διοικητικό ή ακόμη και αστυνομικό χαρακτήρα.

Δύο απόψεις είχαν διατυπωθεί³⁶ αναφορικά με τον κρίσιμο χρόνο κατά τον οποίο κρίνεται το πότε μία πράξη είναι προγενέστερη ή μη του χρόνου εκδόσεως. Κατά την πρώτη, ως τέτοιος λογίζεται ο χρόνος κατά τον οποίο ο εκζητούμενος παραδίδεται στα όργανα του κράτους το οποίο αιτείται την έκδοση του προσώπου, ανεξαρτήτως εάν αυτά ευρίσκονται στην επικράτεια του παρ' ου η αίτηση έκδοσης κράτους. Κατά την δεύτερη και ορθότερη κατά τον Α. Μακρή άποψη, ο χρόνος ο οποίος τίθεται ως ορόσημο και πριν τον οποίο οι πράξεις θεωρούνται προγενέστερες της εκδόσεως είναι αυτός κατά τον οποίο ο εκζητούμενος οδηγείται στο έδαφος του εκζητούντος κράτους, αφού από το χρονικό σημείο αυτό και επέκεινα υπόκειται στην δικαιοδοσία αυτού.

Ένα δεύτερο ζήτημα το οποίο έχει απασχολήσει είναι το πότε μία πράξη θεωρείται “άλλη”, εν σχέσει με αυτή για την οποία χορηγήθηκε η έκδοση του προσώπου, και κατά συνέπεια απαγορεύεται η δίωξη και καταδίκη για αυτή. Κατά τον Α. Μακρή με παραπομπές στην θεωρία³⁷, άλλες είναι πράξεις οι οποίες απαρτίζονται από πραγματικά περιστατικά διαφορετικά από εκείνα που συνιστούν την πράξη για την οποία παραχωρήθηκε η έκδοση. Κατά τη θέση αυτήν, δεν αποτελεί άλλη πράξη ο διαφορετικός νομικός χαρακτηρισμός της πράξης για την οποία επετράπη η έκδοση. Περιορισμό ως προς τη δυνατότητα δίωξης και καταδίκης για την πράξη υπό διαφορετικό χαρακτηρισμό θέτει ωστόσο το αρθρ.14 §3 της ΕΣΕ. Όπως παρατηρεί η

³⁵ Μανωλοπούλου-Βαρβιτσιώτη “ Οι Διεθνείς Συμφωνίες Εκδόσεως Εγκλημάτων από τις οποίες δεσμεύεται η Ελλάδα”, σ. 227

³⁶ Τσουκαλάς, Δικονομία, Α' γ, σ.440 σημ. 2

³⁷ Γάφος, Δικονομία Β', σ.131, Χ. Δέδες, Δικονομία, σ.546, Ζησιάδης, Δικονομία Γ', σ.64, Μπουρόπουλος, Ερμηνεία, Β', σ.105

Μανωλοπούλου-Βαρβιτσιώτη³⁸ αν μεταβληθεί ο νομικός χαρακτηρισμός της πράξης για την οποία εξεδόθη το πρόσωπο, το εκζητούν κράτος διατηρεί το δικαίωμα δίωξης και καταδίκης μόνο στο μέτρο που το αδίκημα, υπό τον νομικό χαρακτηρισμό που εξέλαβε στην πορεία, συνιστά αδίκημα για το οποίο θα επιτρεπόταν η έκδοση.

Έτσι συμπεραίνει κανείς, ότι αν το αδίκημα μετατραπεί, μεταβληθέντος του νομικού του χαρακτηρισμού, σε αδίκημα έχοντος πολιτικά χαρακτηριστικά, τότε θα εκφεύγει της δικαιοδοσίας του εκζητούντος κράτους η εκδίκαση αυτού.

b. Η αδυναμία του εκζητούντος κράτους ως προς την επιβολή μέτρων δικονομικού καταναγκασμού ή οιοδήποτε στερητικού της ελευθερίας μέτρου, για πράξεις προγενέστερες της παραδόσεως του ή διαφορετικές από εκείνες για τις οποίες αιτήθηκε την έκδοση, ακόμη και εάν αυτά δεν συνιστούν ποινικά αδικήματα αλλά διοικητικές ή πειθαρχικές παραβάσεις. (αρθρ.440 §1ΚΠΔ και 14 ΕΣΕ).

Ελλείπει επέκτασης του εύρους του προστατευτικού πεδίου της αρχής της ειδικότητας και στις περιπτώσεις διοικητικών/πειθαρχικών ποινών θα ευνοείτο η καταστρατήγηση της επιβολής διοικητικών και πειθαρχικών κυρώσεων, αφού αυτές θα αξιοποιούντο σε κάθε περίπτωση όπου λόγω του εμποδίου της αρχής της ειδικότητας θα καθίστατο αδύνατη η επιβολή ποινικής κύρωσης.

c. Η αδυναμία του εκζητούντος κράτους όπως επανεκδώσει τον εκδοθέντα σε εκείνο πρόσωπο σε τρίτο εκζητούν κράτος, για πράξεις προγενέστερες εκείνων για τις οποίες εξεδόθη αυτός, μη καλυπτόμενες από αυτές, εκτός εάν δοθεί η συγκατάθεση του αρχικώς εκδόσαντος κράτους (αρθρ.440 §1 & 2 ΚΠΔ και 15 ΕΣΕ).

Βάση της απαγόρευσης αυτής συνιστά το ότι το παρ' ου η αίτηση έκδοσης κράτους εξέδωσε τον εκζητούμενο, εξετάζοντας την αίτηση, και κρίνοντας αυτή κατά τις αναφερόμενες σε αυτή πράξεις για τις οποίες αιτείτο η έκδοση. Η περαιτέρω έκδοση του προσώπου για πράξεις προγενέστερες της αρχικής αυτής εκδόσεως θα εδύνατο να καταστρατηγήσει την αρχή της ειδικότητας και όλες τις λοιπές εξαρτώμενες από αυτήν αρχές.

v. **Εξαιρέσεις από την Αρχή της Ειδικότητας**

Όπως ήδη εξετάθη, η αρχή της ειδικότητας συνιστά ίσως τη θεμελιωδέστερη αρχή του δικαίου της έκδοσης, δεδομένου ότι από την τήρηση αυτής εξαρτάται η τήρηση και των λοιπών αρχών αυτής, οι οποίες αρχές δεν συνιστούν

³⁸ Μανωλοπούλου-Βαρβιτσιώτη “ Οι Διεθνείς Συμφωνίες Εκδόσεως Εγκλημάτων από τις οποίες δεσμεύεται η Ελλάδα”, σ. 229

απλώς ένα τυπολατρικό ευχολόγιο άνευ ουσιαστικής σημασίας, αλλά απεναντίας συνιστούν εγγύηση διαφύλαξης των δικαιωμάτων του εκζητουμένου προσώπου.

Η σπουδαιότητα της αρχής αυτής, ωστόσο, δεν συνεπάγεται και την απουσία εξαιρέσεων από αυτή. Οι εξαιρέσεις αυτές προβλέπονται είτε στα νομοθετήματα ή διμερείς-πολυμερείς συμφωνίες εκδόσεως, είτε συνιστούν αποτέλεσμα ερμηνευτικής προσέγγισης της θεωρίας. Ο αριθμός αυτών, εντούτοις, είναι περιορισμένος, εις τρόπον ώστε να μη θίγεται ουσιωδώς το πεδίο εφαρμογής των περιοριστικών αρχών έκδοσης.

a. Την πρώτη εξαίρεση από την εφαρμογή της αρχής της ειδικότητας συνιστά η περίπτωση όπου η παρουσία του εκζητουμένου προσώπου στο κράτος το οποίο επιθυμεί τη δίωξη-καταδίκη του δεν οφείλεται σε προγενέστερη παράδοσή του σε αυτό στο πλαίσιο ικανοποίησης αιτήματος έκδοσης.

Προκειμένου να τυγχάνει εφαρμογής η αρχή της ειδικότητας, το πρόσωπο του οποίου η δίωξη επιδιώκεται από το κράτος πρέπει να βρίσκεται σε αυτό συνεπεία εκδόσεως του. Η παρουσία του πρέπει αιτιωδώς (ursächlich)³⁹ να οφείλεται στην έκδοσή του στο κράτος αυτό. Αντιστρόφως, όταν το πρόσωπο ευρίσκεται στο κράτος αυτό, όχι συνεπεία έκδοσής του, δηλαδή όχι κατόπιν εξετάσεως ενός νομοτύπως υποβληθέντος αιτήματος έκδοσης και ικανοποίησης αυτού, αλλά εξ' άλλων λόγων⁴⁰, τότε η αρχή της ειδικότητας δεν τυγχάνει εφαρμογής, εκφεύγον το πρόσωπο του προστατευτικού της πεδίου.

Κατ' εξοχήν περίπτωση, στην οποία συναντάται η εξαίρεση αυτή από την αρχή της ειδικότητας συνιστά αυτή της Απελάσεως του προσώπου από ένα κράτος. Στην περίπτωση αυτή, η παρουσία του στο έτερο κράτος δεν συνιστά αποτέλεσμα (αιτιώδες) επιτυχούς έκβασης και ικανοποίησης αιτήματος προς έκδοση.

Ως εκ τούτου, το αλλοδαπό κράτος δεν δεσμεύεται έναντι του απελαύνοντος κράτους από κάποιο περιεχόμενο, υποβληθέντος και εγκριθέντος αιτήματος έκδοσης, αφού τέτοιο αίτημα δεν υπεβλήθει ποτέ, στο μέτρο που όπως αναφέρθηκε εισαγωγικώς η απέλαση συνιστά μονομερές μέτρο, λαμβανόμενο από το απελαύνων κράτος και όχι προϊόν συνεργασίας κρατών. Για τον λόγο αυτό δύναται ακωλύτως το κράτος αυτό να διώξει, καταδικάσει και εκτελέσει ποινή κατά του προσώπου αυτού, για οιαδήποτε πράξη κρίνει ότι εμπίπτει στο πεδίο της δικαιοδοσίας του, άνευ δεσμεύσεων.

b. Μία άλλη περίπτωση στην οποία η αρχή της ειδικότητας υποχωρεί είναι εκείνη στην οποία το εκδώσαν και παρ' ου η αίτηση έκδοσης κράτος χορηγεί

³⁹ Δ. Χρυσικός, Η Έκδοση ως Θεσμός του Ποινικού Δικαίου, σ.93

⁴⁰ Χ.Μυλωνόπουλος "Η αρχή της ειδικότητας στην έκδοση", ΠΧ 1993, α.121

μεταγενεστέρως τη συγκατάθεσή του είτε για την δίωξη του προσώπου για πράξεις οι οποίες δεν συμπεριελήφθησαν στο αρχικό αίτημα προς έκδοση, είτε για την περαιτέρω έκδοση του προσώπου σε τρίτο κράτος, το οποίο αιτείται αυτήν για τη δίωξη πράξεων προγενέστερων αυτών για τις οποίες ικανοποιήθηκε το αρχικό αίτημα έκδοσης.

Για την έκφραση της βούλησης του αρχικώς εκδόσαντος κράτους και την συγκατάθεσή του ή μη στην δίωξη του προσώπου για περαιτέρω πράξεις ή για την περαιτέρω επανέκδοση του σε τρίτο κράτος απαιτείται η υποβολή αιτήματος προς αυτό. Το αίτημα αυτό κατά μία υποστηριζόμενη άποψη του Στάικου, όπως αναφέρει ο Δ.Χρυσικός, συνιστά κατ'εξοχήν πράξη της εκτελεστικής εξουσίας και δεν υπόκειται στον έλεγχο της δικαστικής αρχής⁴¹.

Ορθότερη κατά την άποψη του ίδιου είναι ωστόσο αυτή η οποία θεωρεί ότι στο μέτρο που η αίτηση αυτή ενδεχομένως αφορά σε πράξεις για τις οποίες δεν θα εγκρίνετο το αίτημα έκδοσης από την δικαστική αρχή, αν αυτές είχαν γίνει γνωστές με την αρχική αίτηση, πρέπει να ακολουθηθεί η διαδικασία ως εάν υποβάλετο εξ'αρχής νέο αίτημα προς έκδοση. Συνεπώς, κατά τη θέση αυτή πρέπει να προηγηθεί το δικαστικό στάδιο εξέτασης του αιτήματος και να ακολουθήσει το διοικητικό, μη αρκούσης αποκλειστικώς της σχετικής κρίσης της διοικήσεως.

ε. Τρίτη περίπτωση η οποία συνιστά εξαίρεση από την αρχή της ειδικότητας στην έκδοση συνιστά εκείνη κατά την οποία ο εκδοθείς, είτε υπερβαίνει την προθεσμία χάριτος η οποία του παρέχεται σύμφωνα με το εκάστοτε εφαρμοσθέν δίκαιο της έκδοσης, παραμένοντας οικειοθελώς στην επικράτεια του κράτους, το οποίο επιθυμεί να διώξει και να υποβάλει σε δίκη αυτόν, μετά την περάτωση της ποινικής διαδικασίας για την οποία αυτός εξ'αρχής εξεδόθη, είτε μετά την αποχώρησή του επανέρχεται και πάλι οικειοθελώς στην επικράτεια αυτού.

Στην περίπτωση αυτή, το πρόσωπο διατρέχει τον κίνδυνο δίωξης και απαγγελίας νέας κατηγορίας, από το κράτος αυτό, στο μέτρο που παύει αυτό να δεσμεύεται από το αρχικώς επιβληθέν προς το παρ'ου η αίτηση έκδοσης κράτος αίτημα, και αντιστοίχως απωλεί το πρόσωπο τη δυνατότητα επίκλησης της αρχής αυτής. Η συμπεριφορά αυτή του εκδοθέντος προσώπου ερμηνεύεται αν όχι βούληση υπαγωγής στην δικαιοδοσία του κράτους αυτού, τουλάχιστον ως αδιαφορία ως προς το ενδεχόμενο αυτό, οπότε κρίνεται ότι δεν χρήζει της προστασίας των σχετικών περι εκδόσεως διατάξεων.

⁴¹ Δεν διευκρινίζεται αν τόσο η συναίνεση για δίωξη περαιτέρω πράξεων κατά τα οριζόμενα στο αρθρ.14§1 α' ΕΣΕ, όσο και η συγκατάθεση για επανέκδοση σε τρίτο κράτος κατά το αρθρ.15 ΕΣΕ, υπόκεινται στη ίδια διαδικασία.

Ο ελληνικός ΚΠΔ, με το αρθρ. 440 ΚΠΔ παρέχει στον εκδοθέντα χρονικό διάστημα τριάντα ημερών για την αποχώρησή του από το κράτος στο οποίο τη δικαιοδοσία υπήχθη κατόπιν ικανοποίησης αιτήματος έκδοσης, ενώ η ΕΣΕ επεκτείνει έτι περαιτέρω την περίοδο αυτή χάριτος, δίδοντας με το αρθρ. 14 §1 αυτής χρονικό περιθώριο σαρανταπέντε ημερών.

Ως προς το χρονικό σημείο το οποίο συνιστά αφετηρία του διαστήματος αυτού, ορόσημο συνιστά η περάτωση της δίκης για την οποία εξεθόθη στο εκζητούν κράτος ο εκζητούμενος στην περίπτωση που αυτός αθωωθεί, ενώ στην περίπτωση καταδίκης αυτού, από το χρονικό σημείο που περατώνεται η έκτιση της ποινής του, ενδεχομένως και λόγω απονομής χάριτος. Ο Χ.Μυλωνόπουλος κάνει λόγο αναφορικά με το ζήτημα αυτό για έναρξη της περιόδου αυτής, *“από την ημέρα οριστικής απελευθέρωσής του”*⁴². Έτσι, και η Μανωλοπούλου-Βαρβιτσιώτη⁴³, η οποία κάνει λόγο περί μη εφαρμογής της διατάξεως στην περίπτωση προσωρινής μόνο απολύσεως, οφειλόμενη επί παραδείγματι σε αναστολή εκτέλεσης της ποινής, σε λόγους δικονομικούς, ή πραγματικούς λ.χ. για λόγους υγείας.

Κρίσιμο είναι ωστόσο στο χρονικό αυτό διάστημα από το οποίο ξεκινάει η προθεσμία μέχρι τη λήξη αυτής να συντρέχει Πραγματική δυνατότητα εγκατάλειψης του κράτους, κρινόμενη κατ’ αντικειμενική κρίση. Μόνο στην περίπτωση συνδρομής αυτής, η παραμονή του προσώπου μπορεί να θεωρηθεί “οικειοθελής”. Αν δεν συντρέχουν αντικειμενικές προϋποθέσεις καθιστώσες την εγκατάλειψη του κράτους στο οποίο έχει εκδοθεί δυνατή (υλική δυνατότητα), μη ταυτιζόμενες με το από τον νόμο παρεχόμενο δικαίωμα (νομική δυνατότητα), τότε η σχετική προθεσμία δεν εκκινά, συνελπώς η αρχή της ειδικότητας εξακολουθεί να παράγει το προστατευτικό της αποτέλεσμα. Τέτοια περίπτωση συντρέχει επί παραδείγματι επί ασθένειας και νοσηλείας του εκδοθέντος, επί ελλείψεως χρημάτων για την αποχώρησή του από το κράτος αυτό, επί ελλείψεως ταξιδιωτικών εγγράφων κλπ.

Ομοίως υποστηρίζεται ότι δεν εκκινά η προθεσμία στην περίπτωση που το εκδοθέν πρόσωπο δεν πληροφορήθηκε τις συνέπειες της παραμονής του στη χώρα στην οποία εκδόθηκε, μετά την πάροδο της περιόδου χάριτος⁴⁴.

d. Τέλος, μία ακόμη εξαίρεση από την αρχή της ειδικότητας συνιστά η συναίνεση του εκδιδομένου - η παραίτηση του ως προς την προστατευτική

⁴² Χ.Μυλωνόπουλος “Η αρχή της ειδικότητας στην έκδοση”, ΠΧ 1993, α.121.

⁴³ Μανωλοπούλου-Βαρβιτσιώτη “Οι Διεθνείς Συμφωνίες Εκδόσεως Εγκλημάτων από τις οποίες δεσμεύεται η Ελλάδα”, σ. 228

⁴⁴ Δ. Χρυσικός, Η Έκδοση ως Θεσμός του Ποινικού Δικαίου, σ.96 με εκεί παραπομπή σε Poncet/ Gully-Hart, “Le principe de la specialité en matiere de l’extradition”, σε RIDP, 1991, σ.216

λειτουργία της αρχής αυτής.. Παλαιότερα⁴⁵, υπεστηρίζετο ότι η συναίνεση του προσώπου στη δίωξη του για εγκλήματα κείμενα πέραν εκείνων για τα οποία ζητήθηκε η έκδοση δεν είναι ισχυρή και δεν καθιστά δυνατή τη δίωξη αυτή. Η θέση αυτή εστηρίζετο, αφενός στο ότι θεωρείτο ότι κείται εκτός της εξουσίας διαθέσεως του προσώπου, η παραίτησή του από την αρχή αυτή, η οποία δρα προστατευτικά ως προς την κρατική κυριαρχία του παρ' ου η αίτηση έκδοσης κράτους, η οποία δεν συνιστά προϊόν κείμενο εις χείρας του εκζητουμένου, προς διάθεση, και αντανakλαστικά και μόνο προστατευτικά ως προς τα δικαιώματα του εκζητουμένου. Πέραν τούτου, αντιμετωπιζετο από τμήμα της θεωρίας όπως από τον Α.Μακρή επιφυλακτικώς η συναίνεση του προσώπου, στο μέτρο που θα ήτο υπαρκτός ο κίνδυνος εξωτερικού επηρεασμού και πίεσης προς αυτό, συνεπώς διακύβευσης του ελεύθερου χαρακτήρα της συναινέσεως αυτής.

Σταδιακώς εγκατελήφθησαν οι θέσεις αυτές στο μέτρο που de lege lata υιθετήθηκε από αρκετά νομοθετήματα περί εκδόσεως σχετική δυνατότητα του εκζητουμένου προσώπου, όπως ενδεικτικώς με τη Σύμβαση Schengen, τη Σύμβαση απλουστευμένης διαδικασίας έκδοσης μεταξύ κρατών μελών της ΕΕ (ήδη καταργηθείσα από την Αποφάση-Πλαίσιο περί Ευρωπαϊκού Εντάλματος Συλλήψεως. Πέραν τούτου, εγκαταλείφθηκαν οι θέσεις αυτές και για δύο περαιτέρω λόγους.

Αφενός, υφίστανται διατάξεις και τον ελληνικό ΚΠΔ και στην ΕΣΕ, οι οποίες μολονότι δεν παρέχουν ρητά δικαίωμα παραίτησης από την αρχή της ειδικότητας σε αυτόν, συνιστούν κατ' ουσία εν και το αυτό, στο μέτρο που επί παραδείγματι, η μη αποχώρηση του εκδοθέντος από το κράτος στο οποίο εκδόθηκε εντός του δοθέντος διαστήματος χάριτος, οικειοθελώς, συνιστά σιωπηρή πλην σαφή παραίτηση των προνομίων που παρέχει η αρχή αυτή στο εκζητούν πρόσωπο. Συνεπώς, έμμεση παραίτηση από το προστατευτικό πεδίο της αρχής.

Πέραν αυτού όμως, εγκατελείφθησαν με την πάροδο του χρόνου οι θέσεις αυτές, ενόψει του σταδιακού επαναπροσανατολισμού του δικαίου της έκδοσης, προς την κατεύθυνση η οποία επικεντρώνεται στην προστασία των δικαιωμάτων του εκζητουμένου, αντί της προστασίας της κυριαρχίας του παρ' ου η αίτηση έκδοσης κράτους, από τυχόν κακόπιστη συμπεριφορά του εκζητούντος κράτους.

vi. Συνέπειες Παραβίασης της Αρχής της Ειδικότητας

⁴⁵ Α. Μακρής “Η Έκδοση ως Θεσμός του Διεθνούς Ποινικού Δικαίου” σ.308

Με αφετηρία τα προβλεπόμενα στην ελληνική έννομη τάξη, συνεπώς εξετάζοντας την περίπτωση που το ελληνικό κράτος αιτείται από ένα άλλο κράτος την έκδοση εκζητούμενου προς αυτό, αίτημα το οποίο ικανοποιείται.

Αν ο εκδοθείς διωχθεί για πράξη προγενέστερη της παραδόσεως του στο εκζητούν κράτος (ελληνικό), τότε η ποινική αυτή δίωξη κηρύσσεται απαράδεκτη, καθώς συντρέχει σχετικό δικονομικό κώλυμα ως προς τη συνέχιση της δίωξης.⁴⁶

Αν δεν διωχθεί απλώς αλλά παραπεμπθεί σε δίκη ή δικαστεί για πράξεις προγενέστερες ή διαφορετικές από τις αναφερόμενες στην αίτηση προς έκδοση, τότε κατά το ελληνικό δίκαιο το βούλευμα το οποίο παραπέμπει σε δίκη το πρόσωπο, καθώς και η απόφαση η οποία εκδίδεται καθίστανται αναιρετέα λόγω συνδρομής απολύτου ακυρότητας κατά τα άρθρ. 484 §1 περ.στ', και 520 §1 περ. Θ', αντίστοιχα, για Υπέρβαση Εξουσίας⁴⁷.

Κατά τη θεωρία και νομολογία⁴⁸, ο εκδοθείς για τις πράξεις οι οποίες δεν συμπεριελήφθησαν στην αίτηση έκδοσης, και εμπίπτουν στους ως άνω αναφερθέντες περιορισμούς, θεωρείται κατά πλάσμα δικαίου απών από το αιτούν κράτος.

Περαιτέρω, τυχόν εκδοθέν ένταλμα σύλληψης ή προσωρινής κράτησης το οποίο έχει εκδοθεί κατά παράβαση της αρχής της ειδικότητας είναι άκυρο, και ο συλληφθείς ή κρατηθείς πρέπει να αφήνεται αμέσως και αυτεπαγγέλτως ελεύθερος. Τυχόν υπάλληλος, ο οποίος εκτελεί ποινή στερητική της ελευθερίας κατά παράβαση της αρχής της ειδικότητας υπέχει ποινική ευθύνη⁴⁹ για παραβίαση στην εκτέλεση των ποινών (άρθρ.240 ΠΚ), για παράβαση καθήκοντος (άρθρ. 259ΠΚ). Ωστόσο, εν αμφιβόλω τίθεται το κατά πόσο θα καθίσταται δυνατή η εφαρμογή των σχετικών διατάξεων στο μέτρο που είναι δυσχερής η διάγνωση από έναν υπάλληλο στα καθήκοντα του οποίου ανάγεται η εκτέλεση των ποινών η διάγνωση του κατά πόσο εν προκειμένω συντρέχει περίπτωση παραβίασης της αρχής της ειδικότητας.

Το ζήτημα το οποίο ανακύπτει στο σημείο αυτό, και ευλόγως είναι, ότι οι συνέπειες παραβίασης της αρχής της ειδικότητας όπως αναφέρθηκαν ως άνω, εξετάστηκαν υπό το πρίσμα του ελληνικού δικαίου, και αναφέρθηκαν οι συνέπειες της τυχόν παραβιάσεως της αρχής από τις ελληνικές αρχές.

⁴⁶ Συμβ.ΕφαΘ. 2810/1993, ΠΧ 1994, σ.224

Βλ.Ωστόσο το Βουλ. Συμβ Πλημ.Θεσσαλ. 610/2002, το οποίο διαπιστώνοντας παραβίαση της αρχής της ειδικότητας και της έλλειψης συναίνεσης του εκζητουμενού για το συγκεκριμένο έγκλημα ανέβαλε την υπόθεση, μέχρις ότου αποφανθούν οι δικαστικές αρχές του παρ' ου η αρχική αίτηση έκδοσης κραάτους επί νέου αιτήματος.

⁴⁷ ΟΛΑΠ 462/1992, ΠΧ 1992, σ.552, ΑΠ 1478/1984, ΠΧ 1985 σ.467, ΑΠ 94/1958, ΠΧ 1958, σ.336 επ.,

⁴⁸ ΕφαΘ 2976/1953, ΠΧ 1953, σ.462, Γνωμ.ΕισΠλημμ.Αθην 19756/1952, ΘΕΜΙΣ ΕΓ', σ.909

⁴⁹Δ. Χρυσικός, Η Έκδοση ως Θεσμός του Ποινικού Δικαίου, σ.92 επ.

Ωστόσο, δεν είναι δεδομένο ότι και τα λοιπά κράτη διαθέτουν τους αντίστοιχους μηχανισμούς προστασίας του εκζητουμένου στο πλαίσιο της εσωτερικής τους έννομης τάξης. Ως εκ τούτου καθίσταται ελλιπής η προστασία του εκζητουμένου στην περίπτωση που εκδοθεί σε κράτος, το οποίο παραβιάζει την αρχή της ειδικότητας, μη προβλέποντας αντίστοιχους δικονομικούς μηχανισμούς προστασίας του εκδοθέντος από την αυθαιρεσία της δράσης των οργάνων του. Το κράτος το οποίο εξέδωσε τον εκζητούμενο δεν φαίνεται να έχει κάποιο μέσο άμυνας πέραν της διαμαρτυρίας του προς το εκζητούν κράτος, ενώ ο εκζητούμενος ελλείπει εσωτερικών δικονομικών μέσων, η μόνη του επιλογή είναι η προσφυγή στα διεθνή δικαιοδοτικά όργανα (ΕΔΔΑ). Στη πράξη βέβαια, δεν συναντάται συχνά τέτοιου είδους “αντισυναλλακτική” και κακόπιστη συμπεριφορά μεταξύ κρατών, στο μέτρο που δεν το επιτρέπουν οι διεθνείς σχέσεις, καθώς συμπεριφερόμενο ένα κράτος μία φορά κακόπιστα και επιτυγχάνοντας έκδοση για αδικήματα για τα οποία δεν θα χορηγείτο, διακυβεύει τις σχέσεις του με το παρ’ ου η αίτηση κράτος, το οποίο σε ενδεχόμενο επόμενο αίτημα για έκδοση από το ίδιο κράτος, θα αντιμετωπίσει αυτό με πολύ μεγάλη επιφυλακτικότητα, αν δεν απορρίψει αναφανδόν το αίτημά του, καθώς όπως θα καταδειχθεί και στη συνέχεια, η απόφαση περί έκδοσης, λαμβάνεται όχι από τις δικαστικές αρχές οι οποίες γνωμοδοτούν, αλλά από την πολιτική ηγεσία (Υπουργό Δικαιοσύνης). Ως εκ τούτου, το μέτρο αιτιολογίας είναι διαφορετικό, ενώ πέραν των νομικών σταθμίζονται και έχουν σημαίνουσα σημασία και άλλοι παράγοντες, κυρίως πολιτικής φύσεως.

D. Σύνοψη Περιγραφή της Διαδικασίας Έκδοσης στο Ελληνικό Δίκαιο

1. Πότε επιτρέπεται η έκδοση

Ο ΚΠΔ θέτει στο άρθρο 437 αυτού τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες επιτρέπεται η έκδοση εκζητουμένου από το ελληνικό κράτος σε ένα αλλοδαπό εκζητούν.

ι. Έκδοση προς υποβολή σε δίκη

Κατά τα οριζόμενα στη διάταξη αυτή, στην περίπτωση που το πρόσωπο εκζητείται για την υποβολή του σε δίκη για την τελεσθείσα από αυτόν συμπεριφορά, απαιτείται ο εκζητούμενος να κατηγορείται για αξιόποινη πράξη, για την οποία απειλείται κατά το δίκαιο και των δύο κρατών ποινή φυλάκισης τουλάχιστον δύο ετών.

Κρίσιμο είναι το *ανώτατο όριο της ποινής, το οποίο πρέπει να δύναται να υπερβεί τα δύο έτη*, ενώ το κατώτερο όριο αυτής είναι αδιάφορο. **Δεν** αρκεί σύμφωνα με τον ν.ΚΠΔ πρόβλεψη ποινής ίσης με δύο έτη, αφού κατά τη ρητή διατύπωση αυτού, απαιτείται ποινή μεγαλύτερη των δύο ετών. Ο π.ΚΠΔ έκανε λόγο για “δύο έτη και πάνω”, διατύπωση η οποία επέτρεπε ερμηνεία περιλαμβάνουσα και την ίση με δύο έτη ποινή, ενώ ακόμη και υπό το προϊσχύσαν νομοθετικό καθεστώς είχαν υποστηριχθεί και νομολογιακώς θέσεις αποκλείουσες αυτή⁵⁰.

Νομολογιακώς υποστηρίζεται ότι επιτρέπεται η έκδοση και στην περίπτωση που παράλληλα με την ποινή φυλάκισης άνω των δύο ετών προβλέπεται διαζευκτικώς, επιβολή χρηματικής ποινής⁵¹. Ωστόσο έχει υποστηριχθεί επίσης από τη Νομολογία⁵² και μερίδα θεωρητικών⁵³ θέση η οποία κρίνει ορθότερο, ότι στο μέτρο που το δικαστήριο δύναται να επιβάλλει αποκλειστικώς χρηματική ποινή, δεν πληρούται η προϋπόθεση του κατωτάτου ανωτάτου ορίου των δύο ετών, συνελώς το συγκεκριμένο αδίκημα εκφεύγει εκείνων για τα οποία επιτρέπεται η έκδοση.

Όσον αφορά στο νομικό χαρακτηρισμό της πράξης, αυτός καθίσταται αδιάφορος⁵⁴. Το ταυτόσημο της πράξεως, το οποίο συνιστά ουσιαστική προϋπόθεση της εκδόσεως κρίνεται βάσει των αναφερομένων πραγματικών περιστατικών. Αρκεί τα πραγματικά περιστατικά όπως αυτά περιγράφονται, να συνιστούν αξιόποινη πράξη κατά το δίκαιο και των δύο κρατών, τιμωρούμενη με ποινή ανώτερη των δύο ετών, ανεξαρτήτως του δοθέντος νομικού χαρακτηρισμού, από την εκάστοτε δικαιοταξία.

Στην περίπτωση της συρροής πλειόνων εγκλημάτων, το άρθρ.437 ΚΠΔ προβλέπει ότι χωρεί έκδοση ως προς όλα, εφόσον συμπεριληφθούν σε αίτηση για έκδοση, στην οποία περιλαμβάνεται τουλάχιστον ένα, το οποίο τιμωρείται με την ως άνω, κατώτατη ανώτατη ποινή των δύο ετών. Άξιο επισήμανσης είναι το ότι αν το αδίκημα το οποίο τιμωρείται με την ως άνω απαιτούμενη ποινή κριθεί ότι εμπίπτει σε μία από τις περιπτώσεις απαγόρευσης έκδοσης κατά το άρθρ.438 ΚΠΔ, τότε ματαιώνεται η έκδοση και για τα υπόλοιπα, συμπαρασύροντας τα.

Υπό το καθεστώς του π.ΚΠΔ, προβλεπόταν ότι σε περίπτωση υλοποίησης, του εκζητούμενου κατά το δίκαιο και των δύο κρατών, τότε επιτρεπόταν η έκδοση αυτού ανεξαρτήτως της απειλουμένης για την πράξη του, ποινής. Η διάταξη αυτή εξακολουθεί να υπάρχει στο άρθρ.437 §1 εδ.γ', έχει καταστεί ωστόσο με τον ν.ΠΚ άνευ αντικειμένου, στο μέτρο που οι σχετικές διατάξεις των αρθρ.88-93 του π.ΠΚ, οι

⁵⁰ Συμβ.ΑΠ. 1112/2008, ΠΧ 2009, σ.413, Συμβ.ΑΠ 1042/2007, ΠοινΔικ 2007, σ.1477

⁵¹ Συμβ.ΑΠ 868/1979, ΠΧ 1980, σ.74

⁵² Συμβ.ΑΠ. 1112/2008, ΠΧ 2009, σ.413

⁵³ Χ.Σεβαστιδής, Κώδικας Ποινικής Δικονομίας, Ερμηνεία κατ' άρθρο, σ.1599, με εκεί παραπομπές σε Ε.Βασιλακάκη και Α.Κονταξή

⁵⁴ Α.Κονταξής, Κώδικας Ποινικής Δικονομίας, ΙΙ, 1993, σ.1888, ΑΠ 122/1960, ΑΠ 222/1969

οποίες ρύθμιζαν τα της υποτροπής και την ποινική της αντιμετώπιση, κατηργήθησαν.

Έτσι, καθίσταται αδύνατη η εφαρμογή αυτής, ενώ η παραμονή της στον ν.ΚΠΔ, οφείλεται στην παράλειψη προσαρμογής της διατάξεως αυτής στις λοιπές τροποποιήσεις που επήλθαν στον Ποινικό Κώδικα.

ii. Έκδοση για εκτέλεση επιβληθείσας ποινής

Στην περίπτωση που ο εκζητούμενος, εκζητείται για την εκτέλεση ποινής η οποία έχει επιβληθεί σε βάρος του από το εκζητούν κράτος, τότε προϋπόθεση για την έκδοση αυτού συνιστά η αμετάκλητη καταδίκη του από το εκζητούν κράτος για πλημμέλημα ή κακούργημα, σε ποινή στερητική της ελευθερίας τουλάχιστον ενός έτους. Σχετικά αξίζει να αναφερθούν τα ακόλουθα.

Αναφορικά με τον χαρακτηρισμό της πράξης ως πλημμέλημα ή κακούργημα παρατηρείται ότι δεν προκύπτει κώλυμα έκδοσης σε περίπτωση που υφίσταται διαφορετική διάκριση εγκλημάτων κατά το δίκαιο του εκζητούντος και του παρ' ου η αίτηση έκδοσης κράτους, αρκεί η απειλούμενη για το συγκεκριμένο αδίκημα ποινή να εμπίπτει σε εκείνες, τις οποίες προβλέπει για εκείνη την κατηγορία εγκλημάτων ο ελληνικός ποινικός κώδικας (πλημμελήματα 10 ημέρες - 5 έτη κλπ). Έτσι, επί παραδείγματι, αν τα κακούργηματα του αλλοδαπού δικαίου τιμωρούνται με ποινή φυλάκισης 3-6 έτη, στο μέτρο που η προβλεπόμενη αυτή ποινή εντάσσεται εντός των τιθεμένων εκ του ελληνικού Ποινικού Κώδικα πλαισίου ποινής για τα πλημμελήματα και κακούργηματα, τότε δεν υφίσταται ζήτημα ως προς το επιτρεπτό της έκδοσης.

Η επαπειλούμενη κατά τα λοιπά αφηρημένα στο νόμο ποινή, κατά το δίκαιο των δύο κρατών δεν εξετάζεται, όπως στην περίπτωση έκδοσης για υποβολή σε δίκη, αρκούσης της καταδίκης σε ποινή φυλακίσεως άνω του ενός έτους.⁵⁵ Ως εκ τούτου, είναι δυνατό το αδίκημα για το οποίο καταδικάστηκε ο εκζητούμενος να απειλείτο με μέγιστη ποινή ενός έτους και παρά ταύτα να είναι επιτρεπτή η έκδοσή του, η οποία δεν θα ήτο δυνατή, αν το αίτημα υποβαλόταν προκειμένου αυτός, κατόπιν ικανοποίησης του αιτήματος έκδοσης να υποβληθεί σε δίκη στο εκζητούν κράτος για το αδίκημα αυτό, αφού δεν θα πληρούτο η προϋπόθεση του κατωτάτου ανωτάτου ορίου των δύο ετών.

Ζήτημα με αποκλίνουσες απόψεις στη νομολογία και θεωρία έχει ανακύψει αναφορικά με την περίπτωση συρροής εγκλημάτων, και καταδίκης του εκζητουμένου σε συνολική ποινή άνω του ενός έτους για όλα τα συρρέοντα, για κανένα όμως χωριστά σε ποινή υπερβαίνουσα το ένα έτος. Η ΟΛΑΠ⁵⁶ σχετικώς έκρινε ότι στην

⁵⁵ Χ.Σεβαστιδής, Κώδικας Ποινικής Δικονομίας, Ερμηνεία κατ' άρθρο, σ.1599, με εκεί παραπομπές Α.Κονταξή

⁵⁶ ΟΛΑΠ 1040/1974, ΠΧ 1975, σ.305

περίπτωση αυτή δεν επιτρέπεται η έκδοση, ενώ, μεγάλη μερίδα θεωρητικών⁵⁷ θεώρησε ότι ορθότερο είναι το επιτρεπτό της έκδοσης. Ο Α.Μαργαρίτης διατύπωσε επί του ζητήματος τη θέση ότι το ζήτημα του επιτρεπτού της έκδοσης, επί συνολικής ποινής, κρίνεται με βάση αυτή, καθώς αυτή αποδίδει την συνολική εγκληματική εικόνα του δράστη.

Τέλος, όπως απαιτεί η διάταξη, η απόφαση του αλλοδαπού δικαστηρίου πρέπει να είναι αμετάκλητη, σύμφωνα με το δίκαιο του εκδόσαντος δικαστηρίου, ήτοι μη προσβαλλόμενη ένδικα μέσα, μη αρκούσης της εκτελεστότητας αυτής. Εξαιρέση ωστόσο, ως προς την προϋπόθεση του αμετακλήτου εισάγεται με τις ρυθμίσεις του ΕΣΕ, η οποία θα αναφερθεί εν συνεχεία.

iii. Έκδοση επί συναινέσεως του εκζητουμένου

Τρίτη περίπτωση στην οποία επιτρέπεται η έκδοση προσώπου στις αρχές άλλου κράτους είναι εκείνη της συναινέσεως του ίδιου του εκζητουμένου, όπως αυτός παραδοθεί στο εκζητούν κράτος. Η συναίνεση αυτή, χορηγείται ενώπιον του Προέδρου Εφετών της περιφέρειας κατοικίας του εκζητουμένου, και σε περίπτωση αποδοχής αυτής δεν εξετάζεται η συνδρομή λοιπών προϋποθέσεων, όπως το διττό αξιόποινο, τα κατώτερα όρια ποινών κλπ.

Προσοχή απαιτείται ωστόσο στο εξής. Η συναίνεση του εκζητουμένου δεν καθιστά επιτρεπτή την έκδοση του σε περίπτωση συνδρομής λόγου απαγόρευσης έκδοσης κατά το άρθρ.438 ΚΠΔ. Το άρθρο αυτό, ρητώς απαγορεύει την έκδοση ακόμη και επί συναινέσεως του εκζητουμένου στην περίπτωση συνδρομής οιασδήποτε εκ των λόγων απαγόρευσης έκδοσης αυτού⁵⁸. Ως εκ τούτου, η συναίνεση του εκζητουμένου προς έκδοση του και υποβολή του σε δίκη για εγκλήματα τα οποία επί παραδείγματι δύνανται να χαρακτηριστούν ως πολιτικά, δεν είναι ισχυρή και δεν μπορεί να οδηγήσει σε έκδοση αυτού.

Τέλος, διαφορετικές θέσεις έχουν υποστηριχθεί ως προς την περίπτωση συναινέσεως του εκζητουμένου, η οποία υπερβαίνει τις πράξεις για τις οποίες υπεβλήθη το αίτημα προς έκδοση, οδηγώντας σε υποσκέλιση της αρχής της ειδικότητας. Το ζήτημα αυτό και η γύρω από αυτό προβληματική, σχετικά με το εάν ο εμπίπτει στην εξουσία διαθέσεως του εκζητουμένου η παραίτηση του από την αρχή αυτή έχει αναλυθεί στο πλαίσιο ενασχόλησης της παρούσης με την Αρχή της Ειδικότητας, συνεπώς περαιτέρω αναφορά στο σημείο αυτό καθίσταται περιττή.

Αποκλίνοσες Ρυθμίσεις ΕΣΕ

⁵⁷ Α.Κονταξής, Ι.Μανωλεδάκης, Α.Μαργαρίτης

⁵⁸ Χ.Δέδες, Ποινική Δικονομία, σ.512, Α.Καρράς Ποινικό Δικονομικό Δίκαιο 7η Έκδοση, σ.739

Όσον αφορά στις προϋποθέσεις υπό τις οποίες επιτρέπεται η έκδοση, η ΕΣΕ υιοθετεί λιγότερο αυστηρά κριτήρια, προς ενίσχυση της δυνατότητας έκδοσης μεταξύ των συμβαλλομένων σε αυτή κρατών.

Έτσι, κατά το άρθρ.2 §1 της ΕΣΕ, στην πρώτη περίπτωση όπου το εκζητούν κράτος επιθυμεί να υποβάλλει τον εκζητούμενο σε δίκη, η ποινή η οποία πρέπει να επαπειλείται προκειμένου να γίνει δεκτό το αίτημα είναι ενός έτους, έναντι δύο ετών που προβλέπει ο ΚΠΔ.

Στη δεύτερη περίπτωση του ήδη καταδικασθέντος εκζητουμένου, η επιβληθείσα ποινή αρκεί να είναι τεσσάρων μηνών, έναντι ενός έτους στον ΚΠΔ.

Κατα τα λοιπά ισχύουν τα ήδη λεχθέντα.

2. Χαρακτηριστικά Διαδικασίας Έκδοσης -Εισαγωγικά

Συνοπτικώς αξίζει να αναφερθεί ότι η διαδικασία της έκδοσης, η οποία εκκινάται με την υποβολή σχετικού αιτήματος από το εκζητούν κράτος συνιστά ποινική διαδικασία, αφού εμπλέκονται οι δικαστικές αρχές οι οποίες εκτιμούν το αίτημα με αφετηρία τα αδικήματα για τα οποία αιτείται το εκζητούν κράτος την έκδοση του εκζητουμένου.

Μολαταύτα, δεν συνιστά ποινική δίκη, στο μέτρο που όπως θα καταδειχθεί στη συνέχεια οι δικαστικές αρχές δεν έχουν αποφασιστική αρμοδιότητα, αλλά κατά κύριο λόγο γνωμοδοτική, με αυξημένη ωστόσο σημασία.

Επίσης η διαδικασία έκδοσης δεν οδηγεί σε ικανοποίηση των αξιώσεων που έχουν γεννηθεί, για το εκζητούν κράτος, εντός του forum του παρ' ου η αίτηση έκδοσης κράτους, αλλά μόνον στην διευκόλυνση της ποινικής δίωξης ή εκτέλεση ποινής σε ένα άλλο κράτος.

Το παρ' ου η αίτηση έκδοσης κράτος δεν είναι υποχρεωμένο να εγκρίνει το αίτημα έκδοσης και να εκδώσει τον εκζητούμενο στο εκζητούν κράτος δυνάμει κάποιας γενικής διεθνούς υποχρέωσης αυτού. Μόνο διμερής-πολυμερής σύμβαση δύναται να αποτελέσει πηγή υποχρέωσης έκδοσης εκζητουμένου, έναντι εκζητούντος κράτους, μέλος σε αυτή, στο μέτρο πάντοτε που πληρούνται οι τυπικές προϋποθέσεις υποβολής του αιτήματος αλλά και οι αφορώσες την υπό κρίση αξιόποινη συμπεριφορά. Ακόμη όμως και σε αυτή την περίπτωση, με δεδομένο ότι η τελική απόφαση είναι πολιτικής υφής όπως θα καταδειχθεί στη συνέχεια, δεν δύναται να υποχρεωθεί το κράτος δικαστικώς στην έκδοση προσώπου προς έτερο εκζητούν κράτος.

Αναφορικά με τις εκάστοτε εφαρμοστέες διατάξεις περί εκδόσεως, έχει κριθεί νομολογιακώς⁵⁹ ότι αυτές τυγχάνουν αναδρομικής εφαρμογής και εφαρμόζονται και επί αδικημάτων κατά την τέλεση των οποίων δεν είχαν αυτές ακόμη θεσπιστεί (- συναφθεί οι σχετικές συμβάσεις-).

Τέλος αξίζει αναφοράς, το ότι η όλη διαδικασία βασίζεται στην αρχή της αιτήσεως του εκζητούντος κράτους προς το παρ' ου η αίτηση έκδοσης, βάσει της οποίας εκτιμάται το αίτημα και εγκρίνεται ή απορρίπτεται αυτό.

3. Στάδια Έκδοσης Αλλοδαπού από τις Ελληνικές Αρχές

i. Εισαγωγικά

Αναφορικά με την εσωτερική διαδικασία η οποία ακολουθείται σε περίπτωση υποβολής αιτήματος έκδοσης (όχι επί Ευρωπαϊκού Εντάλματος Σύλληψης), όπως έχει ήδη αναφερθεί τυγχάνουν εφαρμογής οι διατάξεις του ΚΠΔ, στο μέτρο που οι διμερείς-πολυμερείς συμβάσεις έκδοσης δεν ρυθμίζουν τα εσωτερικά διαδικαστικά ζητήματα έκδοσης. Συνεπώς είναι αναγκαία η εξέταση των σχετικών ρυθμίσεων του ΚΠΔ, ο οποίος καλύπτει αρρυθμιστά κενά των συμβάσεων και ισχύει υπό την προϋπόθεση της μη αντίθεσής του σε σχετικές ρυθμίσεις τυχόν συναφθεισών διμερών-πολυμερών συμβάσεων.⁶⁰

ii. Δύο Στάδια Έκδοσης

Διαδικασία Επιγραμματικά:

Τα στάδια έκδοσης εκζητουμένου από τις ελληνικές αρχές είναι δύο, προηγείται το δικαστικό και ακολουθεί το διοικητικό-πολιτικό.

Κατά το πρώτο στάδιο το αρμόδιο δικαστικό όργανο ήτοι το Συμβούλιο Εφετών σε πρώτο βαθμό και το Συμβούλιο του Αρείου Πάγου σε δεύτερο βαθμό κατόπιν έφεσης διαπιστώνει τη συνδρομή ή μη των κατά τον νόμο προϋποθέσεων για την έκδοση εκζητουμένου στο εκζητούν κράτος.

Αν το Συμβούλιο αποφανθεί αρνητικά στο αίτημα περί έκδοσης, η διαδικασία διακόπτεται, ήδη από το πρώτο αυτό στάδιο, απολυομένου του συλληφθέντος εκζητουμένου από την φυλακή, με άμεση σχετική ενημέρωση του Υπουργού, περί των πεπραγμένων.

⁵⁹ Συμβ.ΑΠ 100/2014 ΝΟΜΟΣ

⁶⁰ Έτσι ορίζει και ο νόμος 4165/1961 με τον οποίο ενσωματώθηκε στο ελληνικό δίκαιο η ΕΣΕ, στο άρθρ.22 του οποίου αναφέρεται: “Εξαιρέσει αντιθέτου διατάξεως της παρούσης Συμβάσεως, εν τη διαδικασία εκδόσεως, ως και τη αφορώση την προσωρινήν σύλληψιν, εφαρμόζεται αποκλειστικώς η Νομοθεσία του Μέρους παρ' ου ζητείται η έκδοσις.”

Αν το Συμβούλιο αποφανθεί καταφατικά ως προς την έκδοση, τότε η απόφαση του αυτή, έχουσα γνωμοδοτικό χαρακτήρα-υφή, και όχι αποφασιστικό, διαβιβάζεται στον Υπουργό Δικαιοσύνης, που αποτελεί το καθ' ύλην αρμόδιο όργανο, λήψης της τελικής αποφάσεως περί εκδόσεως ή μη του προσώπου.

Καθίσταται εμφανές, από αυτή την συνοπτική επιγραμματική περιγραφή της εσωτερικής διαδικασίας, ότι το διοικητικό-πολιτικό στάδιο ακολουθεί του δικαστικού, μόνον όταν προηγηθεί καταφατική απόκριση των δικαστικών οργάνων προς το υποβληθέν αίτημα. Επί αρνητικής απόφασης των δικαστικών οργάνων, η διοίκηση παύει να έχει λόγο στην όλη διαδικασία.

Ο Υπουργός, στην περίπτωση θετικής γνωμοδοτήσεως, εξετάζει το αίτημα κατ' ουσίαν, ελέγχοντας τις διαπιστώσεις των δικαστικών οργάνων, εισαγάγοντας ωστόσο ένα κριτήριο, το οποίο μέχρι το σημείο εκείνο ήταν αδρανές. Το πολιτικό. Ο Υπουργός δικαιοσύνης σταθμίζοντας από πολιτικής σκοπιάς το ζήτημα, δύναται να καταλήξει σε διαφορετικό συμπέρασμα από τα δικαστικά όργανα.

Έτσι κλείνοντας τη σύντομη περιγραφή της διαδικασίας, προτού αναλυθεί αυτή περαιτέρω, δύναται να ειπωθεί στο σημείο αυτό το εξής.

Οι δικαστικές αρχές επί του αιτήματος εκδόσεως, ελέγχοντας και γνωμοδοτώντας επί αυτού προβαίνουν σε έλεγχο νομιμότητας, προς διασφάλιση των δικαιωμάτων του εκζητουμένου.

Οι διοικητικές αρχές (Υπουργός Δικαιοσύνης) εξετάζει το ζήτημα από πολιτικής σκοπιάς, διεθνώς σχέσεων κλπ, προβαίνοντας, κυρίως, σε έλεγχο σκοπιμότητας.

α. Διαδικασία Υποβολής Αιτήματος

Αρχικώς διαβιβάζεται στο παρ' ου η αίτηση κράτος δια της διπλωματικής οδού (Υπουργείο Εξωτερικών) γραπτώς, αίτημα για την έκδοση, συνοδευόμενο από ορισμένα αναγκαία δικαιολογητικά.

Τα δικαιολογητικά αυτά, τα οποία προβλέπονται στο άρθρ.443 ΚΠΔ διαφοροποιούνται, αναλόγως του αν το πρόσωπο το οποίο εκζητείται είναι κατηγορούμενο ή έχει ήδη καταδικαστεί.

Αναγκαία Δικαιολογητικά:

Στην περίπτωση έκδοσης κατηγορούμενου μεταξύ των αναγκαίων εγγράφων περιλαμβάνεται το κατηγορητήριο, το ένταλμα σύλληψης, οιαδήποτε άλλη δικαστική πράξη έχουσα ίδιο κυρίως με αυτά, εκ της οποίας προκύπτει η αξιόποινη πράξη, καθώς και όσα έγγραφα απαιτούνται ώστε να βεβαιωθεί ότι υπάρχουν ενδείξεις

ενοχής επαρκείς για παραπομπή του σε δίκη. Ως τέτοια νοούνται οι καταθέσεις μαρτύρων, εκθέσεις πραγματογνωμοσύνης, εκθέσεις αυτοψίας κλπ⁶¹

Η ΕΣΕ εμπεριέχει μία ουσιώδη διαφοροποίηση ως προς τα αναγκαία δικαιολογητικά στην περίπτωση αυτή, η οποία επηρεάζει σε μεγάλο βαθμό την εξουσία ελέγχου του αιτήματος από το Συμβούλιο.

Όπως προβλέπει το άρθρο 12 της ΕΣΕ, μεταξύ των αναγκαίων δικαιολογητικών, ανήκουν τα ως άνω αναφερθέντα, πλὴν εκείνων των αποδεικτικών στοιχείων εκ των οποίων προκύπτουν επαρκείς ενδείξεις ενοχής.

Η διαφοροποίηση αυτή την κρίσιμη.

Ο ΚΠΔ περιλαμβάνοντας μεταξύ των αναγκαίων δικαιολογητικών και εκείνα εκ των οποίων προκύπτουν επαρκείς ενδείξεις ενοχής καθιστά δυνατό τον έλεγχο της ουσίας της υποθέσεως από το Συμβούλιο, αφού κατ' ουσίαν άγονται προ αυτού και τα αποδεικτικά στοιχεία εκ των οποίων προκύπτει η ενοχή του εκζητουμένου.

Η πρόβλεψη αυτή του άρθρου 443 ΚΠΔ σε συνδυασμό με αυτή του άρθρου 450 §2 ΚΠΔ οδηγεί στο συμπέρασμα ότι το Συμβούλιο έχει την εξουσία ουσιαστικής διερεύνησης της σε βάρος του εκζητουμένου κατηγορίας, υπό την επιφύλαξη διαφορετικής πρόβλεψης απορρέουσας από τυχόν υπαρκτή διεθνή σύμβαση⁶².

Τέτοια διαφορετική πρόβλεψη εισάγει το άρθρ.12 της ΕΣΕ, το οποίο αποκλείοντας το συγκεκριμένο δικαιολογητικό από τα αναγκαία προς υποστήριξη του αιτήματος προς έκδοση, καθιστά αδύνατη τη ουσιαστική διερεύνηση της βασιμότητας της κατηγορίας, στο μέτρο που τέτοια διερεύνηση είναι πρακτικώς και λογικώς αδύνατο να γίνει, χωρίς την προσκόμιση των σχετικών αποδεικτικών της ενοχής στοιχείων.

Στην περίπτωση που η αίτηση για έκδοση, γίνεται για πρόσωπο καταδικασθέν, τα αναγκαία δικαιολογητικά είναι η καταδικαστική αυτού απόφαση της οποίας η εκτέλεση θα επιδιωχθεί, εφόσον ικανοποιηθεί το αίτημα έκδοσης, αλλά και πιστοποιητικό αμετακλήτου αυτής, χωρίς να επαρκεί, όπως έχει ήδη αναφερθεί η εκτελεστότητα αυτής.⁶³

Στην περίπτωση ωστόσο υποβολής αιτήματος κατά την ΕΣΕ, η απόφαση δεν απαιτείται να είναι αμετάκλητη, αρκούσης της εκτελεστότητος αυτή, καθώς η Ελλάδα δεν έχει διατυπώσει σχετική επιφύλαξη αναφορικά με το άρθρ.12 της ΕΣΕ.⁶⁴

⁶¹ Α.Κονταξή, αρθρ.443, Η.Γάφος τομ.Β', σ.133, Α.Μπουρόπουλος, αρθρ.443, σ.108

⁶² Χ.Σεβαστιδής, Κώδικας Ποινικής Δικονομίας, Ερμηνεία κατ' άρθρο, σ.1661, με παραπομπή στη Συμβ ΑΠ 1450/2018 ΠΧ 2020, σ.20,

⁶³ ΣυμβΑΠ1184/2016 ΝΟΜΟΣ, ΣυμβΑΠ 312/2015, ΠοινΔικ 2016, σ.190, ΣυμβΑΠ 286/2013, ΠΧ 2013, σ.666, κ.α.

⁶⁴ Μ.Μαργαρίτης, Α.Μαργαρίτη, Κώδικας Ποινικής Δικονομίας, 2020, σελ.1147, με παραπομπή στις ΑΠ 244/2009 και ΑΠ 551/2009, ΤΝΠ ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ

Κρίσιμο είναι να είναι σαφές και ακριβές το έγκλημα για το οποίο ζητείται η έκδοση, γι' αυτό και η αίτηση πρέπει πάντοτε να συνοδεύεται από τον νόμο ο οποίος προβλέπει την αξιόποινο πράξη.

Πέραν των ως άνω δικαιολογητικών τα οποία διαφοροποιούνται αναλόγως του σκοπού για τον οποίο αιτείται το εκζητούν κράτος την έκδοση του εκζητουμένου (προς υποβολή αυτού σε δίκη ή προς εκτέλεση ήδη επιβληθείσης ποινής), υπάρχουν και ορισμένα δικαιολογητικά τα οποία συνοδεύουν σε κάθε περίπτωση το αίτημα, όπως η φωτογραφία του εκζητουμένου, τα αποτυπώματα και λοιπά βιογραφικά στοιχεία αυτού.

Το αίτημα αυτό αφότου υποβληθεί στο Υπουργείο Εξωτερικών συνοδεύόμενο από τα ως άνω αναγκαία δικαιολογητικά διαβιβάζεται από αυτό στο Υπουργείο Δικαιοσύνης, το οποίο κατόπιν τυπικού ελέγχου, με επιμέλεια του Εισαγγελέα Εφετών διαβιβάζει περαιτέρω στον Πρόεδρο Εφετών του τόπου κατοικίας του εκζητουμένου τον φάκελο, προκειμένου να ακολουθηθεί η δικαστική διαδικασία εξέτασης του αιτήματος, η οποία θα ακολουθήσει ευθύς κατωτέρω.

b. Πρώτο Στάδιο Εκδόσεως: Δικαστικό

Φάκελος εις χείρας Προέδρου Εφετών

Ο Πρόεδρος Εφετών άμα τη παραλαβή του φακέλου, εμπεριέχοντος το αίτημα προς έκδοση, εκδίδει ένταλμα σύλληψης του εκζητουμένου, και κατάσχεσης όλων των τυχόν πειστηρίων. Το ένταλμα αυτό εκδίδεται άνευ προτάσεως εισαγγελέως, κατ' εξαίρεση των κατ' άρθρ. 276 §2 ΚΠΔ οριζόμενων⁶⁵. Μάλιστα κατά τον Χ.Δέδε⁶⁶, το ένταλμα εκδίδεται ακόμη και επί μη συνδρομής των προϋποθέσεων του ως άνω άρθρου. Ως εκ τούτου, η απόκλιση από το άρθρ.276 §2 ΚΠΔ, δεν αφορά μόνον στο διαδικαστικό της προτάσεως του εισαγγελέως, αλλά και τις προϋποθέσεις οι οποίες εκεί τίθενται.

⁶⁵ Α.Μπουρόπουλου, Ερμηνεία Κώδικα Ποινικής Δικονομίας άρθρ.445, σ.111,Χ.Δέδες, Ποινική Δικονομία, σ.554, Μ.Μαργαρίτης, Ερμηνεία Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, 2008, άρθρ.445, σ.895, με παραπομπή στους ως άνω θεωρητικούς.

⁶⁶Χ.Δέδες, ως άνω, υποσ.131

Φάκελος εις χείρας Εισαγγελέως Εφετών

Το προαναφερθέν ένταλμα του Προέδρου Εφετών εκτελείται από τον Εισαγγελέα Εφετών, στον οποίο και οδηγείται ο συλληφθείς-εκζητούμενος, του οποίου αρχικώς βεβαιώνεται κατ' άρθρ. 446 ΚΠΔ, η ταυτότητα.

Στο στάδιο αυτό, ο εκζητούμενος δύναται να αμφισβητήσει την ταυτότητα που του αποδίδεται με προσφυγή του κατά το άρθρ. 445 §5 στο Συμβούλιο Εφετών εντός προθεσμίας τριών ημερών από την προσαγωγή του στον Εισαγγελέα Εφετών. Το Συμβούλιο αυτό αποφασίζει κατόπιν ακροάσεως αυτού αμετάκλητα ως προς το ζήτημα αυτό. Ακόμη και αν δεν το κάνει στο στάδιο αυτό, ο συλληφθείς-εκζητούμενος δύναται να αμφισβητήσει την ταυτότητα που του αποδίδεται και σε μεταγενέστερο στάδιο, κατά τη συζήτηση της αίτησης έκδοσης⁶⁷.

Ο συλληφθείς-εκζητούμενος έχει νόημα προσφυγής σε περίπτωση που αμφισβητεί τη φυσική ταυτότητα που του αποδίδεται, ήτοι όταν δεν πρόκειται για το πρόσωπον του οποίου η έκδοση ζητείται. Κρίσιμο είναι η μη συνδρομή αμφιβολίας ως προς το ότι ο συλληφθείς ταυτίζεται με το εκζητούμενο πρόσωπο. Ως εκ τούτου, τυχόν εσφαλμένη αναγραφή του ονόματός του⁶⁸, εσφαλμένη ιδιότητα αυτού, το ψευδές των ως άνω, ακόμη και το σφάλμα ως προς την ιθαγένεια⁶⁹ που του αποδίδεται είναι αδιάφορα, και επιδέχονται απλής διόρθωσης.

Τέλος έχει δεκτό νομολογιακώς⁷⁰ ότι η προσφυγή του εκζητουμένου στο στάδιο αυτό δύναται να αφορά και στη νομιμότητα της συλλήψεως του, ενώ μερίδα της θεωρίας ετάχθη προς την κατεύθυνση αυτή⁷¹. Ωστόσο υπήρξαν αντίθετες θέσεις τόσο της νομολογίας⁷² όσο και της θεωρίας⁷³, κατά τις οποίες η §5 του άρθρ.445 ΚΠΔ εφαρμόζεται αποκλειστικώς για την αμφισβήτηση της ταυτότητας του συλληφθέντος-εκζητουμένου.

Επιστροφή φακέλου σε Πρόεδρο Εφετών και εισαγωγή σε Συμβούλιο Εφετών

Κατόπιν των ανωτέρω, ο Εισαγγελέας Εφετών διατάσσει την κράτηση του συλληφθέντος - εκζητουμένου στις φυλακές υποδικών, διαβιβάζοντας τον φάκελο στον Πρόεδρο Εφετών κατ' άρθρ. 446§2 ΚΠΔ, έχοντας εκτελέσει ό,τι εντέλλετο από εκείνον, ήτοι τη σύλληψη και τη διακρίβωση της ταυτότητός του.

⁶⁷ ΣυμβΑΠ 2366/2002, Ποιν.Δικ 2003, σ.590

⁶⁸ ΑΠ 1184/2016, ΝΟΜΟΣ

⁶⁹ ΑΠ 1475/1993, ΠΧ 1993, 1272 επ.

⁷⁰ ΣυμβΕφετΑθην 4/1974, ΠΧ 1974, σ.696

⁷¹ Ι.Ζησιάδης, Α.Μαργαρίτης, Α. Καρράς

⁷² ΣυμβΕφΔωδ 16/1982, ΝοΒ 31/1983, Εφ.Θεσ 227/1962, με αντίθετη εισαγγελική διάταξη, ΠΧ1963, σ.508

⁷³ Α.Κονταξής, Κώδικας Ποινικής Δικονομίας, άρθρ.445 σ.1930

Προσφυγή κατά της διατάξεως αυτής του εισαγγελέως, δεν προβλέπεται για τον συλληφθέντα.

Εν συνεχεία, εντός τριών ημερών από την παραλαβή του φακέλου, ο Πρόεδρος Εφετών συγκαλεί το Συμβούλιο Εφετών σε συνεδρίαση. Τυχόν παράβαση της τριήμερης αυτής προθεσμίας δεν συνεπάγεται οιαδήποτε ακυρότητα, ούτε την απόλυση του συλληφθέντος⁷⁴.

Ο εκζητούμενος κατ' αρχήν εμφανίζεται ενώπιον του Συμβουλίου αυτοπροσώπως ενώ δύναται να παρασταθεί και με συνήγορο, τον οποίο έχει δικαίωμα να επιλέξει, ενώ αναγνωρίζεται σε αυτόν και δικαίωμα να ζητήσει από τον Πρόεδρο Εφετών τον διορισμό συνηγούρου, κατά το αρθρ. 449§1 ΚΠΔ.

Βάσει του ν.ΚΠΔ, ωστόσο, δεν θα πρέπει να αποκλειστεί και η μη αυτοπρόσωπη εμφάνισή του, και η εκπροσώπησή του από συνήγορο αποκλειστικώς. Σε περίπτωση επιθυμίας του για αυτοπρόσωπη εμφάνισή του άνευ συνηγούρου, έχει κριθεί ότι αυτή είναι δυνατή τόσο ενώπιον του Συμβουλίου Εφετών όσο και ενώπιον του Συμβουλίου του ΑΠ⁷⁵.

Ο εκζητούμενος δικαιούται κατ' άρθρ. 449 §3 ΚΠΔ να αιτηθεί την αναβολή της συζήτησης για μέγιστο χρονικό διάστημα οκτώ ημερών, για οιονδήποτε λόγο κρίνει ότι είναι αναγκαία η αναβολή αυτή της εκδίκασης, όπως επί παραδείγματι προκειμένου να προετοιμάσει την υπεράσπισή του⁷⁶, για την προσκόμιση αλλοδαπής αποφάσεως σχετιζόμενης με την υπόθεση κ.α. Το αίτημα αναβολής δεν χορηγείται ωστόσο υποχρεωτικώς από το Συμβούλιο⁷⁷, το οποίο εξετάζει τη βασιμότητα του αιτήματος, και αφού σταθμίσει τον προβαλλόμενο λόγο αναβολής, με την ανάγκη για ταχεία εκδίκαση των σχετικών αιτημάτων των αλλοδαπών αρχών, μόνο εφόσον κρίνει ότι συντρέχει πράγματι ανάγκη αναβολής, διατάσσει αυτή. Σε κάθε περίπτωση, οφείλει να απαντήσει στο αίτημα του εκζητουμένου, ειδική, παράγεται απόλυτη ακυρότητα λόγω έλλειψης ακρόασης κατά το άρθρ.171 §2 ΚΠΔ.

Όπως αναφέρθηκε ο ΚΠΔ προβλέπει ως μέγιστο χρόνο αναβολής τις οκτώ ημέρες, χωρίς θέσπιση σχετικής υποχρέωσης του Συμβουλίου ως προς τη χορήγηση της προθεσμίας αυτής⁷⁸. Έχει υποστηριχθεί στη θεωρία⁷⁹ και από τη νομολογία

⁷⁴ ΣυμβΑΠ 1267/2000 ΤΝΠ ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ

⁷⁵ ΑΠ 144/1987, ΠΧ 1987, σ.386

⁷⁶ ΣυμβΑΠ 2330/2002, ΠΧ 2003, σ.819

⁷⁷ Αντίθετος ο Καρράς, ο οποίος κρίνει ότι το δικαίωμα στην αναβολή απορρέει από το δικαίωμα ακρόασης του αρ.20 Συντάγματος, συνεπώς το Συμβούλιο οφείλει να εγκρίνει το σχετικό αίτημα του εκζητουμένου.

⁷⁸ ΣυμβΑΠ 1209/2009, ΠΧ 2001, σ.419 κατά την οποία το συμβούλιο μπορεί να χορηγήσει αναβολή σε συντομότερη προθεσμία από εκείνη που ζήτησε ο εκζητούμενος, εάν κρίνει ότι ο χρόνος αυτός επαρκεί.

⁷⁹ Α.Καρράς, Ποινικό Δικονομικό Δίκαιο, 7η Έκδοση, σ.742

αποσπασματικώς⁸⁰ ότι το μέγιστο αυτό χρονικό διάστημα και η απαγόρευση επέκτασής του είναι αντισυνταγματικά, ως αντίθετα στο άρθρ.20 §1, καθώς υφίστανται περιπτώσεις όπου ο όγκος και η πολυπλοκότητα της υποθέσεως δεν επιτρέπουν την επαρκή προετοιμασία της υπεράσπισης του εκζητουμένου, εντός του χρονικού διαστήματος των οκτώ ημερών, το οποίο κρίνεται ανεπαρκές, ιδιαίτερα λαμβανομένης υπόψη της διατάξεως του άρθρ.166 ΚΠΔ, η οποία ορίζει ως ελάχιστο χρόνο κλήσης προς εμφάνιση στο δικαστήριο -κρίνοντας ότι ο χρόνος αυτός είναι ο ελάχιστος δυνατός για την επαρκή προετοιμασία του κληθέντος ενώπιον του δικαστηρίου -, τις 15 ημέρες.

Σύμφωνα με την θέση αυτή λοιπόν, το δικαστήριο δεν δεσμεύεται από το ανώτατο όριο των οκτώ ημερών που έχει θέσει ο νόμος, αλλά δύναται, αν κρίνει αυτό αναγκαίο, χάριν της επαρκούς προετοιμασίας της υπεράσπισης του εκζητουμένου, εκτιμώντας την πολυπλοκότητα και τον όγκο της δικογραφίας να αναβάλλει για μακρότερο χρονικό διάστημα, τουλάχιστον κατά τα εδώ υποστηριζόμενα 15 ημερών.

Μάλιστα, υποστηρίζεται⁸¹ ότι υπό τον ν.ΚΠΔ η δυνατότητα αυτή πρέπει να θεωρείται “δεδομένη”, ενόψει της αλλαγής της διατύπωσης του αρθρ.449 §3 εδ.β', η οποία έγινε λιγότερο περιοριστική, αφού πλέον δεν γίνεται λόγος για προθεσμία “το πολύ οκτώ ημερών” αλλά περί αναβολής της συζήτησης “για οκτώ ημέρες”.

Στο χρονικό αυτό σημείο αλλά και σε κάθε στάδιο της διαδικασίας, κατά το αρθρ.449 §4 ΚΠΔ, το Συμβούλιο Εφετών δύναται να αντικαταστήσει την κράτηση του εκζητουμένου με περιοριστικούς, για το χρονικό διάστημα που θα μεσολαβήσει μέχρι τη λήψη της οριστικής απόφασης για την έκδοσή του ή μη⁸². Σε περίπτωση που εν συνεχεία αποφανθεί αρνητικά ως προς το αίτημα έκδοσης, ο εκζητούμενος εκ του νόμου, κατ' άρθρ. 452 §2 ΚΠΔ απολύεται, ενώ επί θετικής γνωμοδότησης ως προς την έκδοσή του, σε περίπτωση που έχει προηγηθεί αντικατάσταση της κράτησης με περιοριστικούς όρους, η αντικατάσταση αυτή, κατά το άρθρ.449 §4 ΚΠΔ αίρεται αυτοδικαίως, και εξακολουθεί, ή μάλλον ορθότερα, συνεχίζεται η κράτησή του.

Αφότου λοιπόν κριθεί το αίτημα της αναβολής και χορηγηθεί αυτή ή όχι, και εφόσον χορηγηθεί παρέλθει το σχετικό χρονικό διάστημα, η υπόθεση οδηγείται ενώπιον του Συμβουλίου Εφετών, το οποίο κατόπιν εξέτασης του εκζητουμένου, ακρόασης αυτού, του συνηγόρου του και του εισαγγελέως, εκδίδει κατά τα άρθρ.450 & 451 ΚΠΔ απόφαση, κατ' απόκλιση από τα οριζόμενα στο άρθρ. 137 εδ.δ' ΚΠΔ,

⁸⁰ ΣυμβΑΠ 1324/2017, ΝΟΜΟΣ

⁸¹ Χ.Σεβαστιδής, Κώδικας Ποινικής Δικονομίας, Ερμηνεία κατ' άρθρο, σ.1696

⁸² ΣυμβΕφαθ 50/1993, ΠΧ 1993, σ.429, ΣυμβΕφαθ 2375/1991, Υπερ 1992, σ.87, ΣυμβΕφαθ 12/1987, ΠΧ 1987, σ.1005

όπου γίνεται λόγος για έκδοση βουλευμάτων από το Συμβούλιο⁸³. Η απόφαση αυτή έχει γνωμοδοτικό χαρακτήρα, στο μέτρο που η τελική ετυμηγορία περί εκδόσεως ή μη του εκζητουμένου ανήκει στον Υπουργό Δικαιοσύνης. Η απόφαση αυτή του Συμβουλίου πρέπει να είναι ειδικώς και εμπειριστατωμένως αιτιολογημένη, κατά τα οριζόμενα στο άρθρ.93 §3 εδ.α' του Συντάγματος, καθώς και στο άρθρ.139 §1 εδ.α' του ΚΠΔ.

Το Συμβούλιο κατόπιν ακροάσεως των ανωτέρω, αποφαινεται με την απόφασή του ως προς τα εξής ζητήματα:

➤ Αρχικώς ως προς την ταυτότητα του εκζητουμένου, εννοώντας υπό τον όρο αυτό τη *φυσική του ταυτότητα* όπως προαναφέρθηκε, ήτοι το ότι το πρόσωπο για το οποίο γνωμοδοτεί την έκδοση του ή μη πρόκειται πράγματι για αυτό που εκζητούν οι αλλοδαπές αρχές, και όχι για κάποιον τρίτο,

➤ Κατόπιν τούτου ελέγχει το κατά πόσο η αίτηση έκδοσης που έχει υποβληθεί από τις αλλοδαπές αρχές συνοδεύεται από τα εκ του νόμου απαιτούμενα δικαιολογητικά.

➤ Ακολουθεί η κρίση του κατά πόσο είναι επιτρεπτή ή μη η έκδοση για το συγκεκριμένο αδίκημα, βάσει των οριζομένων στα άρθρα 436 & 437 ΚΠΔ, και κυρίως του κατά πόσο συντρέχει λόγος απαγόρευσης έκδοσης, κατ' άρθρ.438 ΚΠΔ.

Η §2 του αρθρ.450 ΚΠΔ, όπως έχει προαναφερθεί παρέχει στο Συμβούλιο την εξουσία όπως εξετάσει και την ουσία της υπόθεσης, διαγιγνώσκοντας το εάν συντρέχουν ή όχι ενδείξεις για τη βασιμότητα ή μη της κατηγορίας, βάσει των προσαχθέντων αποδεικτικών στοιχείων, τα οποία κατ' αρχήν ανήκουν μεταξύ των εγγράφων που συνοδεύουν την παραδεκτή υποβολή αίτησης προς έκδοση κατά το άρθρ. 443 ΚΠΔ. Η κρίση αυτή περί βασιμότητας γίνεται βάσει του εάν αυτές οι ενδείξεις θα κρίνονταν επαρκείς, προκειμένου να οδηγήσουν τον εκζητούμενο σε δίκη στην ελληνική έννομη τάξη. Χορηγείται μάλιστα δυνατότητα στο Συμβούλιο όπως προβεί σε αναβολή εκδίκασης της αιτήσεως για διάστημα έως τριών μηνών, προκειμένου να συλλεχθεί κάθε αναγκαίο σχετικό αποδεικτικό υλικό.

Κρίσιμη κρίνεται ωστόσο, η σημείωση στην αρχή της παραγράφου, ότι αυτή η εξουσία-υποχρέωση κρίσης επί της ουσίας της υποθέσεως, καθιερώνεται για το Συμβούλιο υπό την αίρεση ότι δεν εμποδίζεται σε εξέταση της βασιμότητας της κατηγορίας από αντίθετη τυχόν διάταξη, περιλαμβανόμενη σε συνθήκη έκδοσης με αλλοδαπό κράτος. Συνεπώς, η διάταξη αυτή εφαρμόζεται, μόνον εφόσον

⁸³ Βλ. ωστόσο Χ.Σεβαστίδης, Κώδικας Ποινικής Δικονομίας, Ερμηνεία κατ' άρθρο, σ.1705, ο οποίος παρά την ονομασία που δίνει ο νόμος στο αρθρ.451 ΚΠΔ, κρίνει ότι η απόφαση του δικαστικού συμβουλίου συνιστά Βούλευμα.

εφαρμοστές τυγχάνουν αποκλειστικώς οι διατάξεις του ΚΠΔ, στην υπό κρίση διαδικασία εκδόσεως, ή εφόσον δεν συντρέχει περίπτωση διαφορετικής ρύθμισης σε τυχόν συναφθείσα διμερή-πολυμερή σύμβαση εκδόσεως.

Τέτοια περίπτωση αντίθετης ρύθμισης υφίσταται στην ΕΣΕ, η οποία μολονότι δεν αποκλείει ρητώς τη δυνατότητα ελέγχου της βασιμότητος της κατηγορίας, βάσει των καθιερούμενων αναγκαίων δικαιολογητικών που αυτή προβλέπει στο άρθρ. 12 αυτής, καθιστά τον σχετικό έλεγχο αδύνατο.

Μεταξύ των δικαιολογητικών που πρέπει το εκζητούν κράτος να προσκομίσει δεν εμπεριέχονται τέτοια, εκ των οποίων προκύπτουν επαρκείς ενδείξεις ενοχής και τα οποία σχετίζονται με τη βασιμότητα της κατηγορίας, αφού η απαρίθμηση στο άρθρ.12 §2 είναι περιοριστική.

Έχει κριθεί έτσι παγίως από τη νομολογία των ελληνικών δικαστηρίων⁸⁴ ότι δεν δύναται το Συμβούλιο το οποίο επιλαμβάνεται της αιτήσεως έκδοσης να προβεί σε έλεγχο της βασιμότητας ή μη της κατά του εκζητουμένου κατηγορίας, μη εφαρμοζόμενης της διατάξεως του άρθρ.450 §2 ΚΠΔ.

Έχει γίνει ωστόσο αποσπασματικώς δεκτό στη νομολογία⁸⁵ ότι κατ' εξαίρεση είναι δυνατή η διερεύνηση της βασιμότητας της κατηγορίας, ακόμη και στην περίπτωση έκδοσης κατά την ΕΣΕ, όταν τίθενται *υπόνοιες ύπαρξης σκοπού πολιτικής δίωξης*. Στην περίπτωση αυτή κρίνεται ότι προκειμένου να διαπιστωθεί η ύπαρξη του σκοπού αυτού κατά το άρθρ.3 §2 ΕΣΕ, και ο προσχηματικός χαρακτήρας της αίτησης έκδοσης αυτής, καθίσταται αναγκαία η εξέταση του υποστατού της κατηγορίας, συνεπώς η εξέταση της ουσίας αυτής.

Ειδικά στην περίπτωση αιτήματος έκδοσης για εκτέλεση καταδικαστικής απόφαση γίνεται δεκτό ότι δεν χωρεί εκτίμηση της βασιμότητας-ορθότητας της καταδίκης, ούτε στο πλαίσιο της έκδοσης που διενεργείται αποκλειστικά βάσει των διατάξεων του ΚΠΔ, αφού αφενός αρκεί η προσκόμιση της αμετακλήτου καταδικαστικής απόφασης, σύμφωνα με τα ορισθέντα στο άρθρ.443 ΚΠΔ και αφετέρου εκφεύγει των γραμματικών ορίων της διατάξεως του άρθρ.450 §2, η οποία κάνει λόγο για έλεγχο της βασιμότητας “της κατηγορίας”, και όχι της ήδη υπαρκτής καταδίκης. Κατ' εξαίρεση ωστόσο η §3 του άρθρ.450 ΚΠΔ προβλέπει ότι το Συμβούλιο Εφετών λαμβάνει υπόψη του προκειμένου να αποφασίσει περί εκδόσεως ή μη του εκζητουμένου τυχόν υποβληθέντα ισχυρισμό αυτού ότι καταδικάστηκε ερήμην, άνευ

⁸⁴Χ.Σεβαστίδης, Κώδικας Ποινικής Δικονομίας, Ερμηνεία κατ' άρθρο, σ.1465-6 με παραπομπή σε ΣυμβΑΠ 2025/2019 ΠραξΛογΠΔ 2020, σ.313, ΣυμβΑΠ 1688/2019 ΠΧ 2020, σ.350, ΣυμβΑΠ 698/2019, ΠοινΔικ 2019 σ.645 κ.α.

Λ.Μαργαρίτης, Κώδικας Ποινικής Δικονομίας με αναφορά στην ακόλουθη νομολογία: ΣυμβΑΠ 1410/2010 ΠοινΔικ 2011, σ.314, ΑΠ 122/2010 ΝΟΜΟΣ, ΑΠ 244/2009 ΝΟΜΟΣ κ.α

⁸⁵ΣυμβΑΠ 508/1990 ΠΧ 1990, σ.1153, ΣυμβΑΠ 155/2000, ΠοινΔικ 2000, σ.576, Εφθεσ 337/1993, Υπερ 1994, σ.1083

κλητεύσεως του. Στην περίπτωση που αποδειχθεί η βασιμότητα του, τίθεται σε εφαρμογή σχετικός λόγος απαγόρευσης έκδοσης κατά το άρθρ. 438 περ. η' ΚΠΔ, και το αίτημα έκδοσης για την έκδοση αυτού απορρίπτεται, ακόμη και επί συναινέσεως του εκζητουμένου.

Ένδικο Μέσο κατά της αποφάσεως του Συμβουλίου Εφετών

Επί της αποφάσεως του Συμβουλίου Εφετών χωρεί κατά το άρθρ. 451 ΚΠΔ το ένδικο μέσο της έφεσης, ενώπιον του Συμβουλίου του Αρείου Πάγου, το οποίο νομιμοποιούνται να ασκήσουν ο Εισαγγελέας Εφετών και το εκζητούμενο πρόσωπο, ανεξαρτήτως του περιεχομένου της αποφάσεως του Συμβουλίου Εφετών (υπέρ ή κατά της έκδοσης), με την επιφύλαξη ύπαρξης εννόμου συμφέροντος του εκκαλούντος, κυρίως του εκζητουμένου. Η εκδίκαση των εφέσεων αυτών συνιστά μία εκ των εξαιρέσεων στις οποίες ο Άρειος Πάγος, μολονότι ακυρωτικό δικαστήριο, ελέγχου αυστηρά της νομιμότητας, αναλαμβάνει δράση, η οποία περιλαμβάνει και επί της ουσίας κρίση.

Η προθεσμία εντός της οποίας πρέπει να ασκηθεί το ένδικο μέσο είναι πέντε ημερών από τον χρόνο δημοσίευσης της αποφάσεως εν ακροατηρίω εφόσον ο εκζητούμενος ήτο παρών, ενώ σε περίπτωση απουσίας του, από τον χρόνο επίδοσης εκείνης σε αυτόν. Προθεσμία επαρκέστερη έναντι αυτής των 24 ωρών που προβλεπόταν στον π.ΚΠΔ. Εξακολουθεί ωστόσο να υποστηρίζεται από τον Α. Καρρά η αντισυνταγματικότητα αυτής, λόγω του ασφυκτικού χρονικού περιθωρίου που δίδεται στον εκζητούμενο, παραβιάζουσα το άρθρ.20 §1 του Συντάγματος, και προτείνεται από τον ίδιο, ανάλογη πλήρωση του κενού λόγω αντισυνταγματικότητας με εφαρμογή της δεκαήμερης προθεσμίας, που προβλέπεται για τα λοιπά ένδικα μέσα κατά το άρθρ.473 §1 εδ.α' ΚΠΔ. Οι διατυπώσεις ασκήσεως της έφεσης είναι αντίστοιχες με τις προβλεπόμενες στο άρθρ.474 ΚΠΔ.

Ο Άρειος Πάγος, ως ήδη ελέγχθη ανωτέρω ελέγχει και διορθώνει τυχόν σφάλματα της κρίσεως του Συμβουλίου Εφετών, αναφορικά με τους τύπους της διαδικασίας, με την ερμηνεία και εφαρμογή του νόμου αλλά και ως προς την ουσιαστική εκτίμηση των αποδείξεων. Λειτουργεί ως εκ τούτου, ως δικαστήριο ουσίας δευτέρου βαθμού⁸⁶. Για τον λόγο αυτό παραδεκτώς προσάγονται ενώπιον του νέα αποδεικτικά στοιχεία είτε υπέρ είτε κατά της εκδόσεως, τα οποία δεν είχαν τεθεί υπόψη του Συμβουλίου Εφετών.

⁸⁶ ΑΠ 989/1986

Το Συμβούλιο του Αρείου Πάγου εντός δεκαπέντε ημερών από τον χρόνο υποβολής της αίτησης αποφαίνεται εν Συμβουλίω κατά το άρθρ.451 §2⁸⁷, κατόπιν ακροάσεως του εκζητουμένου, ο οποίος καλείται ενώπιον του τρεις ημέρες πριν την εκδίκαση.

Η απόφαση αυτή του Συμβουλίου του Αρείου Πάγου είναι αμετάκλητη και δεν χωρεί κατ' αυτής κανένα ένδικο μέσο⁸⁸

ε. Δεύτερο Στάδιο Εκδόσεως: Διοικητικό/Πολιτικό

Επί αρνητικής γνωμοδοτήσεως του Συμβουλίου

Κρίσιμο είναι προκαταρκτικώς να επισημανθεί ότι το Διοικητικό/Πολιτικό στάδιο ακολουθεί του Δικαστικού μόνο εφόσον το Συμβούλιο έχει αποφανθεί θετικά ως προς την έκδοση του εκζητουμένου.

Αν το Συμβούλιο δώσει αρνητική απάντηση στο υποβληθέν αίτημα, τότε κατά τις προβλέψεις του άρθρ. 452 §2 ΚΠΔ, ο εκζητούμενος απολύεται από τη φυλακή με σχετική διαταγή του Εισαγγελέα Εφετών, και ακολουθεί αυτής σχετική ενημέρωση του Υπουργού Δικαιοσύνης.

Συνεπώς επί αρνητικής γνωμοδότησης του Συμβουλίου δε γεννάται αρμοδιότητα του Υπουργού Δικαιοσύνης για επέμβαση στη διαδικασία έκδοσης του εκζητουμένου

Επί θετικής γνωμοδοτήσεως του Συμβουλίου

Το γεγονός ωστόσο της θετικής γνωμοδοτήσεως του Συμβουλίου ως προς την έκδοση του εκζητουμένου, δεν συνεπάγεται ότι ο Υπουργός θα αποδεχθεί αναφανδόν την έκδοση του εκζητουμένου, προβαίνοντας στην έκδοση του. Αντιθέτως, με τη θετική γνωμοδότηση του Συμβουλίου, γεννάται αρμοδιότητα αυτού ως προς τη λήψη της τελικής αποφάσεως περί εκδόσεως ή μη αυτού, την οποία ασκεί κατά τη διακριτική του ευχέρεια. Ως εκ τούτου προκύπτει ότι δύναται και δεν υποχρεούται να διατάξει την έκδοση.

Μάλιστα, ο Υπουργός, εφόσον οι δικαστικές αρχές έχουν γνωμοδοτήσει ως προς τα αιτήματα πλειόνων κρατών για την έκδοση του ιδίου προσώπου, αποφασίζει, σε περίπτωση που κρίνει υπέρ της εκδόσεως, κατά τη διακριτική του ευχέρεια, ποια θα

⁸⁷ Χ.Σεβαστιδης, Κώδικας Ποινικής Δικονομίας, Ερμηνεία κατ' άρθρο, σ.1720, η διάταξη του αρθρ.451§2 δεν κυριολεκτεί στο μέτρο που η παραπομπή στο άρθρ.449, οδηγεί στο συμπέρασμα ότι το ΣυμβΑΠ συνεδριάζει δημοσίως και κατ' αντιμωλία.

⁸⁸ ΑΠ 124/1985, ΠΧ ΛΣΤ' 492

είναι η ακολουθητέα σειρά προτεραιότητας και ως εκ τούτου σε ποιο κράτος θα εκδοθεί ο εκζητούμενος⁸⁹.

Προθεσμία ορισμένη για την απόφαση του Υπουργού περί έκδοσης ή μη, δεν προβλέπεται στο νόμο. Στο μέτρο μάλιστα που η εξέταση του αιτήματος γίνεται στο στάδιο αυτό υπό το πρίσμα της σκοπιμότητας και όχι της νομιμότητας, η οποία έχει ήδη κριθεί, δεν υπόκειται σε δικαστικό έλεγχο η ενδεχόμενη αδράνεια αυτού, ως προς την απάντηση στο αίτημα⁹⁰.

Ωστόσο, επειδή κατά το διάστημα στο οποίο ο Υπουργός εξετάζει το αίτημα έκδοσης ο εκζητούμενος κρατείται, ήταν αναγκαία η πρόβλεψη στο νόμο ορισμένων απώτατων χρονικών ορίων, πέραν των οποίων δεν θα ήτο δυνατή η διατήρηση της κρατήσεώς του. Έτσι το άρθρ.452 §2 εδ.γ' ΚΠΔ προβλέπει την απόλυση του κρατούμενου μετά την πάροδο 24 μηνών από την ημέρα της συλλήψεως του, ενώ προβλέπεται δυνατότητα 6μηνης παράτασης με σχετική απόφαση του Συμβουλίου.

Συνεπώς, το μέγιστο χρονικό διάστημα που δύναται να κρατηθεί ο εκζητούμενος είναι αυτό των 30 μηνών, ανεξαρτήτως της λήψης ή μη της σχετικής απόφασης από τον Υπουργό Δικαιοσύνης.

Η κράτηση του εκζητούμενου στο πλαίσιο υποβληθέντος αιτήματος έκδοσης, δεν έχει τον χαρακτήρα της προσωρινής κράτησης του άρθρ.287 ΚΠΔ⁹¹. Ως εκ τούτου δεν εφαρμόζονται οι περιορισμοί των αρθρ. 282 επ.ΚΠΔ, ούτε αυτοί του αρθρ.6 §4 του Συντάγματος. Ανεπιεικής ενδεχομένως λύση, δεδομένου του ότι έκδοση είναι δυνατό να ζητηθεί από αλλοδαπό κράτος ακόμη και για ένα σχετικώς μικρής βαρύτητας πλημμέλημα. Παρουσιάζει έτσι μία ενώ τα σχετικά όρια προσωρινής κράτησης που θέτει ο ελληνικός ΚΠΔ, και το Σύνταγμα εφαρμόζονται σε περιπτώσεις κακουργημάτων, πλην σπανίων εξαιρέσεων.

Προσωπική τοποθέτηση

Είναι πράγματι ακατανόητο, σε τι διαφέρει επί της ουσίας η προσωρινή κράτηση προσώπου, το οποίο αναμένεται να υποβληθεί σε δίκη στο εγχώριο δικαιοδοτικό σύστημα, προς επίτευξη του οποίου στόχου, κρατείται, κατά τα άρθρ.282 επ. ΚΠΔ, εν σχέσει με την κράτηση προσώπου, προκειμένου αυτό να εκδοθεί στην αλλοδαπή.

Πράγματι νομικώς υφίσταται διαφορά, στο μέτρο που η πρώτη περίπτωση αφορά στην υποβολή του προσώπου στην δικαιοδοτική εξουσία του αυτού κράτους, εν αντιθέσει με τη δεύτερη που εξυπηρετεί τα συμφέροντα του αλλοδαπού κράτους.

⁸⁹ ΑΠ 352/1982, ΠΧ ΛΒ', σ.905

⁹⁰ ΑΠ 811/1990 ΠΧ ΜΑ' σ.205, ΓνωμΕισΑΠ 1/1990, ΠΧ ΜΑ',σ.1056

⁹¹ Ορθά κατά την εδώ υποστηριζόμενη θέση, ο Ι.Ανδρουλάκης στο άρθρο του “Η “άλλη” προφυλάκιση: Η κράτηση για τους σκοπούς της έκδοσης και της εκτέλεσης Ευρωπαϊκού Εντάλματος Σύλληψης (Μέρος 1ο), ΠΧ 2024, σ.11, επισημαίνει ότι η μακρύτερη αυτή προθεσμία είναι προβληματική και εμφανίζει κίνδυνο συνταγματικής παρερμηνείας και εφαρμογής της.

Ακόμη όμως και με την ως άνω διαφοροποίηση των δύο αυτών καταστάσεων, κατά την εδώ υποστηριζόμενη άποψη, θα έπρεπε η διαφορά αυτή να οδηγεί στην ηπιότερη μεταχείριση του προς έκδοση προσώπου, έναντι του ημεδαπού προσωρινώς κρατούμενου, για δύο λόγους, οι οποίοι θα εκτεθούν εν συνεχεία.

Στο μέτρο που το πρόσωπο αυτό δεν υπάγεται στην εθνική δικαιοταξία, προς υποβολή του σε δίκη, δυνάμει καμίας βάσης θεμελίωσης διεθνούς δικαιοδοσίας (αρχή εδαφικότητας, ενεργητικής προσωπικότητας κλπ), αλλά σε μία άλλη έννομη τάξη, η οποία το εκζητεί, οι εξουσίες των εγχωρίων αρχών θα έπρεπε αν όχι να είναι πιο περιορισμένες, κατ'ελάχιστον, να ασκούνται με μεγαλύτερη σύνεση και φειδώ.

Αυτό, διότι, οι εγχώριες αρχές μεταχειρίζονται αφενός ένα αλλοδαπό πρόσωπο, έναντι του οποίου δεν έχουν “κηδεμονικό” ρόλο, όπως επί ημεδαπών, αφετέρου ένα πρόσωπο, το οποίο δεν έχει κατ'αρχήν προκαλέσει καμίας μορφής βλάβη στα προστατευόμενα, στο πλαίσιο της εννόμου τάξεως στην οποία κρατείται, έννομα αγαθά.

Το πρώτο χαρακτηριστικό, της ιθαγένειας του κράτους δεν συνοδεύεται μόνο από προνόμια αλλά και υποχρεώσεις, καθώς όπως φανερώνει η αρχή της ενεργητικής προσωπικότητας, η ιθαγένεια του προσώπου, γεννά δικαιοδοσία του κράτους στο οποίο υπάγεται αυτό, για αξιόποινες πράξεις που έχει τελέσει αυτό στην αλλοδαπή, υπό προϋποθέσεις. Καθίσταται έτσι φανερό, ότι είναι υφιστάμενη η τάση αυστηρότερης μεταχείρισης ή ορθότερα κηδεμονίας των προσώπων που φέρουν την ιθαγένεια του κράτους. Το χαρακτηριστικό αυτό, σε κάθε περίπτωση εκλείπει από το εκάστοτε εκζητούμενο πρόσωπο, το οποίο δεν έχει αξίωση ο εγχώριος νομοθέτης να τιμωρήσει για πράξη μη θίγουσα έννομα αγαθά της δικής του εννόμου τάξεως.

Ως εκ τούτου, η μεταχείρισή του δεν δικαιολογείται να είναι έτι δυσμενέστερη, αυτής που επιφυλάσσεται για τους ημεδαπούς δράστες, με τη δυνατότητα κράτησης του, για αρκετά μεγαλύτερο χρονικό διάστημα, έως ότου αυτός εκδοθεί ή αφεθεί ελεύθερος, και μάλιστα χορηγηθείσης της δυνατότητος αυτής ακόμη και για χαμηλής απαξίας αδικήματα.

Η διαφοροποίηση αυτή, κατά την εδώ υποστηριζόμενη άποψη δεν είναι ορθή, στο μέτρο που επί της ουσίας ο σκοπός κράτησης, μεταξύ των ως άνω περιπτώσεων είναι παρόμοιος, με τη διαφορά της εννόμου τάξεως η οποία θα τύχει ικανοποίησης από αυτή. Έτσι κρίνεται ότι η διαφοροποίηση αυτή ως προς τα ανώτατα όρια κράτησης συνιστά φαγέδαινα των δικαιωμάτων του εκζητουμένου - προσωρινώς κρατουμένου, αλλά δυνητικά και του εγχωρίως προσωρινώς κρατουμένου, στο μέτρο που ο νομοθέτης εισάγοντας εξαιρέσεις, δεν κωλύεται κατά παράβαση και των υφιστάμενων διατάξεων του ΚΠΔ αλλά και του ιδίου του Συντάγματος, να εισαγάγει ακόμη περισσότερες περιπτώσεις εξαιρούμενες των τιθεμένων από τα ως άνω

νομοθετήματα ορίων, με την αιτιολογία ότι η εκάστοτε προσωρινή κράτηση δεν υπάγεται στο άρθρ.282 επ ΚΠΔ, αλλά συνιστά ένα έτερον τι, και ως εκ τούτου εκφεύγει και του τιθεμένου και στο Σύνταγμα περιορισμού.

Είναι φανερό ότι συνιστά συνταγματική διολίσθηση μία τέτοια θέση, και θα πρέπει πάση θυσία να αποφευχθεί.

Σε κάθε περίπτωση, το ζήτημα των ορίων προσωρινής κράτησης των προς έκδοση προσώπων εγείρει σοβαρή προβληματική, η ανάπτυξη της οποίας εκφεύγει της παρούσης, στο μέτρο που δύναται να αποτελέσει αντικείμενο αυτοτελούς πραγματείας. Αυτό που αξίζει καταληκτικά να επισημανθεί, είναι ότι τόσο τα χρονικά όρια, όσο και ο τρόπος και τα όργανα τα οποία αποφασίζουν στο εκάστοτε στάδιο της έκδοσης για την επιβολή, συνέχιση, αντικατάσταση, παύση της προσωρινής κράτησης συνιστά αντικείμενο το οποίο έχει διαχρονικώς απασχολήσει τόσο τη θεωρία όσο και τη νομολογία.

Το γεγονός ωστόσο ότι οι σχετικές ρυθμίσεις του ΚΠΔ, διατηρούνται σχετικώς αμετάβλητες, παρά την όλη προβληματική η οποία έχει πολλάκις σχολιαστεί, φανερώνει ότι, εν τέλει, ανεξαρτήτως των νομικών ζητημάτων που τίθενται ως προς την ορθότητα ή μη των ρυθμίσεων αυτών, όπως επίσης και της μελάνης που χύνεται σχετικώς, μάλλον παραμένουν οι θεωρητικές αυτές συζητήσεις ασκήσεις επί χάρτου, στο μέτρο που η προστασία της εξουσίας των οργάνων του δημοσίου, εν προκειμένω του Υπουργού, να αποφασίζουν με όρους σκοπιμότητας ακόμη και σε βάρος της νομιμότητας υπερτερεί, θέτοντας κατ'ουσίαν τη δεύτερη εκποδών, φαινόμενο ωστόσο όχι ασύνηθες. Ως εκ τούτου, το σύντομο ως άνω σχόλιο δεν κομίζει γλαύκα εις Αθήνας, αλλά περιορίζεται στην αναφορά του προβληματισμού.

Απόφαση Υπουργού Δικαιοσύνης

Αν ο Υπουργός αποφασίσει την Μη έκδοση του εκζητουμένου στο εκζητούν κράτος, τότε η σχετική απορριπτική πράξη που εκδίδεται παράγει δεδικασμένο, με αποτέλεσμα την απόρριψη τυχόν νέου αιτήματος, για έκδοση του ιδίου προσώπου, για τις ίδιες πράξεις, από το ίδιο κράτος, στηριζόμενο στα ίδια στοιχεία⁹².

Αν ο Υπουργός ήθελε διατάξει την έκδοση του εκζητουμένου στο εκζητούν κράτος, τότε εξακολουθεί η κράτηση αυτού, η οποία ωστόσο στην περίπτωση αυτή δεν μπορεί κατά το άρθρ. 452 §2 εδ.β' να διαρκέσει περισσότερο από δύο μήνες.

Εντός του χρονικού αυτού διαστήματος των δύο μηνών, προθεσμία η οποία εκκινάται για το αλλοδαπό εκζητούν κράτος από τον χρόνο κοινοποίησης⁹³ σε αυτό της αποφάσεως του Υπουργού Δικαιοσύνης, το εκζητούν κράτος οφείλει να

⁹² ΣυμβΑΠ 181/2013 Αδημ, αναφέρεται αυτή στην ΣυμβΑΠ 849/2013, ΠΧ 2014, σ.499

⁹³ ΑΠ 381/2011, ΠοινΔικ 2011, σ.1145

παραλάβει τον εκζητούμενο για τον οποίο υπέβαλε το αίτημα, άλλως αυτός πρέπει να απολυθεί από την φυλακή.

Αναφορικά με τη νομική φύση της αποφάσεως του Υπουργού Δικαιοσύνης, παλαιότερα υπεστηρίζετο ότι αυτή συνιστά κυβερνητική πράξη, ως εκ τούτου δεν υπέκειτο κατά την θέση αυτή σε δικαστικό έλεγχο.⁹⁴

Η θέση αυτή, ορθώς εγκαταλείφθηκε και πλέον γίνεται δεκτό ότι συνιστά εκτελεστή διοικητική πράξη, υποκείμενη σε αίτηση ακύρωσης ενώπιον του ΣτΕ.⁹⁵

Ε. Επίλογος

Με την παρούσα εργασία, επιδιώχθηκε η κατά το δυνατό ευσύννοπτη παρουσίαση των Βασικών Αρχών που ισχύουν και τυγχάνουν εφαρμογής στο Δίκαιο της Έκδοσης, των πηγών του δικαίου αυτού, καθώς και της εσωτερικής διαδικασίας, η οποία ακολουθείται εντός του ελληνικού κρατικού μηχανισμού, από το χρόνο υποβολής ενός αιτήματος, μέχρι την ικανοποίηση ή απόρριψη αυτού.

Αναγκαία ωστόσο κρίνεται η συμπληρωματική ενασχόληση με τους κατ'ιδίαν λόγους απαγόρευσης έκδοσης, όπως αυτοί προβλέπονται στο άρθρο 438 ΚΠΔ, καθώς και σε πληθώρα άρθρων της ΕΣΕ, όπως επίσης και με τα ζητήματα τα οποία έχουν ανακύψει εν τη παρόδω του χρόνου, υπό το πρίσμα του ΕΔΔΑ και του ΔΕΕ.

Οι ως άνω θεματικές εξέφυγαν της παρούσης αποτελούσες αυτοτελές αντικείμενο λοιπών εργασιών, αναπόσπαστα ωστόσο τμήματα αυτής, για μία πληρέστερη εποπτεία της θεματικής, στην ολότητά της.

⁹⁴ Δέδες Ποινική Δικονομία, σ.560, ΑΠ 811/1990, ΠΧ ΜΑ' σ.205, Γνωμ.Εισ.ΑΠ 4/1934

⁹⁵ ΟλΣτΕ 49/2021 Αδημ, ΣτΕ 3046/2017 ΝΟΜΟΣ, ΣτΕ 1281/2017 ΝΟΜΟΣ ΣτΕ 3185/2010 ΝΟΜΟΣ κα.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ - ΑΡΘΡΟΓΡΑΦΙΑ

- Ι.Ανδρουλάκης, “Η “άλλη” προφυλάκιση: Η κράτηση για τους σκοπούς της έκδοσης και της εκτέλεσης Ευρωπαϊκού Εντάλματος Σύλληψης (Μέρος 1^ο), ΠΧ 2024, σ.11,
- Ν. Ανδρουλάκης «Κώδικας Ποινικής Δικονομίας, Νομολογία κατ' άρθρον», εκδ. 2η, 2019, Π.Ν Σάκκουλας
- Α.Γιόκαρης - Φ.Παζαρτζή, Εθνική και Διεθνής Ποινική Καταστολή των Διεθνών Εγκλημάτων, 2012, Νομική Βιβλιοθήκη
- Π. Δαγτόγλου, Συνταγματικό Δίκαιο και Θεμελιώδη Δικαιώματα, Δ' έκδοση, 2012,
- Χ. Δέδες, Ποινική Δικονομία, Έκδοση 10^η, 1991, Εκδ. Αντ.Ν.Σάκκουλα
- Α.Καραμόσχογλου, Ευρωπαϊκή Σύμβαση Έκδοσης, Αντιεισαγγελέας Εφετών, Προσβάσιμη στο site της Εθνικής Σχολής Δικαστών
- Α.Καρράς, Ποινικό Δικονομικό Δίκαιο, 7η Έκδοση, 2020, Νομική Βιβλιοθήκη
- Α.Κονταξή, Κώδικας Ποινικής Δικονομίας, Τόμος ΙΙ, 1993, Αφοί Π. Σάκκουλα
- Ν.Λίβος Παρατηρήσεις στην Εφ Πειρ 286/1999, ΠΧ 1999
- Α. Μακρής “Η Έκδοση ως Θεσμός του Διεθνούς Ποινικού Δικαίου” , 1986, προσβάσιμη στο site: Εθνικό Αρχείο Διδακτορικών Διατριβών
- Μανωλοπούλου-Βαρβιτσιώτη “Οι Διεθνείς Συμφωνίες Εκδόσεως Εγκλημάτων από τις οποίες δεσμεύεται η Ελλάδα”, 1983, προσβάσιμη στο site: Εθνικό Αρχείο Διδακτορικών Διατριβών
- Μ.Μαργαρίτης, Α.Μαργαρίτη, Κώδικας Ποινικής Δικονομίας, θεωρία-Νομολογία, 2020, Π.Ν. Σάκκουλας
- Α.Μαργαρίτης, Κώδικας Ποινικής Δικονομίας, Ερμηνεία κατ' άρθρο, 2012, Νομική Βιβλιοθήκη
- Χ.Μυλωνόπουλος “Η αρχή της ειδικότητας στην έκδοση”, ΠΧ 1993, α.119
- Χ. Μυλωνόπουλος Χ., Διεθνές και Ευρωπαϊκό Ποινικό Δίκαιο, εκδ. 3η, ΝΟΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ.
- Στ. Παπαγεωργίου-Γονατάς, Η απαγόρευση της έκδοσης για πολιτικούς λόγους, σε: Τ.Τ. για τον Γ.Α. Μαγκάκη, 1999, σελ.775 επ.

- Χ.Σεβαστίδης, Κώδικας Ποινικής Δικονομίας, Ερμηνεία κατ' άρθρο, Τόμος IV, 2021, Εκδόσεις Σάκουλα Αθήνα-Θεσσαλονίκη
- Δ. Χρυσικός , Η Έκδοση ως θεσμός του Ποινικού Δικαίου, 2003, Δίκαιο & Οικονομία Π.Ν. Σάκουλας